PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo
Cena 35 lir
Leta XVI. - Št. 281 (4744)
TRST, četrtek 24. novembra 1960

Danes bo predsednik vlade odgovoril Tambroniju in Togliattiju

Vodstvo KD določilo glavna načela za občinske in pokrajinske odbore

Izključuje se vsakršna oblika sodelovanja s KPI in MSI; centristični upravni odbori, kjer gre; kjer ne gre, sodelovanje s PSI ali PDI - Tiskovna konferenca Mac Millana - V petek v Rimu Debré in Couve de Murville

(Od našega dopisnika)

RIM, 23. — Po zaključku uradnega obiska in razgovorov z italijanskimi državniki sta Mac Millan in Home danes dopoldne obiskala papeža, popoldne pa je Mac Millan imel tiskovno konferenco v prostorih združenja tujih novinarjev in odgovarjal na vprašanja domačih in tujih novinarjev. Glede alžirskega vprašanja je dejal, da «cenijo napore gen. de Gaulla, da bi dosegel neko rešitev» in dodal, da «upajo, da bodo našli rešitev v interesu Alžirije in sveta». Na vprašanje glede pogajanj med Vzhodom in Zapadom, je Mac Millan poudaril, da je stališče zapadnih velesil glede nemškega vprašanja in Berlina «dobro znano» in pristavil, da je potrebno «ostati trdno na naših pozicijah». Pripomnil je še, da angleška vlada smatra ta pogajanja za «zaželena in koristna» in podčrtal, da Zapad mora biti pripravljen «diskutirati in se pogajati».

Ko so ga vprašali, kaj meni o ameriški intervenciji v Karaibskem morju, je dejal, da se angleška vlada zanima le za obrambo ozemelj, ki so pod njeno vrhovnostjo, in da bodo sprejeli vse tiste ukrepe, ki bi se izkazali koristni. Kar zadeva odnose med skupnim tržiščem in področjem proste trgovinske izmenjave, je Mac Millan ponovil mnenje, da je treba najti pot do gospodarske združitve Evrope, pri tem pa da je treba ravnati postopno, premostiti prej razne težkoče, da bi pogajanja mogla biti uspešna. Na vprašanje, če je že na vidiku carinska unija med tema dvema področjema, je odgovoril lord Home in dejal, da to vprašanje proučujejo, toda ni moč reči niti kdaj ga bodo rešili niti če se bo sploh dalo rešiti. V tem trenutku je na tapeti vprašanje poljedelstva, ki postavlja «najbolj težavna in najbolj važna vprašanja».

Na vprašanje, ali italijanska vlada in papež «soglašata z njegovim gledanjem na odnose med Vzhodom in Zapadom», je Mac Millan dejal, da ne smatra za primerno dajati izjav političnega značaja glede avdience pri papežu, in dodal, da se po njegovem mnenju «voditelji zapadnih dežel vsi strinjajo glede dveh bistvenih plati našega zadržanja do Vzhoda, namreč strategije in taktike. Trdni smo, hkrati pa smo pripravljeni pogajati se in smo prepričani, da to ustreza zahtevam zapadnih dežel, pa tudi potrebam nevtralnih dežel». Na koncu pa je moral odgovoriti na senzacionalno vprašanje, ki je običajno na takih konferencah: kakšno podlago ima vest nekega ameriškega lista, ki govori o načrtih združitve med Vel. Britanijo in ZDA? Mac Millan tega sicer ni zanikal, dejal je le: «Enotnost je cilj, ki ga morajo doseči vse zapadne dežele, če hočejo rešiti svojo moralno imovino in preživeti uničenje. V prihodnosti bodo naši vnuki in pravnuki morda zmožni živeti skupaj v miru. Tako mora biti. Potrebno je biti enotni, premagati razprtije, opustiti borbe in sovraštva preteklosti. Le tako bo mogel svet premagati krizo, ki ga muči, in doživeti boljše čase.»

Mac Millan in lord Home se jutri vrneta z letalom v London.

Togliatti, Amendola, Ingrao, Caprara, Adamoli in Sulotto so danes predložili zbornici interpelacijo v zvezi z izjavami predsednika vlade Fanfanija 14. t.m. v Arezzu glede «dogodkov preteklega junija in julija, posledica katerih je bila ostavka Tambronijeve vlade in sestava sedanje vlade». Po teh izjavah je takrat šlo za «eksplozijo nasprotujočih si ekstremizmov», ne pa — kot je dejansko bilo — za «globok in splošen upor demokratične in protifašistične zavesti dežele proti perspektivam reakcionarnega nazadovanja k ne več demokratičnemu, ampak avtoritarnemu režimu, ki so se odpirale zaradi kolizije enobarvne vlade KD in stranke KD s fašističnim gibanjem in stranko». Vsebina Togliattijeve interpelacije je enaka vsebini Tambronijeve interpelacije, le ocena dogodkov je različna. Na obe interpelaciji bo Fanfani odgovoril na koncu jutrišnjega zasedanja poslanske zbornice, po razpravi o nekaterih zakonskih predlogih.

Senat je imel kratko sejo, ker so zakonski osnutek o spremembah določb o državljanstvu po kratki razpravi vrnili ustrezni komisiji, da bi ga temeljiteje proučila.

Vodstvo KD je zasedalo danes ves dan in šele pozno ponoči sprejelo zaključno resolucijo, ki določa okvirni kriterij za sestavo občinskih in pokrajinskih upravnih odborov. Resolucija postavlja naslednje načelne smernice: 1. izključuje se neposredna in posredna podpora skrajne desnice in skrajne levice; 2. sestava upravnih odborov s sodelovanjem strank, ki podpirajo sedanjo vlado, na podlagi «učinkovitega skupnega upravnega programa»; 3. v vseh ostalih primerih, kjer ni moči sestaviti takih odborov, se politično tajništvo pooblašča, da da ustrezne smernice, izključujoč pri tem vsakršno obliko sodelovanja s KPI in MSI.

Glede sodelovanja s socialisti se v resoluciji poudarja, da stališče PSI, ki namerava zavarovati «oblastne pozicije» s KPI, «vnaša element resnega in nepremostljivega zadržka za resnično globalno demokratično rešitev vprašanja upravnih odborov». Kar zadeva vprašanje tako imenovanih težavnih upravnih odborov, resolucija poudarja, da mora vsakršno sodelovanje z «drugimi» strankami (s socialisti in monarhisti) temeljiti na «ideološki in politični avtonomiji Krščanske demokracije»; na «jasnem upravnem programu avtonomije in napredka»; hkrati pa je treba zagotoviti, da upravni odbori, v katerih bi sodelovali tudi socialisti ali monarhisti, ne bodo kakor koli pod vplivom KPI ali MSI.

Resolucija je bila sprejeta soglasno. Spričo tega je prevladalo mnenje, da se zasedanje glavnega odbora KD odloži, oziroma se politični tajnik Moro pooblašča, da se sporazume s predsednikom Piccionijem glede tega vprašanja.

Prihodnji petek bosta prišla na uradni obisk v Rim predsednik francoske vlade Debre in zunanji minister Couve de Murville, ki bosta skušala pridobiti italijanske državnike za zamisli predsednika de Gaulla.

A. P.

Nehru o odnosih s Kitajsko

NOVI DELHI, 23. — Indijski ministrski predsednik Nehru je v zvezi z novicami o kitajsko-sovjetskem ideološkem sporu izjavil v parlamentu, da, če kitajski komunisti verjamejo v neizbežnost vojne, tedaj je svet v stanju skorajšnje vojne.

O odnosih s Kitajsko je Nehru izjavil: «Mislim, da je temeljne važnosti imeti prijateljske odnose s Kitajsko, toda Indija ni pripravljena imeti jih na način, da bi zavzela stališče šibkosti. Če bi moral izbruhniti oborožen spopad med našima dvema državama, bi utegnilo priti do splošne vojne. Vojna med Kitajsko in Indijo bi bila strahotna, ker nobena od obeh držav ni šibka. Če se bo morala Indija boriti, se bo borila do kraja.»

«»

ALBANY, 23. — Načelnik tiskovnega urada Bele hiše Hagerty je izjavil, da mu ni nič znanega o morebitnem poslovilnem obisku Eisenhowerja, ki naj bi ga napravil prihodnji mesec svetu NATO.

Hagerty je tudi izjavil, da niti ne ve, ali misli Eisenhower sedaj obiskati Japonsko.

Izjave Popovića in Kreiskega pred sestankom na Dunaju

Popović je poudaril avstrijsko privolitev v posvetovanja vlade z zastopniki koroških Slovencev

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 23. — Državni tajnik za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popovič je odpotoval danes popoldne z brzovlakom na tridnevni obisk na Dunaj. Koča Popovič vrača obisk zunanjemu ministru Kreiskemu, ki je marca letos obiskal Jugoslavijo. Jugoslovanskega državnega tajnika spremljajo: pomočnik državnega tajništva dr. Jože Brilej, opolnomočeni minister v državnem tajništvu Djura Jovič, Svetozar Petrovič in prvi tajnik državnega tajništva Ninko Lotrič.

V izjavi, ki jo je pred odhodom dal dopisnikom avstrijske agencije APA in Tanjuga, izreka Koča Popovič prepričanje, da bo ta obisk zelo važen korak na poti medsebojnega spoznavanja in razumevanja, kakor tudi pri razvoju prijateljskih odnosov in vsestranskega sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo. Popovič je izjavil, da so narodi obeh držav nedvomno zainteresirani za vsestranski in ploden razvoj medsebojnih odnosov, ki morejo in morajo postati vedno važnejši prispevek mednarodnemu sodelovanju in utrditvi miru v tem delu sveta. Jugoslovanski državni tajnik nadalje ugotavlja, da so bili zadnje čase, posebno po obisku zunanjega ministra Kreiskega v Jugoslaviji, doseženi na mnogih področjih konkretni rezultati in da so se začela reševati nekatera vprašanja, ki so prej obremenjevala medsebojne odnose. S sprejemom metode posvetovanj odgovornih osebnosti avstrijske vlade in oblasti z zastopniki slovenske manjšine na Koroškem se ustvarjajo na primer ugodnejši pogoji za reševanje preostalih odprtih vprašanj s tega občutljivega področja. Prav tako bodo kot kaže, v kratkem rešena vprašanja finančnih terjatev, ki so nastala v drugi svetovni vojni.

Koča Popovič je nadalje izrazil prepričanje, da bo sporazum o malem obmejnem prometu prispeval k nadaljnji normalizaciji razmer in ureditvi vsakdanjega prometa ter da bo izgradnja ljubeljskega predora prispevala k izboljšanju prometa in okrepitvi turističnega prometa. Popovič je omenil še ugoden razvoj gospodarskega sodelovanja, posebno povečanje blagovne izmenjave, ki je bila v prvih osmih mesecih letošnjega leta za 30 odstotkov večja kot lani v isti dobi, in je opozoril na neizkoriščene možnosti nadaljnjega razvoja na tem in na kulturnem področju. «Pričakovati je, je izjavil Koča Popovič, da bo med obiskom dokončana rešitev nekaterih vprašanj in da se bo v drugih vprašanjih dosegel napredek. Vse to nas utrjuje v prepričanju, da je realno pričakovati in zavzemati se za nadaljnji razvoj medsebojnega sodelovanja na vseh področjih».

Avstrijski zunanji minister Kreisky je na Dunaju v izjavi dopisniku Tanjuga s svoje strani poudaril zadovoljstvo glede obiska Koča Popoviča in ugotovil, da je razvoj prijateljskih odnosov z Jugoslavijo sestavni del avstrijske politike, ki jo Avstrija izvaja v odnosih z vsemi kulturnimi sosednimi državami. Potem ko je dejal, da je bilo v preteklosti med narodi Jugoslavije in Avstrije mnogo težkih trenutkov, je Kreisky izrazil prepričanje, da je pot za dobre sosedne odnose mogoče najti na osnovi tehtnih človeških odnosov, ki so Avstrijce skozi stoletja vezali s Slovenci, Hrvati in Srbi in drugimi narodi Jugoslavije. O uresničenju takšnih odnosov, je poudaril Kreisky, so bili že storjeni nekateri konkretni koraki, vendar obstajajo tudi danes še realna vprašanja in nekateri precej občutljivi momenti, ki — kot kaže — škodujejo dobrim sosednim odnosom. «Samo čas in medsebojno boljše spoznavanje lahko odstrani takšne emocionalne ovire. Moramo se zavzemati, da realna vprašanja rešujemo v duhu pripravljenosti za sporazumevanje», je zaključil avstrijski zunanji minister Kreisky.

Kreisky je danes že drugič sprejel jugoslovanske novinarje, ki so na obisku na Dunaju in je odgovoril na mnoga njihova vprašanja o stališču Avstrije do najvažnejših mednarodnih vprašanj in o odnosih med Jugoslavijo in Avstrijo. Jugoslovanske novinarje so sprejeli danes tudi avstrijski minister za trgovino in obnovo dr. Bock, državni tajnik v avstrijskem zunanjem ministrstvu dr. Gschnitzer in veleposlanik v zunanjem ministrstvu in višji veleposlanik v Beogradu dr. Wodak. Dr. Bock je novinarjem obrazložil nekatere najvažnejše probleme Avstrije.

B. B.

Bonnska vlada odklanja plačilo stroškov za vzdrževanje ameriških čet v Nemčiji

Anderson in Dillon odpotovala v Pariz - Erhard je izjavil, da so odgovorili z «ne» na zahtevo za plačilo teh stroškov Bonn ponuja štiri milijarde mark za pomoč nerazvitim deželam - Neugodni komentarji zahodnonemškega tiska

BONN, 23. — Danes so objavili končno poročilo o ameriško-nemških finančnih pogajanjih, ki pravi, da niso mogli priti do dokončnih sporazumnih zaključkov o vseh ukrepih, ki so potrebni «za ohranitev zaupanja v finančno strukturo svobodnega sveta». Poročilo so objavili po dveh dneh pogajanj med ameriškim državnim tajnikom Andersonom in državnim podtajnikom Dillonom s predstavniki zahodnonemške vlade.

Poročilo, ki ne omenja ukrepov, glede katerih se niso mogli sporazumeti, pravi dalje: «Glavna pozornost je bila posvečena položaju mednarodnih plačil, na katerega sedaj vplivajo nekateri činitelji, med katerimi tudi stalni primanjkljaj ameriške plačilne bilance in znatna aktiva nemške plačilne bilance.»

Izjava pravi dalje: «Kot rezultat zadevnih razgovorov je jasno, da sta obe državi odločeni ohraniti moč in zaupanje v finančno strukturo svobodnega sveta, ki podpirata skupno obrambo in atlantsko zavezništvo. Začeli so se razgovori o nekaterih točkah. Dočim ni bilo v dveh dneh razgovorov mogoče doseči dokončnih zaključkov o vseh potrebnih ukrepih, je bilo dogovorjeno, da se bodo razgovori nadaljevali. Pri nadaljnjih razgovorih se bodo proučili razni ukrepi za okrepitev sistema mednarodnih plačil.»

«Ameriški predstavniki, nadaljuje poročilo, so toplo sprejeli nemški načrt, da bo leta 1961 na razpolago od 3000 do 4000 milijonov mark za pomoč manj razvitim deželam. Pomoč Zahodne Nemčije ne bo povezana z nasprotnimi dajatvami (dobave posameznih držav) in bo v znatni meri prispevala k razvoju tistih dežel in k vzpostavitvi boljšega ravnotežja v mednarodnih plačilih.

Bonnska vlada je obljubila, da bo proučila ameriško zahtevo za odstranitev preostalih omejitev na uvoz nekaterih kmetijskih pridelkov.

Obe strani sta poudarili važnost, ki bi jo imel uspeh prihodnjih pogajanj o tarifah GATT in zmanjšanje splošnih tarif skupnega tržišča v začasni višini 20 odstotkov.

Poročilo ne omenja morebitnih nemških plačil v gotovini za prispevanje k stroškom vzdrževanja ameriških čet v Zahodni Nemčiji. Politični opazovalci ugotavljajo, da pomanjkanje sporazuma o tako važni zadevi nima primera v zgodovini odnosov med Zahodno Nemčijo in ZDA.

Kakor je znano, zahodnonemška vlada nasprotuje takojšnjemu in neposrednemu plačilu v gotovini, ker je mnenja, da bi to bil diskriminacijski ukrep in bi lahko povzročil enake zahteve s strani drugih držav NATO, ki imajo oborožene sile na nemškem ozemlju.

Kakor se je zvedelo, so predstavniki bonnske vlade predlagali večstranski sporazum, na podlagi katerega bi Zahodna Nemčija dala večji finančni prispevek NATO, toda Američani niso sprejeli tega predloga, ker sporazum ne bi postal dokončen pred potekom več mesecev.

Zahodnonemški minister za gospodarstvo Erhard je na tiskovni konferenci izjavil, da je glavni nesporazum bil glede ameriške zahteve, naj bi Zahodna Nemčija enostransko plačala prispevke za vzdrževanje ameriških čet na nemškem ozemlju. «Morali smo odgovoriti «ne» na to zahtevo,» je izjavil minister.

Na vprašanje, ali bodo o tem ponovno govorili na poznejših pogajanjih, je Erhard odgovoril, da ne. Na vprašanje, ali je bila Zahodna Nemčija presenečena nad ameriško zahtevo, naj bi plačala 600 milijonov dolarjev za vzdrževanje ameriških čet v Nemčiji, je minister odgovoril: «Da, bili smo precej presenečeni zaradi tega, ker se pripisuje tako velika važnost vprašanju teh stroškov».

«Vtis imam, je nadaljeval Erhard, da sta bila tako Anderson kakor Dillon zadovoljna z rezultati obiska. Govorice o sovražnem ozračju med razgovori so lažne. Toda potrebno je upoštevati dejstvo, da je šlo za povsem ločena vprašanja. Prvo vprašanje so bile težave, ki jih imajo Američani v svoji plačilni bilanci, in mi smo mnenja, da je naša dolžnost prispevati, da olajšamo te težave. Stroški za vzdrževanje ameriških čet v Evropi pa so povsem drugačno vprašanje, ker Američani govorijo o nemškem prispevku k njihovemu proračunu. Glede tega nismo uspeli sporazumeti se. Vendar pa sta obe strani pokazali razumevanje do stališča nasprotne strani. Dokazati hočemo Američanom, da imamo vse zaupanje v dolar, ki je najvažnejša valuta na svetu».

Kar se tiče nesporazuma glede stroškov za vzdrževanje ameriških čet, je Erhard izjavil: «Konec koncev se dogodi, da je treba enkrat reči ne svojemu družabniku med pogajanji. Toda prepričan sem, da to ne more vplivati na naše prijateljstvo. Ne smemo nuditi svetu prizora dveh družabnikov, ki se kregata glede nekega zneska denarja». Erhard je nato izjavil, da je nemška vlada sporočila, da je pripravljena povečati svoj prispevek za stroške nadstavbe NATO in prav tako je pripravljena prispevati v mednarodni sklad za stroške atlantskega zavezništva. Izjavil je, da sta Anderson in Dillon obljubila, da se v nobenem primeru ne bo število ameriških vojakov v Nemčiji zmanjšalo.

Minister je takole obrazložil svoje mnenje: «ZDA so bogata država z uravnovešenim proračunom, toda naletele so na nekatere začasne težave v svoji plačilni bilanci; položaj Nemčije pa je povsem nasproten.

Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, je nemška vlada predlagala naslednje ukrepe: 1. Zahdononemški prispevek za nezadostno razvite dežele se zviša na 4 milijarde mark. 2. Nemški prispevek za stroške nadstavb NATO se zviša od 13 na 18 odstotkov. 3. Predčasno plačilo nemških dolgov ZDA za povojno pomoč. 4. Nemčija po povečala nabave ameriškega orožja. 5. Obrambni ukrepi proti ameriškim špekulantom na nemškem finančnem trgu. 6. Zvišanje zneskov v markah, ki so na razpolago mednarodnemu denarnemu skladu.

Državni tajnik v bonnskem ministrstvu za gospodarstvo Westrick je izjavil, da je ameriška vlada sprejela kot dokončno nemško zavrnitev, da prispeva v gotovini za vzdrževanje ameriških čet v Nemčiji.

Politični opazovalci ugotavljajo, da želi bonnska vlada preprečiti zvišanje davčnih bremen, ker bi to lahko vplivalo na izid volitev, ki bodo septembra prihodnjega leta.

Državni tajnik v zunanjem ministrstvu von Scharpenberg je izjavil, da so Američani vztrajali na plačilu v gotovini, ker bi bil to najenostavnejši način, da se izognejo raznim neprilikam s svojo plačilno bilanco, in bi imelo tudi najhitrejši učinek.

Dva zahodnonemška lista, in sicer «General Anzeiger» in «Frankfurter Allgemeine», neugodno komentirata finančna pogajanja med bonnsko in washingtonsko vlado. Zmerni «General Anzeiger» poudarja težave v ameriški plačilni bilanci in nadaljuje: «Podoba dobrega ameriškega strica, ki so si ga vsi zamišljali kot pripravljenega, da nudi vsako pomoč, se polagoma spreminja v podobo predsednika nadzorstvene službe, ki hoče biti plačan za svoje usluge. Zvezna vlada je pripravljena plačati, toda mora omejiti svojo velikodušnost za tistih sektorjev, glede katerih bi morala zahtevati nova davčna bremena od ljudstva, ki je najbolj obdavčeno na svetu». Že enkrat niso hoteli zmagovalci verjeti, da je naše bogastvo relativno: v letih po 1920 so zahtevali plačilo reparacij in so se naslanjali na zunanje znake bogastva. To pročelje se je potem zrušilo in je pokazalo milijone brezposelnih.

Naši angleški zavezniki poslušajo z upanjem žvenketanje denarja, ki prihaja na njihova ušesa od Rena čez preliv. Američani in Angleži zaslužijo našo hvaležnost za njihovo povojno pomoč. Toda ne smejo ravnati, kakor da bi imeli svoje čete na celini v samo korist Nemčije».

«Frankfurter Allgemeine» pripisuje bonnskim vladnim krogom komentar, da so ameriške zahteve «povsem nerealistične» in dokaj «grobe».

List piše predvsem: «Vprašanje je, ali uživa taktika zakladnega tajnika Andersona popolno odobritev ameriške vlade, ali pa nastopa on na lastno pobudo. Med pogajanji se je še bolj utrdilo prepričanje nemških predstavnikov, da so v ameriški vladi nesoglasja glede tega vprašanja», zaključuje list.

Anderson in Dillon sta danes prišla iz Bonna v Pariz, kjer bosta ostala dva dni. Od tu bosta odšla v London. Popoldne sta se sestala s francoskim finančnim ministrom.

«»

PARIZ, 23. — General de Gaulle je pozno popoldne sprejel sovjetskega poslanika v Parizu Vinogradova.

Ameriške prikrite grožnje Laosu ker je vlada sprejela pomoč SZ

Čez nekaj dni bo začela SZ pošiljati z letali v Laos živila in gorivo Suvana Fuma poudarja politiko nevtralnosti - Laos bo navezal diplomatske odnose samo z državami, «ki jih priznavajo Združeni narodi»

WASHINGTON, 23. — Ameriška vlada je že začela groziti laoški vladi, ker je sprejela gospodarsko in vojaško pomoč od držav sovjetskega bloka. Predstavnik državnega departmaja je danes izjavil, da sklep laoške vlade, da sprejme pomoč, «ni nobeno presenečenje za ZDA». Dodal je: «Če bi se moglo dokazati, da gospodarska in vojaška pomoč, ki jo dajejo komunisti, dejansko ščiti neodvisnost in tudi dejansko nevtralnost katere koli države, bi mi z zadovoljstvom sprejeli pritrdilni odgovor SZ. Toda na žalost smo se iz izkušenj naučili, da je potrebno imeti pridržke glede tega. Lahko torej samo rečem, da ZDA upajo, da bo laoška vlada skrbno proučila pot, na katero se zdi, da se odpravlja».

V laoški prestolnici je predsednik vlade Suvana Fuma izjavil, da bo SZ začela čez tri ali štiri dni pošiljati z letali živila in gorivo v Laos. To je Suvana Fuma izjavil po razgovoru s sovjetskim poslanikom Abramovom. Povedal je, da bo SZ poslala milijon litrov goriva, ter sladkor, mleko in moko iz Hanoja. V Vientiane primanjkuje goriva, ker je Tajlandija prepovedala tranzit blaga po njenem ozemlju.

Voditelj Zahodu naklonjenih upornikov general Nosavan pa misli baje zavrniti predlog za sestavo koalicijske vlade, v kateri bi bili tudi predstavniki Patet Laosa. Govori se, da so Nosavanove sile začele ofenzivo proti Vientiane. Prvi spopad je baje bil 120 kilometrov vzhodno od prestolnice.

Predsednik laoške vlade Suvana Fuma je na tiskovni konferenci izjavil, da Laos ni komunističen in ne bo sprejel te ideologije.

Na seji ob otvoritvi enajstega zasedanja koordinacijskega odbora za reko Mekong (reka, katere vodo uporabljajo Laos, Kambodža, Siam in Južni Vietnam) je Suvana Fuma izjavil: «Prepričam sem, da nevtralnost ni enaka komunizmu. Preveč smo navezani na naše demokratične svoboščine, na našo vero in na našega kralja».

Tudi poljska in češkoslovaška vlada sta poslali laoškemu zunanjemu ministrstvu pismi, s katerima predlagata navezavo diplomatskih odnosov. Ni pa znano, kaj je laoška vlada odgovorila.

Predsednik severnovietnamske vlade je včeraj poslal Suvani Fumi pismo, s katerim se zavzema za vzpostavitev prijateljskih vezi med obema državama. V odgovoru pravi Suvana Fuma med drugim: «Laoška vlada vodi nedvoumno politiko stroge nevtralnosti in dobrega sosedstva».

Na svoji tiskovni konferenci je Suvana Fuma izjavil, da za sedaj ne nastaja vprašanje navezave diplomatskih odnosov s Severnim Vietnamom in s Kitajsko. Pripomnil je, da bo njegova vlada navezala diplomatske odnose samo s tistimi državami, ki jih Združeni narodi priznavajo.

Hruščev o vključitvi Finske v področje svobodne izmenjave

Na številna vprašanja časnikarjev ni hotel Hruščev nič izjaviti o konferenci komunističnih voditeljev - Članek «Pravde», ki ga tolmačijo kot odgovor pekinškemu «Ljudskemu dnevniku»

MOSKVA, 23. — Na kosilu, ki ga je priredil finski predsednik Kekkonen, je predsednik sovjetske vlade Hruščev izjavil, da Sovjetska zveza nima nič proti temu, da se Finska vključi v EFTA, samo da to ne škoduje sovjetsko-finski trgovini in ne ovira njenega nadaljnjega razvoja.

Hruščev je izjavil: «Ob raznih priložnostih smo izrekli svoje negativno stališče do ustanavljanja ekskluzivnih gospodarskih skupin vštevši tudi do ustanovitve tržišča sedmih. Po našem mnenju bi se morala trgovina razvijati na skupni evropski podlagi in brez diskriminacije. Vse države bi se s takim stanjem okoristile.»

Dalje je Hruščev izjavil: «Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je ob sprejemu stališča do trgovinskega področja sedmih Finska skrbela, da odstrani sleherno oviro za trgovino med našima dvema državama. Če se Finski, ob upoštevanju vseh argumentov, ki so za vključitev v EFTA in proti njej, zato da ščiti svojo trgovino in svoje gospodarske odnose, zdi koristno skleniti ločen sporazum s tržiščem sedmih, ne da bi oškodovala ritem in pogoje za nadaljnji razvoj sovjetsko-finske trgovine, tedaj gledamo mi na to stališče z razumevanjem.»

Na popoldanskem sprejemu v finskem poslaništvu so časnikarji vprašali Hruščeva, «kaj se dogaja na konferenci na vrhu». Hruščev je skomignil z rameni in izjavil: «Konferenca na vrhu? Vprašajte predsednika de Gaulla.» Ko so vztrajali, da se zanimajo za sestanek komunističnih voditeljev v Moskvi, je Hruščev vzkliknil: «Kaj?»

Časnikarji so zatem s posredovanjem načelnika državnega odbora za kulturne odnose s tujino Žukovom vprašali Hruščeva, ali bo objavljeno poročilo ob koncu sestankov «na vrhu» med komunističnimi voditelji, toda Hruščev je ostal pri svojem in dejal: «Kakšna konferenca na vrhu! Vi sanjate!»

Zatem so Hruščeva vprašali, ali se bo sestal z Adenauerjem in kdaj in ali bo obiskal tudi skandinavske države in Italijo. Na vsa ta vprašanja je odgovoril, da je «vse odvisno od časa in okoliščin».

Švedskemu in finskemu poslaniku je Hruščev izjavil: «Živeti hočemo v miru in prijateljstvu z vašimi narodi.»

Politični opazovalci v Moskvi trdijo, da se bo konferenca komunističnih voditeljev v Moskvi verjetno končala v petek. Toda ni še znano, ali bodo objavili tudi končno poročilo. Voditelj kitajske delegacije je sinoči imel zelo polemičen govor, ki je trajal štiri ure. Politični opazovalci so mnenja, da je prav zaradi tega govora in uvodnika, ki ga je v ponedeljek objavil pekinški «Ljudski dnevnik», objavila današnja «Pravda» uvodnik, ki poziva na enotnost komunističnih strank in na nadaljevanje borbe «tako proti revizionizmu kakor tudi proti dogmatizmu in sektaštvu».

Uvodnik «Pravde» je posvečen tretji obletnici izjave, ki so jo objavili leta 1957 predstavniki komunističnih strank v Moskvi. «Pravda» poudarja veljavnost tez v omenjeni izjavi iz leta 1957, katere je pozneje potrdil sestanek komunističnih voditeljev v Bukarešti, kakor tudi veljavnost sklepov XX. in XXI. kongresa KP SZ.

«Načelo miroljubnega sožitja, ki ga je proglasil Lenin in ki je bilo razvito s sklepi XX. in XXI. kongresa KP SZ, v drugih dokumentih komunističnih in delavskih strank ter v izjavi in manifestu o miru — je edino korektno načelo pri mednarodnih odnosih v sedanjih pogojih razdelitve sveta v kapitalistični in socialistični sistem,» piše «Pravda», ki nadaljuje: «KP SZ je za splošno linijo sovjetske zunanje politike vedno imela in vedno ima leninistično načelo miroljubnega sožitja držav z različnim socialnim ustrojem. Tako načelo ne izključuje razredne borbe in tudi ne pomeni kompromis socializma s kapitalizmom, temveč vsebuje okrepitev borbe za zmago socialistične ideologije za popolno zmago socializma».

«Ves potek dogodkov v zadnjih letih, nadaljuje «Pravda», potrjuje ideje, obrazložene v izjavi in v manifestu o miru, na podlagi katerih so sile miru sedaj tako narastle, da obstaja dejanska možnost preprečitve vojne».

Kakor rečeno, poudarjajo politični opazovalci, da je ta članek odgovor na uvodnik pekinškega «Ljudskega dnevnika», v katerem je bilo govora o zgrešenem tolmačenju izjave iz leta 1957. Kitajski list je ponovil napade proti «modernim revizionistom», o katerih je dejal, «da šibijo borbo proti kapitalizmu in dejansko zapuščajo načelo razredne borbe».

Jutri stavka delavcev v slaščičarnah

RIM, 23. — Sindikalne organizacije delavcev v slaščičarnah so potrdile, da ostane v veljavi sklep o stavki, ki je bila določena za petek, 25. t.m. Omenjene organizacije sporočajo, da je bila stavka potrjena, ker niso industrijci postavili nobenega takega konkretnega predloga, ki bi lahko omogočili plodno obnovitev pogajanj.

«»

Sindikalna akcija kovinarjev

MILAN, 23. — Nocoj so se v Milanu sestala vsedržavna tajništva treh sindikatov kovinarjev, da se sporazumejo o sindikalni akciji. Skupno poročilo pravi, da so zaradi odklonitve delodajalcev, da bi začeli pogajanja za izboljšanje pogodbenih določb, sklenili, da bodo pooblastili posamezne pokrajinske sindikate, da začnejo akcijo, ki se jim zdela potrebna, če ne bi do 7. decembra prišlo do sporazuma na podlagi postavljenih zahtev.

Druga faza akcije se bo končala 10. januarja.

Napovedan za prvo polovico januarja «referendum» o novi upravi v Alžiriji

Glasovali bodo v Franciji in v Alžiriji - Podrobnosti bodo določene na prihodnji seji vlade

PARIZ, 23. — V prvi polovici januarja bo francoska vlada izvedla referendum v Alžiriji in na ozemlju Francije v zvezi z de Gaullovim načrtom o upravni preureditvi Alžirije. To je sporočil predstavnik vlade po nadaljnji seji ministrskega sveta. Točen datum referenduma bo določen na prihodnji seji vlade na podlagi predlogov, ki jih bo dal novi državni minister, ki so mu bili poverjeni alžirski posli, in ki bo najprej odpotoval na posvetovalno potovanje v Alžir. Toda že sedaj sporočajo, da bo za izvajanje referenduma v Alžiriji potrebno več časa kakor v Franciji. Uradno pravijo, da so težave v tem, ker je potrebno «poskrbeti za varnost» in ker «so težave pri premiku volivcev na izoliranih področjih». Kakor je znano, so zadnje «volitve» v Alžiriji izvršili na ta način, da je francoska vojska obkolila naselja ter prisilila prebivalstvo, da odda že vnaprej pripravljene glasovnice. Volilne sedeže so imeli tudi na helikopterjih, zato da so se lahko takoj umaknili v primeru napada alžirskih borcev.

Ni še znano, kakšna vprašanja bodo postavili volivcem, toda zadevni načrt zakona bo prav gotovo objavljen med debato o Alžiriji, ki se bo začela 5. ali 6. decembra v narodni skupščini z izjavo vlade tik pred potovanjem de Gaulla v Alžir. «Paris Presse» piše, da bo to potovanje morda trajalo tudi deset dni. Vsekakor domnevajo, da bodo glasovnice imele eno samo vprašanje. Tega mnenja je tudi «Paris Presse», ki pravi: «Načrt je nekoliko zapleten. De Gaulle se bo trudil, da bi obrazložil vzroke. Vprašanje bo enostavno: «Ali odobravate načrt organizacije novih javnih oblasti v Alžiriji?» Vsak volivec bo moral odgovoriti z «da» ali pa z «ne».

Drugi današnji ukrep vlade je imenovanje novega «generalnega delegata v Alžiriji», ki je Jean Morin. Paul Delouvriere zapušča svoje mesto. To pa ne pomeni, da bo njegovo oblast prevzel Morin, ker bo samo delegat ministra za alžirske zadeve.

V pričakovanju dokončnih pojasnil o načrtu zakona, ki bo določal «referendum», ugotavlja «Le Monde», da bo moralo besedilo v glavnem biti v skladu z dvojnim smotrom: pooblastiti novo organizacijo oblasti v Alžiriji in doseči odobritev načela o samoodločbi, ki bo podlaga drugemu «referendumu».

Na procesu o barikadah se nadaljuje dolgo «predavanje» bivšega ravnatelja alžirskega lista «Echo d'Alger» De Serignyja. «France Soir» piše, da Alain De Serigny ne bo imel potrebe pisati svoje spomine, ker mu bo dovolj preskrbeti si prepis stenografskega zapisnika o njegovih izjavah. Med kratkim odmorom je zagovornik Serigniyja predložil pismo, iz katerega izhaja, da je bil predsednik vlade Debre povezan z uporniki. Računajo, da bo De Serigny jutri končal svoje «predavanje». Če ne bo proces odložen, bodo med prvimi pričami zaslišani maršal Juin ter bivši ministri Bidault, Soustelle in Lacoste.

Iz Amana poročajo, da je jordanska vlada sklenila dovoliti jordanskim državljanom, da se kot prostovoljci pridružijo alžirski vojski. To je danes sporočil uradni predstavnik vlade, ki je tudi dodal, da bo jordanska vlada dovolila prehod drugih arabskih ali muslimanskih prostovoljcev, ki so namenjeni v Alžirijo, po jordanskem ozemlju. Predvidevajo, da bo prva skupina jordanskih prostovoljcev 2500 ljudi odpotovala prihodnji mesec v Alžirijo.

Zorin in Velbek o ameriških spletkah v Kongu

NEW YORK, 23. — Posvetovalni odbor OZN za Kongo je imel sinoči dveurno sejo v zvezi s položajem, ki je nastal po sprejemu Kasavubujeve delegacije v OZN. Sklenjeno je bilo, da se bo Hammarskjoeld sestal danes s Kasavubujem, ki je izjavil, da želi sodelovati s posvetovalnim odborom. Odbor se je sestal ponovno danes popoldne.

V poučenih krogih pravijo, da niso bili še določeni dokončni načrti za odhod odbora za dobre usluge v Leopoldville.

Sovjetski predstavnik v Organizaciji ZN Valerijan Zorin je na tiskovni konferenci izjavil, da je glasovanje v skupščini OZN, s katerim je bila sprejeta Kasavubujeva delegacija (53 glasov proti 24), neučinkovito, ker je skoraj polovica članov OZN glasovala proti, ali pa se je vzdržala.

Zorin je izrekel tudi dvom o koristnosti odbora za dobre usluge v Kongu. Ponovil je sovjetski sklep, da SZ ne bo prispevala k stroškom za operacije v Kongu. Prav tako je obnovil napad na Daga Hammarskjoelda in poudaril, da je šel preko pooblastil, kar se tiče stroškov v Kongu. Obtožil ga je tudi, ker včeraj ni takoj podal v skupščini popolnega poročila o napadu Mobutujevih vojakov na čete OZN.

V Akri, prestolnici Gane, je izgnani ganski diplomat Velbek obtožil ZDA, Francijo, Veliko Britanijo in Belgijo, da aktivno podpirajo kongoške upornike. Dodal je, da predstavljajo spletke imperialistov resno oviro za mir v Kongu. Izjavil je tudi, da je polkovnik Mobutu dobil ogromne zneske denarja in streliva, da zruši aparat zakonite kongoške vlade.

V Leopoldvillu so čete OZN danes spet v pripravljenosti. Okoli rezidence Hammarskjoeldovega predstavnika Dajala, ki se je danes vrnil iz New Yorka, stražijo močni oddelki tunizijskih čet.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 17.4, najnižja 12.6, ob 19. uri 15.8 stopinje, zračni tlak 1007.4 se dviga, veter 22 km severovzhodnik, vlage 57 odst., nebo 8 desetin pooblačeno, morje rahlo razgibano, padavine 2.1 mm, temperatura morja 15.4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, CETRTEK, 24. novembra Janez
Sonce vzide ob 7.16 in zatone ob 16.26. Dolžina dneva 9.12. Luna vzide ob 12.04 in zatone ob 22.36
Jutri, PETEK, 25. novembra Katarina

Fašistični paragraf velja le za Slovence

Vse kaže, da smo zadeli v živo z našim nedeljskim poročilom o zavrnitvi naše zahteve naj se na sodišču izvaja člen 5 Posebnega statuta Londonskega memoranduma in da se postavi pred ustavno sodišče vprašanje protiustavnosti fašističnega člena 122 civilnopravnega postopnika, kar bi hkrati pomenilo postaviti vprašanje protiustavnosti tudi še bolj fašističnega člena 137 kazenskopravnega postopnika.

Včeraj je namreč ANSA imela za potrebno po vsej Italiji razširiti vest pod naslovom «O dvojezičnosti na tržaškem sodišču».

Tej ugledni poldržavni tiskovni agenciji bi bili celo hvaležni, če bi objektivno poročala o tej, za Slovence v Italiji, tako važni zadevi. Tega ni storila, temveč je ravnala podobno kot ravnajo najbolj pristranski in po svojem šovinizmu že preveč slavni tržaški časopisi zlasti pa dnevnik, ki je prav tako včeraj o stvari poročal ANSA ne omenja niti enega stavka iz obrazložitve zahteve pravnega zastopnika našega dnevnika, naj sodišče poskrbi za prevod tožbe, zahteve, ki se ji je pridružil tudi pravni zastopnik toženja. Prav tako ne omenja niti besedice iz obrazložitve naše zahteve, naj se spisi pošljejo ustavnemu sodišču zaradi protiustavnosti fašističnega člena 122. Obe obrazložitvi — kot smo že poročali — vsebujeta nič manj kot 19 tipkanih strani dokazov, ki se jih nismo izmislili Slovenci, ampak najsposobnejši italijanski strokovnjaki za ustavno in proceduralno pravo.

ANSA se je omejila torej le na poročilo o obrazložitvi sodnika, ki je obe zahtevi zavrnil. Njen tržaški dopisnik poudarja zlasti, da je v «bocenski pokrajini raba nemškega jezika dovoljena v odnosih s političnimi, upravnimi in sodnimi oblastmi, kakor tudi sestavljanje javnih aktov v nemščini, razen sodb in ukrepov sodnih in upravnih oblasti, za katere je obvezna izključno raba italijanskega jezika». ANSA poudarja torej prav tisto sodnikovo trditev, ki je v vsej njegovi obrazložitvi najmanj točna.

Že v našem nedeljskem članku smo povedali, da sodnik ni upošteval dekreta predsednika republike od 3. januarja 1960, št. 103 — «Izvršilni predpisi Posebnega statuta za deželo Tridentinsko - Zgornje Poadižje glede uporabe nemščine v sodnih postopkih, v katastrskih uradih, v matičnih uradih, v notarskih spisih in v dejavnosti preiskovalne in davčne komisije». Člen 6 tega dekreta se namreč dobesedno glasi:

«Na zahtevo stranke, ki je pred sodiščem rabila nemščino, se brezplačno izda skupaj s prepisom italijanskega izvirnika nemški prevod bodisi civilne bodisi kazenske sodbe, izrečene po sodni oblasti. Prevod je takse prost.»

Jasno je torej, da sodnikova trditev o izključni rabi italijanskega jezika pri sodbah v bocenski pokrajini nikakor ne drži.

Pripominjamo še, da bi bilo demokratično, če bi ANSA nekoliko bolj poudarila, da je omenjeni sodnik — kljub vsemu — v obrazložitvi svoje zavrnitve zapisal,

«da se ne more utemeljeno pobijati zakonitosti zahteve jezikovnih manjšin po zaščiti z ustreznimi predpisi (člen 6 ustave)».

Sodnik je priznal veljavnost londonskega memoranduma ter samo ugotovil — po njegovem mnenju — «pomanjkanje procesualnega predpisa, ki ureja način prevajanja spisov civilne pravde». Če je torej Poseben statut veljaven, potem ne more veljati istočasno tudi člen 122, ki prepoveduje tisto, kar člen 5 statuta predpisuje. Še bolj pa je člen 122 v nasprotju z ustavo, kar je tudi razumljivo, saj je ta člen proizvod fašističnega režima, republiška ustava pa je sad demokratične ustavodajne skupščine, ki je bila ustanovljena kot rezultat borbe proti fašizmu in proti njegovim paragrafom.

Na žalost uživajo — v tem pogledu — v praksi danes sadove te zmagovite borbe proti fašizmu le Nemci v bocenski pokrajini, Slovenci v tržaški, goriški in videmski pokrajini pa ne! Taka dvojna mera italijanskih sodnih oblasti do manjšin v državi je seveda nedopustna in tudi nečastna! Zaljiva je! Predvsem pa globoko protiustavna!

Cvetlične razstave prihodnje leto ne bo?

V prihodnjih dneh bomo zvedeli, če bo v letu 1961 organizirana že tradicionalna tržaška cvetlična razstava, ki je vsako leto privabila v Pomorsko postajo na desettisoče obiskovalcev. Za prihodnje leto je namreč v času od 17. aprila do 7. maja — to je približno v času tržaške razstave — predvidena velika cvetlična razstava v Turinu, ki bo nedvomno pritegnila ne samo večino italijanskih, temveč tudi inozemskih razstavljavcev.

Samo dve možnosti sta, kako zadevo rešiti: ali prihodnjo tržaško razstavo odpovedati ali pa jo prenesti na drug datum. In prav o tem bodo organizatorji razstave razpravljali v prihodnjih dneh ter sprejeli ustrezni sklep.

Preložena pogajanja o odpustih v Felszegy

Včeraj bi morala biti na združenju industrijcev pogajanja s predstavniki ladjedelnice Felszegy o odpustitvi 15 delavcev. Pogajanja so preložili in bodo prihodnji teden v torek.

Skupščina tržaške federacije PSI

Socialisti obsojajo preokret socialdemokratov in republikancev

Sinoči sta se sestala pokrajinski odbor demokristjanov in vodstvo republikancev

Včeraj je bila v prostorih krožka «Internazionale» v Ul. Zonta skupščina mestnih sekcij PSI, na kateri so obravnavali volilne izide in delno tudi politični položaj, ki je nastal po njih.

Tajnik tržaške federacije prof. Medani je orisal in ocenil volilne izide na tržaškem področju. Pri tem je ugotovil, da je PSI precej napredovala na pokrajinskih volitvah, medtem ko je v miljski občini nazadovala. Diskusija o tem delu tajnikovega poročila pa se bo vršila po sekcijah.

Prof. Medani je tudi kritiziral ravnanje socialdemokratov in republikancev ter dejal, da so šli na volitve s programom odprtja na levo, medtem ko so takoj po volitvah pokazali, da nameravajo sestaviti ali podpreti pokrajinski odbor, v katerem bodo tudi liberalci, kar pomeni celo poslabšanje sedanjega položaja, saj se bo s tem odbor še bolj pomaknil na desno. Prof. Medani je dejal, da sta ti dve stranki s tem ravnanjem pravzaprav izdali svoje volivce, ki so oddali glasove za drugačen program.

Prof. Medani je končno tudi obsodil ravnanje prof. Lonze, ki je tik pred volitvami zagnal tak hrup, češ da so ga «levičarji» v PSI namerno izločili iz kandidatne liste. Razvoj dogodkov pa je pokazal, da je imelo članstvo prav, da je tako storilo. Se mnogo slabše bi namreč bilo, če bi bil kandidiral in bil morebiti celo izvoljen ter bi potem prešel v centristični tabor.

Prof. Medani je dejal, da so kasnejši dogodki tudi dokazali, da so bile vse trditve prof. Lonze tudi glede radikalcev netočne ter da je šlo za čisto navadno natolcevanje. Radikalci so se razgovarjali s tržaško federacijo PSI, še preden je prišlo do sporazuma med njimi in osrednjim vodstvom stranke. Za časa volilne kampanje so navdušeno in z vsemi močmi podprli PSI in so v tesnih odnosih z njo sedaj po volitvah. Potemtakem je za socialistično stranko res bolje, da je zgubila takšnega člana, kot je bil prof. Lonza.

Sinoči se je sestal tudi izvršni odbor pokrajinske federacije Krščanske demokracije. Na sestanku je politični tajnik federacije poročal o političnem položaju ter o pogajanjih za sestavo pokrajinskega odbora. Sestali so se tudi republikanci, ki so sprejeli sklepe glede stališča do ustanovitve pokrajinskega odbora. Kot je znano, so tudi republikanci kot socialdemokrati centristično usmerjeni.

Demokristjanska tiskovna agencija pa pravi, da so v demokristjanskih krogih mnenja, da vprašanje sestave pokrajinskega odbora ne bo predstavljalo težkoč ne glede na to, ali bodo vse stranke neposredno udeležene v odboru ali ne, ali pa ga bodo podpirale od zunaj. Že iz prve proučitve položaja, katera pa seveda ni dokončna, se vidi, da so zavzele sredinske stranke do tega vprašanja prožno stališče, tako da je mnogo upanja na sporazum.

Agencija pravi nadalje, da pa bo teže doseži sporazum glede bodočega programa. Krščanski demokratje bodo sicer napeli vse sile, da zagotovijo demokratično stalnost krajevnih uprav, kar naj bi bila osnovna obveznost Krščanske demokracije, sprejeta na občinskih volitvah leta 1958. Toda ta napor Krščanske demokracije ne more preseči določenih meja ter zanemariti nekaterih osnovnih plati demokristjanskih programskih stališč. Demokristjanski krogi izražajo željo, da bi čimprej prišlo do dokončnega sporazuma ter da bi se stališča strank zbližala, pri čemer naj bi upoštevali «težo» posameznih strank in njihovo odgovornost. S tem hočejo demokristjani pač povedati, da so oni najmočnejši in da bi morali torej drugi plesati tako, kot bodo oni godli.

Te ugotovitve demokristjanskih krogov pa očitno služijo le temu, da prikrijejo njihovo še izrazitejšo usmeritev na desno, to je opustitev še tistih redkih pozitivnih točk, ki so bile v programu. Če že drugega ne, bo morala KD opustiti vsaj že tako medlo akcijo za ustanovitev avtonomne dežele, o kateri ne marajo liberalci niti slišati.

Razgovori italijanske in jugoslovanske delegacije

Pogajanja za prenos sežanskega tavolarja

Gre za izvleček, ki se nanaša na kraje v tržaški pokrajini, a so bili prej v območju sežanskega zemljiškoknjižnega urada

Včeraj so se na uradu za zvezo med zunanjim ministrstvom in vladnim generalnim komisariatom nadaljevali razgovori italijanskih in jugoslovanskih strokovnjakov o vrnitvi zemljiškoknjižnih dokumentov, ki se nanašajo na nekatere kraje tržaške okolice, a jih ima sežanski kataster. Včeraj je jugoslovanska delegacija, ki jo vodi sodnik Milivoj Jurkič, v spremstvu načelnika italijanske delegacije odv. Guida Gerina obiskala urade tržaškega katastra.

Razgovori med člani obeh delegacij se bodo nadaljevali v prihodnjih dneh.

Vest o pogajanjih za vrnitev zemljiškoknjižnih dokumentov iz Sežane bodo prav gotovo z veseljem sprejeli vsi lastniki zemljišč v zgornji tržaški okolici, ki so nekoč spadali pod sežanski zemljiškoknjižni urad. Doslej — to je vsa povojna leta — je bilo skoraj nemogoče dobiti izvleček iz sežanskega tavolarja, kajti pot je šla preko obeh interesiranih zunanjih ministrstev in se je zaradi tega vlekla v nedogled. Posledica tega stanja je bila, da ni bilo moč sklepati pravno veljavnih kupoprodajnih pogodb nepremičnin (zemljišča, hiše, gospodarska poslopja itd.) in so bile v tem času sklenjene pogodbe samo deponirane na tržaškem sodišču. Vknjižbe na zemljišča so bile torej praktično onemogočene, kar je v več primerih imelo hude posledice za nekatere prizadete posestnike.

Občinski svet repentaborske občine, ki je bila zaradi tega položaja najbolj prizadeta, se je večkrat zavzel za prenos tavolarja oziroma onega dela, ki se nanaša na področja v okviru tržaške pokrajine, v Trst. Po dolgih letih se sedaj to vprašanje bliža rešitvi, čeprav se še ne ve, kako in kdaj bo dokončno urejeno. Pričakuje pa se, da bo ob zaključku pogajanj med obema delegacijama izdano uradno sporočilo, iz katerega bo razvidno, o čem sta se obe delegaciji sporazumeli.

Včeraj ob 13.30 na križišču avto ceste in Narodne ulice na Općinah

Holandski novinar treščil z avtom v prikolico drvečega tovornjaka

Pet gasilcev se je mučilo 17 minut, da so ponesrečenca spravili iz razbitin avtomobila - Holandec ni videl rdečega semaforja

Križišče avto ceste in Narodne ulice na Općinah je bilo včeraj popoldne spet prizorišče hude prometne nesreče. Niso še minili trije meseci, odkar se je na tem križišču zgodila podobna nesreča, v katero so bili zapleteni štirje potniki jugoslovanskega osebnega avtomobila (da ne govorimo o Avstrijcih, Nemcih in Švicarjih, ki so se na tem mestu ubili!), ko je sedaj prišla vrsta na švedski avto, ki ga je vozil neki holandski novinar.

Šofer kamiona s prikolico, last podjetja «Recoaro» se je ob 13.30 vozil po avto cesti od Banov v smeri proti Sesljanu. Ko je privozil kakih 250 metrov pred križišče z Narodno ulico, je zagledal na semaforu zeleno luč in še bolj pritisnil na plinsko ročico, da bi laže speljal vzpetino, po kateri se vije cesta takoj za križiščem. Z brzino od 50 do 60 km na uro je zavozil v križišče, ko je nenadoma zaslišal žvižg prometnika in trenutek kasneje škripanje zavor ter udarec v prikolico. Šofer kamiona je začel zavirati, vendar mu je uspelo težko vozilo ustaviti šele kakih 25 metrov za križiščem.

Ko je kamion vozil proti križišču, je po Narodni ulici privozil z Opčin v smeri proti Trstu neki osebni avto — kot pravi prometnik — z brzino od 80 do 90 km na uro. Prometnik, vajen nepozornosti vozačev, je skočil iz kabine in zažvižgal, da opozori šoferja osebnega avtomobila na nevarnost, vendar je že bilo prepozno. Šofer osebnega avta je sicer pritisnil na zavore, toda brzina je bila prehuda, tako da je avto kljub zaviranju zaneslo še najmanj 30 metrov naprej in je treščil pod zadnje desno kolo prikolice kamiona. Ta je potem vlekel osebni avto še 15 metrov naprej, dokler ga ni vrglo ob drevo na desni strani ceste, medtem ko se je kamion ustavil šele kakih 8 metrov dalje.

Očividcem, ki so prisostvovali nesreči, se je nudil strašel prizor: osebni avto znamke «Volvo» z evidenčno tablico OA 11561 (Goeteborg-Švedska) je bil od spredaj in na levi strani popolnoma razbit, za volanom pa je sedel mladi moški, ki je bil sklonjen nad razbitim volanom. Z obraza in z rok mu je tekla kri, vendar ni popolnoma izgubil zavesti. Prometnik je takoj telefoniral na policijski komisariat na Općine, od tu pa so obvestili Rdeči križ, prometno policijo in gasilce.

Ob 13.45 so na mesto nesreče prišli gasilci z Opčin, skoraj v istem trenutku pa se je ob razbitem avto ustavil tudi avto Rdečega križa. Ker je bil šofer pri zavesti, čeprav na koncu svojih moči, so očividci v pričakovanju zdravnika skušali nesrečneža še prej potegnili iz avta, toda to jim ni uspelo, kajti obe nogi je imel stisnjeni med os volana in vdrt spodnji del blatnika, tako da se ni mogel premakniti. Tudi zdravnik ni mogel storiti ničesar in je moral svoje mesto odstopiti gasilcem. Pet ljudi se je 17 minut mučilo, da so s pomočjo velikega železnega dleta in drugega orodja osvobodili šoferja ter ga previdno potegnili iz avta, kjer je že bila pripravljena nosilnica. Bolničarji so ga nato položili nanjo, jo dvignili in položili v rešilni avto, ki je ob 14.02 obdrzel v bolnišnico.

Gasilci so potrebovali 17 minut, da so ponesrečenega šoferja spravili iz razbitin avtomobila. Na desni je razbit avto, v ozadju pa se vidi kamion s prikolico

Šoferski sedež, na katerem je holandski novinar presedel pol ure, preden so ga rešili

Med tem časom so na mesto nesreče prišli tudi agenti prometne policije, ki so rekonstruirali dogodek. In takrat bi se kmalu zgodila druga nesreča. Z Opčin je proti Trstu vozil neki osebni avto iz Slovenije, in čeprav je imel zaprto pot (rdeči semafor!), je vozil kar naprej. V istem trenutku pa je po avto cesti zavozil v križišče neki avstrijski kamion s prikolico in le za las je manjkalo, da se nesreča ne bi ponovila. Šofer osebnega avtomobila je v zadnjem trenutku ustavil in kamion je zdrvel naprej.

V švedskem avtomobilu, ki je bil zapleten v nesrečo, je za volanom sedel 30 let stari holandski državljan Jan Jaak Van Belle iz Amsterdama, rojen v belgijski prestolnici. Kot smo kasneje zvedeli, se je Van Belle, ki je novinar, malo prej vrnil preko bloka Fernetiči iz Jugoslavije, kamor je predvčerajšnjim odšel na kratek izlet. Ob povratku je imel smolo, da ni videl rdečega semafora in je treščil v kamion, zaradi česar so ga morali odpeljati v bolnišnico. Toda imel je tudi veliko porcijo sreče: poleg raznin manjših ran po rokah, nogah in na obrazu so mu zdravniki ugotovili le še verjetni zlom leve ključnice. Kdor je namreč videl nesrečo in razbit avto, bi lahko skoraj brez skrbi prisegel, da so potniki v njem mrtvi. Morda pa je Holandca rešil pas, s katerim je bil — približno tako, kot so potniki v letalih — privezan k sedežu?! Kdo ve: naj bo tako ali drugače, Holandec ne bo smel nikoli reči, da nima sreče.

—«—

Odgovornost...

Ob včerajšnji hudi nesreči na križišču trbiške avto ceste in Narodne ulice na Općinah je treba spet nujno reči dve besedi o tem morilskem križišču. V zadnjih letih se je na njem zgodilo že toliko hudih prometnih nesreč, ki so zahtevale že toliko smrtnih žrtev (včeraj je le za las manjkalo, da nismo zabeležili še enet), da je treba postaviti vprašanje, kdo je odgovoren za tak položaj.

Rečeno je bilo, da je okoli križišča toliko prometnih znakov in semaforov, da se nesreče ne bi smele dogajati. Če pa se dogajajo, pade krivda na neprevidne avtomobiliste.

Do neke mere to drži, a ne povsem, kajti dejstvo je, da se ključ prometnim znakom in semaforom nesreče dogajajo, da ključ prometnim znakom in opozorilom beležimo iz leta v leto več hudih nesreč z ranjenci in celo smrtnimi žrtvami. To pomeni, da semafori in prometni znaki niso dovolj, da je nekaj, kar na tem križišču ne odgovarja ozi roma ne zadostuje, da bi se promet varno razvijal.

Crna kronika zabeleži le nesreče, ki se dejansko zgodijo, nihče pa ne ve, koliko nesreč je bilo le za las preprečenih. Ne pretiravamo, če rečemo, da gre vsak dan skozi križišče in z rdečo lučjo na semaforu vsaj pet avtomobilov, in sicer iz enostavnega razloga, ker semafora ne vidijo! Potem je zanimivo dejstvo, da se skoraj vse nesreče zgodijo med 11. uro dopoldne in 15. uro popoldne, medtem ko ne vemo za noben primer, da bi se nesreča zgodila zvečer ali ponoči, ko so semafori dobro vidni! In še to: skoraj vse nesreče so se zgodile na podoben način kot včerajšnja, ko je nesrečo zakrivil šofer osebnega avtomobila, ki je prav takrat imel sonce v očeh.

Sicer pa ni naša naloga, da ugotavljamo vzroke tem nesrečam. Mi ugotavljamo le dejstvo, da je nesreč vedno več in da je treba nekaj storiti, da se odpravijo. Pred leti je bilo govora o gradnji nadvoza nad tem križiščem, potem pa je vse zaspalo. Mislimo, da je skrajni čas, da se že izgotovljeni načrti potegnejo iz predalov in čimprej uresničijo, do takrat pa naj se na križišču uvede pooostreno nadzorstvo, pa čeprav bi morali nanj postaviti še dva prometnika in namestiti še deset opozoril!

—«—

Smrtne posledice prometne nesreče

Preteklo noč ob 0.30 je umrl v glavni bolnišnici policist Ivo Pironio, ki se je pred dnevi ponesrečil z lambreto v Drevoredu d'Annunzio pri trčenju v avtomobil. Policistu so morali zdravniki v ponedeljek zjutraj odrezati nogo zaradi hudih poškodb. Nesrečnež ni preživel hude operacije.

—«—

Nevarno prehitevanje povzročilo nesrečo

Sinoči ob 20.45 so z avtom RK prepeljali v glavno bolnišnico 17-letnega mehanika Lucia Quernazzija iz Androne S. Cilino 23. Sprejeli so ga ortopedski oddelek, kjer se bo moral zdraviti 35 dni zaradi zloma leve noge.

Quernazzi je v bolnišnici povedal, da je malo poprej vozil z lambreto po omenjeni ulici. Ko je hotel prehiteti neki avtomobil, mu je z nasprotne strani privozil avtomobil, ki je ravno tako hotel prehiteti drugo vozilo. Trčenje je bilo neizogibno in lambretist je obležal na tleh z zlomljeno nogo.

LJUDSKA PROSVETA

Odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu bo imel sejo v petek 25. novembra ob 18. uri na sedežu v Ul. Geppa 9.

RAZNA OBVESTILA

Telovadba za otroke od 7. do 14. leta se vrši na stadionu «Prvi maj» ob torkih ob 18. uri. Začasno telovadbe v Ul. Montecchi ne bo in bo nov urnik pravočasno sporočen. Sprejemamo nove telovadce.

* * *

Narodna in študijska knjižnica v Trstu bo imela danes ob 18.30 svoj tretji redni občni zbor v svojih prostorih v Ul. Geppa 9 s sledečim dnevnim redom:

1. **Pozdrav predsednika**
2. **Poročilo tajnika**
3. **Poročilo blagajnika**
4. **Poročilo nadzornikov in razrešnica odboru**
5. **Izvolitev novega odbora**
6. **Smernice za bodoče delo**
7. **Razno.**

* * *

Šola Glasbene Matice. Prva vaja otroškega pevskega zbora, ki ga vodi prof. Karel Boštjančič, bo v petek 25. novembra ob 18.30 v šolski dvorani, Ul. R. Manna 29. Vabimo tudi starše otrok, ki ne obiskujejo šole Glasbene Matice, da privedejo otroke k pevskim vajam.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE v Trstu

Dne 26. t. m. ob 21. uri nastopi v Avditoriju
ZAGREBACKO DRAMSKO KAZALIŠTE
gost
SLOV. GLEDALIŠCA V TRSTU
s komedijo Nikolaja Gogolja
«ŽENITEV»
Režiser: Božidar Violić
Scenograf in kostumograf: Zlatko Bourek
Prevajalec: Ivan Gojtan

Slovensko gledališče v Trstu

V nedeljo 27. t. m. ob 17. uri ponovitev v Avditoriju
JOŽE JAVORSEK
«MANEVRI»
Komedija v dveh delih
Režiser: Jože Babič
Asistent režije: Adrijan Rustja
Scenograf: inž. arh. Niko Matul
Kostumograf: inž. arh. Milena Matul
Glasba: Aleksander Vodopivec
Besedilo songa: Tit Vidmar

Opozarjamo občinstvo okrajev, kjer ni primernih dvoran, na nedeljsko predstavo «Manevrov» v Avditoriju. V posameznih krajih bomo prodajali vstopnice.

Prodaja vstopnic bo od petka 25. novembra 1960 dalje v Tržaški knjigarni (v soboto do 18. ure), v Ul. sv. Frančiška 20, ter dve uri pred pričetkom predstave v baru Moscolin, Ul. Teatro Romano št. 1.

Slovenska Prosvetna Zveza v Trstu
„Vesela Goriška"
27. novembra 1960 ob 15.30 v kino dvorani v Križu
in ob 20 uri v dvorani v Borštu
Nastopajo:
JAZZ ANSAMBEL ABC S SVOJIMI SOLISTI, GLEDALIŠKI IGRALCI TER INSTRUMENTALNI KVINTET.
Prodaja vstopnic bo eno uro pred začetkom vsake prireditve pri blagajni dvorane.

GLEDALIŠČA

VERDI

V petek ob 20,30 tretja predstava Ghedinijeve opere «Marija Aleksandrijska» z isto zasedbo.

V soboto ob 20.30 bo prva predstava Puccinijeve opere «La Boheme». Dirigent bo Oliviero de Fabritiis. Na tej predstavi bo nastopil mladi ansambel «Festivala dveh svetov» iz Spoleta, kjer je dobil veliko priznanje mednarodne kritike in publike. Nastopili bodo Mietta Sieghele (Mimì), Lorenzo Sabatussi (Rodolfo), Alberta Valentini (Musetta), Walter Alberti (Marcello), Vladimiro Ganzarolli (Colline), Claudio Giombi (Benois).

Sodeloval bo zbor Verdijevega gledališča pod vodstvom Adolfa Fanfanija.

Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

KINO

Fenice 15.30 «Mestni policaj», Alberto Sordi, Sylva Koscina in Mario Riva.
Excelsior 15.30 «Veliki ribič», technicolor, Howard Keel, Susan Kohner.
Filodrammatico 16.00 «Živi in mrtvi». Strogo prepovedano mladini.
Grattacielo 16.00 «S terase», Barve De luxe; Paul Newman, Mirna Loy.
Arcobaleno 15.00 «Prehod Renas», Andre Cayattov film nagrajen v Benetkah.
Supercinema 16.00 «Aleksander Nevski», Eisensteinov film. Nikolaj Cerkasov. Zadnji dan.
Alabarda 16.00 «Zmenek na Ischlu», scopecolor, Mina, Domenico Modugno. Zadnji dan.
Aurora 16.00 «Tajnost treh celin».
Capitol 16.00 «Ne jejte marjetice», Doris Day, David Niven.
Garibaldi 16.30 «Preža v Tangerju», Edmund Purdom, Gino Cervi.
Cristallo 15.45 «Kapò», Susan Strasberg.
Impero 16.00 «Veliki cirkus».
Italia 16.00 «Kraj jagod». Film Igmarja Bergmana. Nagrajen v Benetkah. Zadnji dan.
Massimo 16.00 «La Cucaracha», eastmancolor, Maria Felix, Pedro Armendariz, Dolores Del Rio.
Moderno 16.00 18.00 20.00 22.00 «Gazebo», Glen Ford, Debbye Reynolds.
Astoria 16.00 «Car pragozda», technicolor.
Astra 16.00 «Nikiti Night Clubs».
Vittorio Veneto 15.15 «Sveto in posvetno», Frank Sinatra, Gina Lollobrigida.
Marconi 16.00 «Včerajšnji sovražniki», Stanley Baker, Gordon Jackson.
Savona 16.00 «Ali Baba in 40 razbojnikov», technicolor, Maria Montez, John Hall.
Ideale 16.00 «Teddy-boys pesmi», Mina, Teddy Reno.
Odeon 16.00 «Ženska», Brigitte Bardot. Prepovedano mladini.

STE VIDELI NOVE TELEVIZORJE pri
Radio Trevisan
ULICA S. NICOLO 21

Kino na Općinah
predvaja danes 24. t. m. z začetkom ob 18. uri film:
«Epirski bandit»
(Il bandito dell'Epiro)

Igrata: VAN JOHNSON in MARTINE CAROL

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 23. novembra se je rodilo v Trstu 6 otrok, umrlo je 7 oseb, poroke so bile 3.

POROČILI SO SE: ladijski kuhar Dante Latin in gospodinja Natalia Smogar, ladijski komisar Manlio Toffoli in gospodinja Ornella Giovannini, kapitan dolge plovbe Livio Ruaro in uradnica Maria Luisa Spadaro.

UMRLI SO: 82-letna Antonia Schick vd. Rodaro, 81-letni Francesco Frausin, 72-letni Giuseppe Cicchetti, 71-letni Giovanni Trinca, 63-letna Veronica Druscovich por. Sincovich, 72-letni Ermanno Milkovič, 65-letna Rosa Pertot.

—«—

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. dell'Orologio 6; dr. Signori, Trg bolnišnice 6.

MALI OGLASI

BRUSINI CARLO, Trst, Ul. Battisti 20, prodaja gospodinjske električne predmete — štedilnike na drva, premog, plin, elektriko — trajno goreče peči «ARGO» ter na plin in elektriko. Olajšave pri plačilu. Postrežba plina na dom. — Tel. 29-041.

VAJENCA ali VAJENKO 14-16 let: sprejme v službo Kavarna Cellini — Ulica Cellini 3.

SOZALJE

PD Barkovlje izraža Pertotovi družini (Oljka) svoje globoko sožalje ob smrti nekdanje pevke Rože Pertotove.

Zaradi prometne nesreče je prenehalo utripati plemenito srce naše

ROŽKE PERTOT

ki se je zmeraj materinsko žrtvovala za nas. Sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da bo pogreb nepozabne pokojnice danes 24. t. m. ob 15.30 izpred hiše žalosti, Ul. Panzera 19, na domače pokopališče.

Žalujoče DRUŽINE PERTOT in LUXA

Barkovlje - Koper - Ljubljana, 24. novembra 1960.

Iz sindikalnega življenja

Stavka delavcev tovarne strojev ki so jih premestili v lad. Sv. Marka

Zaostritev akcije sindikata trgovinskih, hotelskih in gostinskih uslužbencev za obnovo delovne pogodbe

Pokrajinska sindikata kovinarjev sta proglasila enourno stavko bivših delavcev tovarne strojev Sv. Andreja, ki so bili zaposleni v delavnicah 1b in 5b in katere so skupaj z obema delavnicama premestili v okvir ladjedelnice Sv. Marka. Takrat so zagotovili določene ugodnosti, ki pa jih sedaj ne izvajajo več in pogajanja z ravnateljstvom niso bila uspešna. Iz tega razloga bodo prizadeti delavci stavkali danes eno uro pred zaključkom normalnega delovnega urnika. Istočasno skliče FIOM-CGIL skupščino, ki bo na sedežu ob 16. uri.

* * *

V torek se je sestal izvršni odbor pokrajinskega sindikata FILCAMS-CGIL (sindikat trgovinskih, hotelskih, gostinskih in drugih sorodnih uslužbencev), ki je razpravljal o obnovi delovne pogodbe v trgovinski stroki. Sindikat je ugotovil, da so delodajalci odbili pogajanja tako v krajevnem kot v vsedržavnem okviru ter se skušajo na razne načine izogniti razpravi.

Izkušnje uče, da je mogoče samo z odločno in enotno borbo uspeti v zahtevah ter je zato izvršni odbor sklenil: 1. Proglasiti sindikalno akcijo vseh uslužbencev trgovin in turističnih agencij; 2. vskladiti je treba z drugo sindikalno organizacijo borbo uslužbencev trgovin, ki naj se prične v prvem tednu decembra, v kolikor se medtem ne bi pričela hitra pogajanja na osnovi konkretnih že predloženih zahtev; 3. v nedeljo 27. novembra bo sindikat priredil zborovanje uslužbencev.

Iz sklepov sindikata trgovinske stroke je razvidno, da se položaj v tej stroki v resnici zaostruje, pri čemer je tudi treba upoštevati, da je sedanje razdobje izredno ugodno za sindikalno gibanje, saj se bližamo decembru, ko je trgovska dejavnost najbolj živahna v zvezi s prazniki in trinajstimi plačami.

—«—

Sestanek za ureditev akordnega dela v ORION

Danes bo na uradu za delo sestanek med sindikalnimi predstavniki in predstavniki ravnateljstva podjetja ORION. Razpravljali bodo o še nekaterih nerešenih vprašanjih in predvsem o ureditvi akordnega dela. Ni pričakovati, da bodo na tem sestanku lahko to vprašanje dokončno rešili, ker gre za zapleteno stvar in se pogajanja zato tudi izredno dolgo vlečejo.

—«—

Tržaške zadeve pred parlamentom

Senatna komisija za notranje zadeve je izrekla ugodno mnenje o zakonskem načrtu za izvolitev treh tržaških senatorjev. Zakonski načrt bo-do sedaj predložili senatu za dokončno odobritev.

Pristojna komisija poslanske zbornice pa je začela proučevati zakonski načrt, ki določa nekatere olajšave pri poslovnem davku (IGE) v korist tržaške industrije. Senat je že odobril ta zakonski predlog.

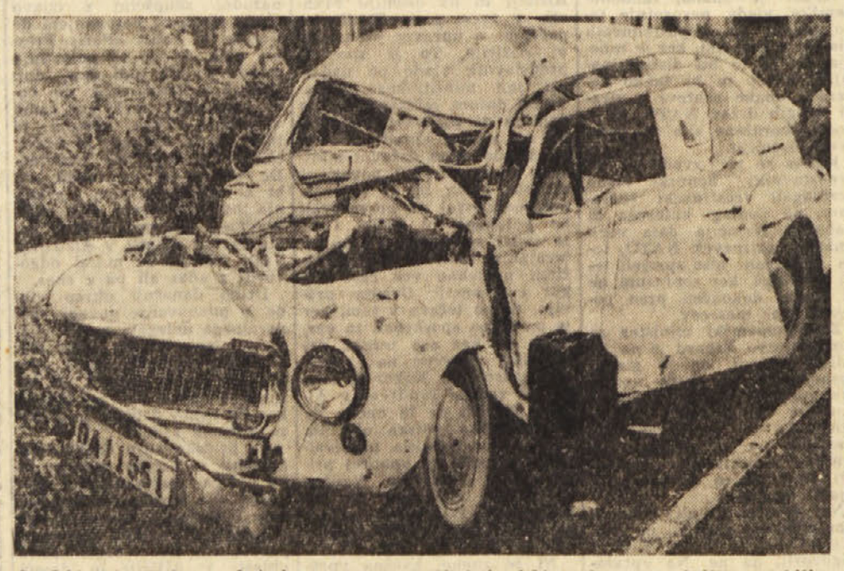

Švedski avto «Volvo», s katerim se je ponesrečil holandski novinar na križišču trbiške avtoceste z Narodno ulico na Općinah

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II, — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

Pred sobotnim gostovanjem «Zagrebačkog dramskog kazališta»

Gogoljeva «Ženitev» v dosedanjih ocenah

«Komedija malomeščanske morale» - «Galerija zanimivih tipov» - «Satirična oznaćba življenja»

Kot gost Slovenskega gledališča v Trstu bo v soboto 26. t. m. nastopilo Zagrebačko dramsko kazalište s komedijo Nikolaja Vasiljeviča Gogolja «Ženitev».

To komedijo polno smeha je prvič postavilo na oder naše gledališče v letu 1948, drugič pa jo je v novi zasedbi obnovilo v letu 1956. Obakrat jo je občinstvo sprejelo z velikim odobravanjem.

Sedaj se našim gledalcem nudi priložnost prisostvovati tretji igralski varjanti tega znamenitega dela. Razumljivo je, da različni režiserski različni koncepti dajo prav tako različne, bolj ali manj posrečene izvedbe. Predstavo Božidarja Violića je zagrebška kritika zelo hvalila in prav tako laskava so bila javna mnenja posameznikov, ki so na moč hvalili visoko kvaliteto predstave.

Z naše strani — radovedno pričakovanje! Pred njihovim nastopom si moramo le bežno priklicati v spomin nekaj stvari o delu, ki ga bomo gledali.

O avtorju, razen datumov rojstva (1. IV. 1809) ter smrti (21. II. 1852), omenimo le to, da je v rusko literaturo uvedel nova torišča oblikovanja, ki se niso skladala z lažnim romanticizmom, ki je vladal do takrat, kot pravilna literarna estetika. Gogolja lahko smatramo kot začetnika ruskega realizma, brez katerega si ne moremo predstavljati ostalih velikih umetnikov ruske besede.

Ko je Gogolj prekinil delo «Vladarju 3. stopnje», se je lotil druge komedije z nedolžno snovjo. To je «Ženitev». Z besedilom tega dela se je Gogolj ukvarjal kakih devet let (1833-42). Delo ima pet varjant. Prvotno se je komedija imenovala «Ženini», dejanje pa se je vršilo v vasi. Marsikaj v komediji je spominjalo na ukrajinske povesti, katere je bil prej dokončal. V poznejših variantah je bilo dejanje komedije preneseno v mesto. Razvoj snovi je bil psihološko utemeljen — dramski se je realistični komičnosti iz situacijske komedije. «Ženitev» postala komedija nravi in značajev. V varianti iz leta 1842 je «Ženitev» postala povsem realistično delo, ki daje prebivalcem posplošeno satirično podobo življenja in tipov — trgovskega

Na oder je prišla «Ženitev» decembra 1842. Ne glede na dobro igro igralcev so ko... izžvižgali. Tudi kritika je očitala pisatelju, da je njegova plehka burka kršila zakone lepote sloga. (B. Var...)

«Ženitev» je Gogoljevo manjše delo. Nosi pa v sebi vse njegove sijajne ko... grafske umetnosti. Tudi v njej najdemo celo galerijo komičnih značajev, situacij. To je komedija malomeščanske morale, ki je po pravilu presila med vrhunska dela svetovne komedijske ... Ostro risanje tipov in okolja, živa situacijska in dialoška scena, prelahkotna in jasna arhitektonika dejanja — to so stvari, s katerimi mojstrska roka vodi glavno dejanje ... odvečnih detajlov do ... Kakor ni to delo globoka družbena satira, tako ni povsem brezmiselno ... burka. (B. Fatur).

Z «Ženitvijo» nam je Gogolj široko odprl vrata v salone malomeščanske družbe ... Rusije pred sto leti in z genialnimi potezami razgalil duševno plitkost, domišljavost, lenobo in pohlep imenovanega srednjega — tedanjih državnih uradnikov, raznih dvornih svetnikov in eksekutorjev, obubožanih častnikov in obogatelih trgovcev.

S svojo galerijo tipov nas Gogolj opozarja, da sebični in ozki osebni interesi, pohlep po bogastvu in višjem družbenem položaju, duševna lenoba, nerazgledanost in topa omejenost ne vodijo do prave osebne sreče. (Jbč).

Banalnost je najuspelejša karikatura življenja. Težko jo razstavimo, laže pa jo sprejmemo kot življenjsko realnost.

Pred Gogoljevimi očmi miglja realno življenje — da bi ohranil čistost te vizije odvrača pogled od banalne stvarnosti. A karikatura je močnejša od vizije, potvorjena s fantazijo sanj postaja čimbolj realna. Tako, kakršno jo vidi v svojem snu, jo skuša Gogolj prenesti na svetlo. Ne opazi pa, da portretira karikaturo. On preslikava banalnost življenja, kakor da je to življenje samo. Ta obsurd je komičen. Komična je banalnost, katera po vsej sili posnema življenje, komično je življenje, ki je predmet tega posnemanja. (Božidar Violić).

Ženitev je sad take banalnosti. V živih in sočnih barvah je naslikano vsakdanje življenje, majhnost in beda, ničevost in praznota povprečnega človeka. Takih ljudi, kakršne avtor riše, v resnici ni in jih tudi ni bilo. Zrcalo vizije je spačilo njih podobe, povečalo njih napake. Vendar zakaj? Da bi se smejali svojemu bližnjemu? Gogolj osmeši družbo, da bi ta postala boljša! Takratno? Sedanjo? Bodočo?

Čemu bi se prešerno smejali tujim napakam; preglejmo svoje, koliko jih je? Zamislimo si, kakšne bi te bile če bi jih kdo v svojo zabavo razgalil pred svetom in jih postavil na oder «življenja».

ADRIJAN RUSTJA

Prejeli smo

Glasilo Zveze borcev narodnoosvobodilne vojne Slovenije. Številka 11. Leto XII. November 1960.

Mihec in Jakec

— Orka maštela, Jakec, zastopeš ti kej? U Rimi, jen prou nutre u Vatikani de so jemeli ano veliko mašo jen de so molili jen vse nečko po slovensko al — ku rečejo — po staroslovansko (taku ku pojejo tle u Trsti pr ščavonah) jen de prfina papeš je biu zraven jen da je tudi uan odgovajau Gospodi pomiluj?

— Ja, znaš, zdej je postala povsod moda od vertičou jen od koeksistence; vertiče jen koeksistenca med vzhodnem jen zahodnem blokam, vertiče u Moskvi vmes Rusov jen Kitajcou, Evropa se spraula vkep jen taku tudi katoliška cerku štedira od koeksistence vmes pravoslavnih jen rimo-katolikou. Vidi, sej smo tudi u Nabrežini nardili za te volitve ku ano koeksistenco. Jen taku, za pokazat dobro vojo, so nardili u Rimi ano pravoslavno mašo jen začeli šacat star slovanski jezek. Taku so dali vedet, de tudi mi nismo od danes, koker ke zmiri čekolirajo kašni ultras patrioti u Trsti.

— Ma jest zdej ne zastopem kaku je pej ses temi svetmi kraji. Zatu ke če je an kraj svet, je tu gvišno Rim jen od Vatikana nanka govort. Jen zdej pej tam nečko po staroslovansko. Kej bojo rekli tle u Trsti — denmo reč — Lega nacjonal jen liberali jen žepan jen škof? Jen vsi ta drugi? Buhvari če zvejo! Jen prfina papeš de se postope nečko po slovansko jen glih u Rimi. Jen zdej, tle s tem placam, kaku bo? Kej bo še svet? Al pej morbet, de čejo, de be biu svet glih samo Trst zatu de be mi pomagali, zatu ke taku be romarji hodili samo u Trst jen tle špendavali? Kej rečeš ti?

— Jest ne rečem neč zatu ke ni vredno odgovarjat. Jest zdej štediram jen me skrbi ke je reku Hamaršeld de Združeni narodi nimajo neč soudou jen de ne znajo kaku jet naprej, ke jeh tisti Kongo forte dosti košta jen prose vse vlade, nej dajo kej dnarja.

— O, jejžeš, jejžeš, spet bojo zvišali taše! Jest zmiri pravem, de se Združeni narodi preveč mejšajo povsod jen so s tem same špeže. Jen vse naumnosti od tisteh ke komendirajo moremo pole zmiri plačat mi.

— Znaš, Mihec, Združeni narodi so vre an par botou poglihali kašne reči, de ni počla vojska jen zatu je dobro, de so. Ma za vsako društvo je treba tudi dnar jen morejo vsi pomagat za špeže, zatu ke aden more plačat luč jen karto za pisat jen tajnika jen nekej impjegatou. Ke uani glih taku morejo jest, ku mi. Jen zatu more bet članarina.

— Ma, jest sm tudi u anmi društvi, ma ne dam nikoli neč za članarino jen tudi me nobeden neč ne praša. Jen so vselih veseli, samo de me videjo.

— Tisto tvoje društvo, Mihec, je slabo jen ne boste pršli nikamer. Vse more bet lepu organizirano jen treba tudi dobet vkep dnar. Treba delat za res jen ne samo čekolirat jen sjat. Vidi une Celjane, ke so pojali u Auditorji jen na Kontoveli, kaku so se skazali. Jen so nam pokazali nekej lepga. Ma so mogli delat zares. Jen je videt, de se tu tudi dopade, zatu ke je pršlo na koncert žele ledı.

— Ja, ledi je morbet res nekej blo, ma gaspudou pej forte malo. So pršli skori samo taki, ke hodejo s tramvajem. Ma tisti gospudje sez autam...

— Mihec, moreš tudi ti zastopet, de kadar je velek dež se auto zmoče jen tudi šulnou je škoda, ke uani jemajo bol fine šulne jen tudi bregeše. Če se tisto zmoče je veči škoda, ku če ti zmočeš tvoje cavate.

— Ben, tu jemaš pej spet prou.

MODA

Tako si zamišljamo idealno zimsko garderobo

Športni plašč - Dvodelna volnena obleka - Volnene jopice itd.

O letošnji jesenski in zimski modi je bilo že toliko govora, da bi bilo vse, kar bi hotele v zvezi s tem povedati, že kar odveč. Danes vedo že vse, da so v modi kratka, toda ne prekratka krila, da so v modi ne preozke, pa tudi ne preširoke obleke, da se nosijo zelo dvodelne obleke in športni kostimi, da so volnene jopice in puloverji še vedno glavni sestavni del vsake ženske garderobe, da so glavna značilnost letošnje mode svilene ali pletene bluze, pretkane s srebrno, pa tudi zlato nitjo, da so moderne večerne obleke iz brokata, lameja in da so končno najlepše in najbolj moderne kratke pričeske, ki se končujejo z dvema «šesticama», ki segata čim dlje na obraz itd.

In vendar je še mnogo takih, ki so prav zaradi bogate izbire modelov in zaradi številnih modnih linij, neodločene, za kaj bi se odločile in kateri modni liniji bi sledile.

Težko je seveda reči — ti se odloči za to linijo in si izberi samo takšne modele. Ni namreč v ženski modi pravila, ki bi mu lahko vsaka sledila, ne da bi vnesla v svoja oblačila čisto svojo osebno noto in ne da bi končno uveljavila tudi svoje zamisli in želje glede tega ali onega modnega artikla.

Naš namen, zato ni, da bi dajale nasvete, kako naj se vsaka oblači in kaj naj si izbere. Povedati hočemo le, kako si me zamišljamo lepo in praktično garderobo, ki bo v glavnem dostopna vsaki in ki bo v glavnih obrisih odgovarjala težnjam in zahtevam letošnje mode.

Predvsem se odločimo za lep, športen plašč, ki nam bo služil tako za jesen, kot tudi za zimo. Plašč naj bo na primer iz tweeda, ali pa iz lodna, ki je letos še prav posebno v modi. Plašč naj ima lep krznen ovratnik, ki je lahko zelo velik, pa tudi zelo visok. Takšen plašč nam bo dobro služil prav za vse priložnosti, pa tudi za dež in slabo vreme.

Potem si po možnosti nabavimo dvodelno volneno obleko, ki je letos še prav posebno v modi. Takšna obleka nam služi dobro kot kostim, za v službo in na trg, lahko jo pa oblečemo tudi za svečanejše priložnosti, če jo okrasimo z lepo ogrlico ali s primerno sponko.

Moda volnenih jopic še ni izginila, pa verjetno tudi ne bo. Volnene jopice predstavljajo še vedno glavni del naše garderobe. Nekaj takih jopic in puloverjev lahko reši problem naše zimske garderobe, kajti iz volne so letos tudi bluze za najbolj svečane večerne prireditve. K takšnim jopicam in bluzam spada seveda tudi primerno krilo, ki je lahko iz karirastega blaga (potem je navadno široko in nagubano), lahko je pa tudi enobarvno, ali pa iz enakega blaga, kot sta plašč ali jopica. Če smo dobre pletilje, si napravimo lahko same jopice, bluze in puloverje, ki bodo lepi, okusni in razmeroma tudi zelo poceni.

In ker so letos zelo v modi zlate in srebrne tkanine, si lahko spletemo tudi bluzo ali jopico iz volne, v katero so vtkane srebrne ali zlate nitke. Pazite, to niso samo večerne bluze, temveč jih lahko nosimo tudi za šport. Kot take so letos še prav posebno v modi.

Ne pozabite še, da so letos zelo v modi krzneni klobuki in kape, ki dopolnjujejo našo letošnjo zimsko garderobo. Ni seveda rečeno, da mora biti krzno le dragoceno. Lahko je navadna lisica, pa tudi zajček — glavno je, da je lepo krojeno ter da je v skladu z našo ostalo garderobo.

Predvsem si pa zapomnite to: nikakor ne drži, da je elegantna le tista, ki ima zelo dosti oblek in plaščev. Res je, da je elegantna le tista, ki zna izbrati sebi primerne modele, ki se odloči za enostavne in praktične kroje in ki se predvsem ne zaleti za vsako modno novostjo.

Eleganten zimski plašč iz volnenega blaga «melangè», v temnorjavi in črni barvi, z lepim temnorjavim krznenim ovratnikom. K takemu plašču spada še črna, ali pa temnorjava volnena obleka

Filatelija

Italijanska uprava za pošte in telekomunikacije je izdala novo spominsko znamko ob «Dnevu znamke 1960». Znamka ima nominalno vrednost 15 lir, je tiskana v rotocalca v dveh barvah na belem, gladkem zvezdnatem papirju formata 40X24 mm in v tisku formata 37X21 mm z nazobčanostjo št. 14.

Na znamki je vinjeta, ki ponazoruje sredstva za povezave in komunikacij je v rabi pred izumom lokomovite, t. j. kočijo, ki jo vlečejo štirje konji, ki gre skozi zavoj poštarjeve trobente.

Barva: temnorjava in rdeča.

Znamka bo izšla 18. dec. 1960, za frankiranje pa bo veljavna do 31. dec. 1961.

film

Miha Baloh v «Veselici»

Izbrani igralci za film «Ples v dežju»

Po pregledu rezultatov poskusnih snemanj se je režiser novega slovenskega igranega filma Boštjan Hladnik odločil, da bo zaupal glavne vloge v svojem prvem celovečernem filmu Duši Počkajevi, Aliju Ranerju ter članoma tržaškega Slovenskega gledališča Mihi Balohu in Radu Nakrstu. «Ples v dežju» je že četrti slovenski film, ki ga bo «Triglav film» posnel v letošnjem letu. Zaradi tega je mogoča z optimizmom gledati na uresničitev perspektivnega plana razvoja slovenske filmske proizvodnje, ki predvideva postopno povečanje proizvodnje od pet do osem filmov v letih 1960 do 1965.

Teden jugoslovanskega filma v Damasku

Prihodnji mesec bo v Damasku teden jugoslovanskega filma. V zameno bo v Jugoslaviji teden arabskega filma, ki bo nudil jugoslovanskim ljubiteljem filmske umetnosti sodobno podobo egiptovsko-sirijske dežele. V zvezi s tednom jugoslovanskega filma v Kairu nekateri ocenjevalci očitajo organizatorjem premajhno skrb pri izbiri filmov in menijo, da bi morali prikazati še filme, ki obravnavajo aktualne jugoslovanske teme.

Filmska izdaja v Sloveniji

Sredi prihodnjega meseca bo izšla pri Cankarjevi založbi v Ljubljani «Zgodovina filmske umetnosti» Georgesa Sadoula. Prevedel jo je prof. France Brenk, ki je tudi avtor posebnega dela o jugoslovanski kinematografiji. Zvedelo se je tudi, da namerava tudi založba «EMKA» vključiti v eno svojih zbirk knjižico s področja filma in sicer Sadoulovo delo «Zmaga filma».

Italijanski filmi na festivalu v Acupulco

Na tretjem mednarodnem filmskem festivalu v Acapulco, ki se je začel včeraj, je Italija zastopana s 5 filmi in sicer: Bologninijevim «Lepi Antonio», Fellinijevim «Sladko življenje», Rossellinijevim «Bila je noč v Rimu», Vancinijevim «Dolga noč 1943» in Viscontijevim «Roko in njegovi bratje».

«Deveti krog» v Rimu

V organizaciji Mednarodnega umetniškega kinematografskega centra v Rimu, je bila sinoči v palači Corsini prva predstava jugoslovanskega filma «Deveti krog», ki ga je režiral France Stiglic. Film je bil predvajan v originalnem jeziku s podnaslovi v francoščini.

V začetku prihodnjega meseca bodo «Deveti krog» predvajali tudi v Moskvi in v Varšavi.

Nov film «Bosne-filma»

Po filmu režiserja Tome Janjića «Kos plavega neba» bo podjetje «Bosna-film» posnelo nov celovečerni film «Vendarle milijonar» po scenariju Dragoslava Iljića. V načrtu podjetja je še nekaj filmov. Tako je umetniški svet sprejel scenarij Bogdana Jovanovića za film «Starček z Romanije», ki ga bo ob dvajsetletnici vstaje režiral Žika Ristić. Do sredine prihodnjega leta bodo posneli tudi film «Rušilec Zagreb» Mehmeda Selimovića in film «Gram sreče» po scenariju Žike Živulovića.

Nagrada za Giovanno Ralli

Mlada in talentirana italijanska igralka Giovanna Ralli, ki tolmači glavno vlogo v novem filmu znanega francoskega režiserja Roberta Hoseina «Okus nasilja», ki se snema v Titvu v Jugoslaviji, je dobila te dni prvo nagrado na filmskem festivalu v San Franciscu za vlogo v Rossellinijevem filmu «Noč v Rimu». Za to veselo vest je zvedela v hotelu «Avala» v Budvi. Na vprašanje, če bi igrala v kakem jugoslovanskem filmu ali v filmu italijansko-jugoslovanske koprodukcije, je Ralli odgovorila: «Zelo rada. Jugoslovani imajo mnogo talentiranih in dobrih igralcev.»

Giovanna Ralli

S tržaškim Planinskim društvom na izletu v Idriji

O prvi slov. popolni srednji šoli o «žlikrafih», Divjem jezeru itd.

Kako se je vrnil v Idrijo kip Jurija Vege, ki so ga odnesli fašisti - Muzejske vrednote v Gradu - Martinovanje v Črnem vrhu

Zanimiv je nastanek: kar je preostalo gradbenega materiala pri gradnji Magazina so z njim zgradili — gledališče. Tu so tudi že davno pred prvo svetovno vojno uprizarjali slovenska dramska in celo operetna dela idrijski rudarski in meščanski sloji. Nekdaj pač v nemščini, zatem pa v brk in z borbo proti vladajočemu nemškemu uradnemu kurzu in vodstvu rudnika, najprej deloma, zatem pa samo v slovenščini. Zgradba še danes služi, seveda dobro popravljena in obnovljena v prvotnem slogu in obliki za javne, predvsem kinematografske prireditve. Tudi ta zgradba je, poleg Magazina, spomeniško zaščitena. Ni pa zavarovana tretja zgodovinska zgradba in ustanova, ker sega predaleč, skoro do sredine starega trga, namreč stara idrijska lekarna. Tu je delalo in ustvarjalo, ne le na lekarniško-zdravstvenem področju, pač pa predvsem na naravoslovnem, botaničnem področju več pokolenj svetovno znanih botanikov, ki so raziskovali rastlinstvo slovenskih gora, ne le idrijske okolice: Francoz po poreklu, Hacquet, avstrijski Nemec, Scopoli (komično zanimiv je nacistični furor teutonicus v času NOV, ko so Nemci naleteli na Scopolijev kip, — sodeč po italijanskem imenu — nevednost je pač doma kjer koli, pa tudi med Nemci! — so ga vsega preluknjali s streli), Slovenec Hladnik itd.

Pod obokom Magazina, kjer so v času stoletij rudarjem razdeljevali živila «avtomatično» po nekakem žlebu oz. leseni cevi, kar iz stropa doli, smo prešli na sedanji glavni trg z lepim bronastim spomenikom padlim nacifašističnim žrtvam in borcem. Trg je sedaj res lepo urejen s širokim razgledom po okoliških hribih, odkar so odstranili ostanke bombardirane cerkve, ki je prej zavzemala oz. zašarila glavni del trga s svojo prav nič zanimivo zgradbo.

Gori na koncu glavne ulice pa gospoduje stari zgodovinski Grad, velika in zanimiva štirikotna zgradba na skali nad potokom Nikave, na drugih straneh pa nekdaj z obdajajočim jarkom zavarovana utrjena zgradba, ki je danes posrečeno prirejen mestni, naravoslovni, tehnični rudnik z bogato geološko zbirko rud, ki že skoro pol tisočletja dajajo kruha in bogastva rud, ki pričajo o geološkem nastajanju rudninskih ležišč v preteklih milijonih let. Drugi del pa kaže razne tehnične naprave stare rudniške uredbe.

En oddelek je seveda posvečen zgodovinsko-kulturnim spomenikom iz NOB in iz prejšnjih dob. Ena soba je na pr. prirejena idrijskemu rojaku Niku Pirnatu, slikarju in kiparju, ki so ga ubile nacistične zverine.

Mimogrede sem opazil težka okovana vrata pod nizkimi oboki, ki vodijo v male celice. Tu sem so nas zapirali med obema vojnama fašistični sodniki in policisti ob vsaki politični «nevarnosti», s številnimi «preventivnimi» pripori.

Onstran male dolinice, ki je bila nekoč zaščitni jarek stoji mogočno poslopje idrijske realke, prve popolne slovenske srednje šole, ki so si jo priborili pred več kot pol stoletjem idrijski rudarji in meščani proti ponemčevalnemu pritisku Avstrije. Lep del slovenske kulturne zgodovine je povezan s tem zavodom, kjer so poučevali že pred prvo svetovno vojno znani slov. kulturni ustvarjalci, na pr. politični zgodovinar dr. Drag. Lončar, zemljepisec dr. M. Potočnik, naravoslovec dr. Stranecky, fizika dr. Nardin in dr. Cadež, slikar Niko Pirnat, slavist in prevajalec Homerja v slovenščino, dr. Omerza, mineralog dr. Stan. Bevk. V skrivnosti kemične znanosti nas je tu uvajal prvi pisec slovenskega kemijskega učbenika prof. Baltazar Bebler, oče podtajnika za zunanje zadeve FLRJ dr. Aleša Beblerja, ki je tu preživel svojo prvo mladost. Po prvi svetovni vojni je tu poučeval še dr. A. Budal, slikar Spazzapan itd., ki so šli z zadnjo slovensko srednjo šolo vred tudi v izgnanstvo v Videm, kamor je šla — umret pod fašističnim škornjem. Šli bi predaleč, če bi naštevali vse pomembne ljudi, javne in kulturne delavce, gojence te velevažne slovenske šole. Omenim naj le slikarja Božidarja Jakaca in našega Milka Bambiča.

Na pročelju gimnazijske zgradbe spet kraljuje kip slavnega slovenskega matematika Jurija Vege, ki so ga bili fašisti odnesli, da bi ga uničili. Pošten furlanski kamnosek iz Gradiške ga je rešil in postavil v svoj vrt. Ko so ga po tej vojni vrli Idrijčani zahtevali nazaj ga je pošteni Furlan takoj radovoljno vrnil, četudi ni vedel ali morda še niti ni bil v veljavi meddržavni dogovor o povrnitvi odnešenih kulturnih predmetov.

Ne vem ali ste že kdaj slišali o idrijskih «žlikrafih» in «bakalci»; to bi bila pravzaprav sramota, ker žlikrofi niso nič manj znani kot morda Idrija sama. Kdor jih ni jedel, ko je bil v Idriji, se lahko reče, da ne pozna Idrije. Mi smo jih jedli, vsaj nekateri, ki so jih še uspeli dobiti v hotelu Nanos. In bili so navdušeni nad njimi, toda nihče jih ni mogel pojesti 40 ali 50, kot jih poje povprečen idrijski «knap», ko se vrne lačen iz jame domov. Dodati je treba še, da so bili zelo poceni.

Poslovili smo se od prijaznega mesteca in muzejskega ravnatelja z željo, da se čim prej spet vrnemo. Ne gre nam reč pozabiti, da ima Idrija vrh vsega še zelo lepo okolico pa tudi zelo delavno planinsko društvo, ki je postavilo in obnovilo več planinskih koč. Ono na Javorniku nad Črnim vrhom smo bili ponovno pred kratkim obiskali, one na Hleviških planinah pa žal niti ne poznamo.

Nekatere med nami pa je še posebno zamikal Jelenk nad Spodnjo Idrijo s silno bogato cvetano, z redkim rastlinjem. Kar nas pa za sedaj še najbolj mika je nova, komaj letos dograjena planinska koča na Vojskem, v kateri imajo celo televizor. Od nje je prelep razgled na Julijske, Kamniške planine, Karavanke, preko Trnovske planote in Cerkljansko-škofjeloškega višavja pa doli proti ljubljanskemu Barju. Kraj je prekrasen za letno bivanje s sprehodi po valovitem, zelenem svetu. Še bolj pa nas je zamikal ob misli na bližnjo zimo. Vojskarska brda imajo namreč silno obsežna smučišča po vsej okolici in na sve strani tja preko Šebreljskih vrhov ali preko Mrzle rupe na Trnovsko planoto. Partizani iz NOB le predobro poznajo vse te hribe in doline. Posebna ugodnost pa je še lepa cesta, ki jo lahko prevozi, čeprav je precej strma, srednjevelik avtobus prav do vasi. Vidi se, da se je Idrija smotrno lotila tujsko-prometnega ovrednotenja svojih prirodnih lepot.

ZORKO JELINCIC

(Nadaljevanje na 5. strani)

Iz «Ženitve»

Prizor iz «Ženitve». Osebe: Ivona Petri, Nada Subotić, Sven Lasta in Ante Dulčič

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Primeren za finančne posle. Držite besedo. Možnost novega zanimivega prijateljstva, ki bi se znalo spremeniti v ljubezen.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Uspete pri svojih sodelavcih napraviti dober vtis, bodite bolj konkretni in v zapodkovani. V čustvih ne bodite preveč zahtevni.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Načrtov bo več in nekateri bodo tudi zanimivi. Vprašanje je, ali boste pravilno izbrali, kajti mikalo vas bo, tistega, ki se da najlaže izvesti.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Veselje se poglobite v predlog, ki ima tudi negativne plati. Šele nato odločajte. Bodite velikodušni in priznajte svoje pogreške.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Pazite na finančne napake, ki se ne zde niti važne, ki pa so nevarne. Nasvet poiščite le pri tistih, ki vas imajo zares radi.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Med vami in sodelavci bi se znalo ustvariti tesnejše prijateljstvo, toda pazite, da bi ne šlo na račun vaših interesov. Nervoza.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Kljub najboljši volji neki vaš prijatelj ne bo mogel držati besede. Pomagajte mu, da ne boste tudi sami oškodovani.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Čeprav niste pričakovali, vam bo neuspeh tekmeca odprl pot k nadaljnjim uspehom. Nekoliko prepirljivi boste.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) V nekaterih zadevah ste preveč staromodni, da bi se mogli vživeti v mišljenje drugih. Kar se srčnih zadev tiče, vse najbolje.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Od vaše iniciative je odvisno, če se bodo razmere popravile. Brez oklevanja se lotite bolj popustljivega odnosa do domačih.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Srečanje z ljudmi, s katerimi imate veliko opravkov, vam bo prineslo novih pobud. Vesele ure z osebo, ki vam je zelo pri srcu.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Držite se delovnega načrta, sicer boste zabredli v težave, iz katerih se boste težko izmazali. Vaše mišljenje ne bo pravilno tomačeno.

RADIO TELEVIZIJA

Četrtek, 24. novembra 1960

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba in koledar; 11.30: Glasbeni utrinki; 11.45: Pisani odmevi naših dni; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Domači in tuji motivi; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Dolhar: «Od penicilina do streptomicina»; 18.15: V svetu kulture; 18.30: Slovenski samospev: Kogoj, Osterc in Škerjanc»; 19.00: Širimo obzorja; 19.30: Znani pevci in peke; 20.00: Šport; 20.30: Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije, v odmoru «Pizzuto: Si riparano bambole»; 22.45: Melodije v polmraku.

Trst

12.25: Tretja stran; 14.15: Kot juke-box; 14.55: Odprta knjiga; 15.15: Franco Russo pri klavirju; 15.40: Kaj so nam povedale olimpijske igre.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 11.00: Otroški kotiček; 11.30: Operne arije; 12.00: Glasba po željah; 12.35: Kronike iz jug. življenja; 13.40: Orkestri A Hause, H. Herman in H. Zacharias; 14.00: Glasba po željah; 14.30: Pogovor z volivci; 15.30: Tečaj italijanščine; 16.00: «Naša zemlja» Vjekoslava Kaleba; 16.40: Male skladbe in veliki izvajalci; 17.10: Za vas pojo; 18.00: Prenos RL; 19.00: Zabavne melodije; 19.30: Prenos RL; 22.15: Igra vam Harry James; 22.35: R. Schuman «Kvartet za godala»; 23.00. Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vremenske razmere na ital. morjih; 9.00: Neapeljske klasične pesmi; 9.30: Jutranji koncert: Auber, Millo; 11.00: Radijska šola; 11.30: Pojo Donaggio, Gallo, Villa; 13.30: Prevedene pesmi; 15.55: Vremenske razmere na ital. morjih; 16.00: Program za mladino: «Srce Azije»; 16.30: Sličice iz Francije; 16.45: Francoska arhitektura; 17.20: Liszt in njegovi izvajalci; 17.40: Razne zanimivosti od vsepovsod; 18.30: Enotni razred; 19.00: Oddaja za kmete; 19.30: Filmske novosti; 21.00: Opera «Vihar» L. Rocce po romanu A. M. Ostrowskega.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: New York - Rim - New York; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.45: Moda; 14.05: Mali orkestri lahke glasbe; 14.45: Kvartet Cetra; 15.00: L. Lutazzi o filmu; 15.40: Kratek koncert; 16.30: Ital. folklorne zanimivosti; 17.00: Glasbeni album; 17.30: Koncert operne glasbe; 19.20: Glasbeni vrtiljak; 20.30: «Bersaljerjeva zaročenka» Edoarda Antona; 21.45: Večerna glasba; 22.15: Zanimivosti.

III. program

17.00: Sonate L. W. Beethovna, K. Szymanowskega in P. Hindemitha; 18.00: Gledališki pregled; 19.00: Izkoriščanja klasičnih in jedrskih goriv; 19.15: Kulturno življenje v Trstu; 20.00: Vsakovečerni koncert; 21.30: Faulkner o samem sebi; 22.40: Ljudske balade; 23.20: Prejeli smo; 23.25: Spansko-ameriška poezija; 23.45: Haydnov divertimento štev. 48.

Slovenija

8.35: Poje zbor Slovenske filharmonije; 8.55: Radijska šola za višjo stopnjo; 9.25: Igra violinistka Neli Skoljnikova; 10.15: Operetna glasba; 10.40: Pet minut za novo pesmico; 11.00: Zvočna mavrica; 11.19: Iz del jug. skladateljev; 12.00: Janko Gregorc: Vaška suita; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Operni odlomki; 13.30: Vedri zvoki; 14.05: Jan Hugo Voříšek: Simfonija v d-duru; 15.40: Vsevolod Ivanov: Partizani; 16.00: Zabavni zbori; 16.15: Ob 150-letnici rojstva R. Schumanna; 17.15: 45 minut turizma; 18.00: Praznične čestike; 18.30: Kitarist L. Almeida; 18.45: Ljudski parlament; 20.00: Domače pesmi in napevi; 20.45: Večer umetniške besede: Stane Sever; 21.25: P. I. Čajkovski: Serenada za godala; 22.15: Prvi festival jugoslovanskega jazza; 22.45: Ivo Petrić: «Godalni kvartet»; 23.05: Plesni orkester Baxter; 23.35: Swing z Broadwaya; Kvartet The Jonan Jones; 23.55: Prijeten počitek!.

Ital. televizija

13.00: TV šola za vse tri stopnje; 17.00: TV za mladino: Naš mali svet; 18.00: «Nikoli ni prepozno» tečaj za odrasle analfabete; 18.30: TV dnevnik; 18.45: Stari in novi šport; 19.00: Tečaj angleščine; 19.30: Glasbeni variete; 20.00: TV za kmete; 20.30: TV dnevnik; 21.05: «Campanile sera»; 22.20: «Čudežne stvari morja»; 22.45: Chopin in njegove skladbe, ob koncu TV dnevnik.

Jug. televizija

Zagreb 9.00: TV v šoli; 11.00: Ob 100 letnici Hrvatskega narodnega gledališča Ljubljana 18.00: «POGUM IN DBORA VOLJA» — mladinska oddaja; 18.30: «LADJA ZA AMSTERDAM» — TV film; 19.00: S POTI MED KONTINENTI; 19.30: TV obzornik; 20.20: Rezerviran prostor; 20.30: Rossini: «ITALIJANKA V ALŽIRU» prenos iz Opere.

Imate pokvarjen televizor?
TELEFONIRAJTE na 24018
Specializirani tehniki tvrdke
«Radio TREVISAN»
Vam zagotavljajo takojšnjo intervencijo

Goriško-beneški dnevnik

Pojasnjena smrt vojaka 114. pešpolka v Gorici

Vojaka Castaldija je tekmec Zonno iz ljubosumnosti vrgel s pevmskega mosta

Dejanju je prisostvovala tudi Venera Cavallaro, zaradi katere sta se mladeniča spopadla

Včeraj je bilo dokončno pojasnjeno, v kakšnih okoliščinah je utonil vojak Aldo Castaldi od 114. pešpolka v Gorici, ki so ga 9. novembra našli v kanalu pri elektrarni Šelveg. Ubijalec, 24-letni Vittorio Zonno iz Taranta, po poklicu trgovski zastopnik z zdravili, je včeraj orožnikom v Gorici med zaslišanjem priznal, da je vrgel Castaldija s pevmskega mosta v Sočo. Umoru je prisostvovala tudi 22-letna Venera Cavallaro, znana pod imenom Rina ali Nerina iz Ulice Italico Brass 28 v Gorici.

Vojak Aldo Castaldi je bil eden izmed tistih mladih moških, ki je imel srečo z ženskami. Svoje sreče ni zametaval, pač pa jo je, kot je bilo ugotovljeno, zelo izkoriščal. Ko so po večdnevnem poizvedovanju ugotovili istovetnost utopljenčevega trupla, ki so ga našli v Soči, preiskovalnim organom ni bilo težko sklepati, da njegova smrt ni nastopila zaradi navadne nesreče, ampak da jo je treba pripisati sporom, ki jih je Castaldi imel zaradi kakšne ženske.

Zasledujoč to pot, so karabinjerji v Gorici izsledili žensko, s katero se je Castaldi shajal. Z njeno pomočjo so prišli na sled tudi zločincu. Če je bila izsleditev te ženske težje ali lažje dejanje, o tem se bo izvedelo kaj več na sodišču, kjer bodo ugotovili tudi njeno morebitno odgovornost.

Vittorio Zonno je poredkoma prihajal v Gorico. Med temi poslovnimi obiski se je seznanil z Venero Cavallaro. Kadarkoli je prišel v naše mesto, jo je obiskal, ker mu je bila očividno všeč. Dasiravno jo je malokdaj videl, ga je močno razburila vest, da se njegova ljubica sestaja z nekim vojakom. Vroče krvi kot je, je v Tarantu sedel na vlak in ves razburjen prisopihal v Gorico ter odšel naravnost h Cavallarovi na dom. Iz razgovora z njo je spoznal, da ima mladenka drugega fanta. Cutil se je močno prizadetega in je zahteval sestanek s svojim tekmecem. Cavallarova mu je ta sestanek preskrbela 1. novembra nekje v bližini pevmskega mosta.

Okoli 21. ure omenjenega dne je prišel na ta sestanek Castaldi, oblečen v civilno obleko. Medtem ko je Castaldi svojega tekmeca sprejel precej hladnokrvno, je Zonnu že ob samem pogledu nanj zavrela kri. Takšnemu duševnemu razpoloženju je primerno potekal tudi njun razgovor. Cavallarova je hodila zraven in poslušala, kako sta se mladeniča vedno bolj obdelovala z besedami in se stežka zadrževala, da se nista spopadla.

Ko so vštric prišli do sredine pevmskega mosta, je Zonnu minilo potrpljenje in v navalu jeze se mu je posvetila hipna rešitev, kako naj se otrese svojega tekmeca. Ker je bil hrust je Castaldija z obema rokama dvignil in ga dobesedno vrgel čez ograjo v Sočo, ki je bila tiste dni zelo mrzla in narasla.

V takšnih okoliščinah je bilo plavanje skoraj nemogoče. Vrhu tega je bil Castaldi oblečen, kar je še bolj zmanjševalo njegovo gibčnost v vodi. Menijo, da je utonil tudi zaradi tega, ker ni bil dober plavalec.

Zonno se je štiri dni potikal po Gorici, potem pa se je 5. novembra usedel na vlak in se odpeljal v Taranto, kjer so ga pred dnevi aretirali in pripeljali v goriške sodne zapore.

Včeraj sta Zonno in Cavallarova do zadnjih podrobnosti izpovedala majorju karabinjerjev Osvaldu De Palmi, ki je vodil preiskavo, potek umora.

Zdaj ni več nikakega dvoma o tem, da je postala Castaldiju ženska, ki mu je bila v tolikšno zadovoljstvo, tudi vzrok njegove smrti. Njemu ni mogoče kaj očitati, ker je bila Cavallarova prosta in je lahko hodila s komerkoli. Do Zonna ni imela nobenih obveznosti. Vsaj tako se zdi, ker sta se videvala z mladeničem iz Taranta zelo poredko. Od predzadnjega snidenja je poteklo namreč celo leto.

Ni mogoče kaj takega reči o Zonnu, ki ni imel niti najmanjše pravice, da bi stregel po življenju svojemu tekmecu Kam bi prišli, če bi se hoteli vsi takšni primeri reševati na tako zločinski način.

—«»—

Še v tem tednu bodo semafori delovali

Goričani, ki so se včeraj zvečer pripeljali pred križišče pred Verdijevim gledališčem, so se znašli pred vprašanjem: ali naj gredo čez križišče ali ne. Na semaforu je namreč svetila rumena luč, ki se nikakor ni hotela ugasniti. Nekaj časa so čakali, potem pa so jo le ubrali čez, ker so se prepričali, da semafori še ne delujejo zares, ampak za poskušnjo.

Kdor si jih je ogledal, je lahko ugotovil, da so modernejši kot jih imajo v Vidmu in v Trstu. Za pešce se bo na nasprotnem pločniku posvetil napis, ki jih bo točno poučil o tem, ali naj gredo čez cesto, ali ne. Vozniki pa bodo imeli opravka s tremi barvami, katerih pomen morajo poznati, če sploh hočejo na cesto: zeleno, rumeno in rdečo.

Do sobote semafori po vsej verjetnosti še ne bodo delovali, ker jih mora preizkusiti tudi inženir, ki bo nalašč za to prišel iz Rima v imenu tovarne, ki semarofe izdeluje. V soboto ali v nedeljo pa bodo na križišču Verdijevega korza in Ul. Garibaldi začeli urejati promet vozil in pešcev Prometniki bodo sprva potrpežljivo opozarjali vse tiste, ki jim bodo semafori delali težave, potem pa bodo s kršilci strogo ravnali.

—«»—

Vpisovanje za izlet Števerjancev v Postojnsko jamo

Za izlet, ki ga Steverjanci pripravljajo 11. decembra v bolnišnico «Franja» in v Postojnsko jamo, vpisujejo naslednji poverjeniki: Franc Gravner — Sčedno, Ferdinand Komjanc — Britof, Jože Stanič (pri Rejevih), Bruno Štekar — Valerišče in Miljan Maraž z Bukovja.

Vpisovanje bo **trajalo** do 28. novembra. Osebe pod 21. letom bodo plačale za skupni potni list, vizum ter vožnjo 1.300 lir, osebe nad 21. letom starosti pa 1.400 lir.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Ne jejte marjetic», D. Niven, D. Day.
VERDI. 16.00: «Stražnik», A. Sordi, S. Koscina, V. De Sica.
VITTORIA. 17.15: «Hotel Adlon», N. Tiller, S. Fischer.
CENTRALE. 16.30: «Tir smrti», J. Mansfield, A. Quaile.
MODERNO. 17.00: «Poletne zgodbe».

Politika goriške KD naj postane doslednejša

Zagovarja prijateljstvo do Jugoslavije obenem pa podpira revanšistične zahteve

Prebivalstvo naših krajev ne bo dopustilo, da bi se s kratkovidno politiko škodovalo nadaljnjemu poglabljanju vsestranskih odnosov z našim vzhodnim sosedom

V zadnjih tednih smo zabeležili na Goriškem nekaj primerov skrajno desničarske usmeritve v odnosu do vprašanj, ki se tičejo našega jugoslovanskega soseda. Do teh primerov ni prišlo zaradi tega, ker so jih hoteli fašisti, monarhisti in drugi šovinisti iz desničarskih strank, ampak zato, ker so jim dali svoj blagoslov tudi demokristjani in najvišji predstavniki uradne italijanske politike v naših krajih.

Vsa akcija za postavitev d'Annunziovega spomenika v kraju San Polo na področju tržiške občine je potekala v najboljšem vzdušju in sodelovanju med skrajno desnico, krščansko demokracijo in pod pokroviteljstvom predstavnikov rimske vlade. Pri odkritju spomenika so bili vsi ti ljudje drug ob drugem in nikomur ni bilo niti najmanj nerodno, ko se je pozdravljalo po fašistično in se vzklikako zavojevalcu Reke s fašističnimi klici «Eja, eja, alala»; nasprotno je župan na seji goriškega občinskega sveta poudaril pravilnost ravnanja občine, ko je bila s praporom prisotna na odkritju spomenika.

Drugi takšen primer se je pokazal v zvezi s prisotnostjo naše dežele na razstavi 100-letnice italijanske združitve, ki bo v Turinu. Na tej bo imela vsaka dežela svoj paviljon, v katerem bo dokumentirana zgodovina vsake dežele in njen prispevek za združitev in napredek države.

Ko so pred nekaj dnevi na seji tržiškega občinskega sveta razpravljali o deležu tržiške občine, se je razvila diskusija politične narave, med katero sta župan in liberalni svetovalec zahtevala, da se na tej razstavi prikažejo meje iz leta 1918. Če bi se tej zahtevi ne ustreglo, tedaj naj bi se «odšlo v Turin s trobojnico, ki bi imela črn trak».

Upoštevajoč ta dejstva, nastaja vprašanje, kako je mogoče, da se dogajajo v naši pokrajini stvari, ki so v tako odločnem nasprotju z izjavami uradnih predstavnikov italijanske republike in ki so same po sebi tudi anahronistične in preživele, saj se nikakor ne skladajo z novim načinom življenja, ki je nastalo ob naši meji, odkar je bil uveden mali blagovni in osebni promet med Italijo in Jugoslavijo.

Kako more mimo vsega tega vodstvo Krščanske demokracije v goriški pokrajini, ki se je vedno proglašalo za «levičarsko» usmerjeno in naklonjeno pomiritvi ter razvoju gospodarskih stikov, voditi takšno politiko, ki je, upoštevajoč dejstva, v popolnem nasprotju z izjavami o potrebi vsestranskega zbliževanja z našim vzhodnim sosedom.

Ker se politika ne sodi po tem, kar nekdo misli in govori, ampak po njegovem vsakodnevnem delovanju, prihajamo do zaključka, da je goriški Krščanski demokraciji ljubša takšna politika, ki pristaja na fašistično gonjo do sosedne države, ki podpira revanšizem fašističnih skrajnežev, ki dovoljuje in sodeluje pri dejanjih, ki ne «dražijo samo občutljivosti» našega soseda kot pa pomirjenje in sodelovanje v vseh tistih oblikah, ki so se pri nas tako močno razvile, da bi se brez njih življenje ne moglo normalno razvijati.

Ne moremo razumeti, kako to, da se med demokristjani še ni našel nihče, ki bi imel nekaj smisla za proporce in premislil, če je mogoče vskladiti zadnjo gonjo proti Jugoslaviji z govoričenjem o dobrem sosedstvu. Mnenja smo, da se med njimi takšen človek še ni našel, ker bi v nasprotnem primeru ocenili, da to dvoje ni mogoče vskladiti. Ali nestrpnost, ali prijateljstvo!

In ker se v goriških gospodarskih krogih stalno poudarja izreden pomen gospodarskih odnosov — pa naj bodo ti v okviru širše trgovine, kakor tudi obmejne izmenjave in osebnega maloobmejnega prometa — za gospodarski napredek naše, in ne samo naše pokrajine, tedaj bi se morala temu primerno (že zaradi korektnosti, če zaradi drugega ne!) voditi politika tudi na ostalih sektorjih.

Prebivalstvo naših krajev obsoja kratkovidnost takšne politike, s tem pa tudi njene tvorce, ker se igrajo z gospodarskimi interesi ogromne večine tukajšnjega prebivalstva, ki vedno bolj spoznava, koliko koristi ima od dobrega sosedstva z Jugoslavijo. In ker smo bili priče, koliko časa in naporov je bilo treba vložiti v to, da smo dosegli tako pomembno stopnjo gospodarskega razvoja, se nam zdi zelo umestno, da tudi z naše strani obsodimo neznačajnost in škodljivost takšne politike.

—«»—

Vpisovanje za izlet Števerjancev v Postojnsko jamo

Skupno s Steverjanci bodo šli na izlet v bolnišnico «Franja» in v Postojnsko jamo 11. decembra tudi Gabrci in Pečani, ki se bodo vpisovali pri Zadružni trgovini (Gabrje) ter pri Dominiku Kovicu na Peči.

Vpisovanje bo trajalo do 28. novembra. Osebe, pod 21. letom bodo plačale za skupni potni list, vizum ter vožnjo 1300 lir, osebe nad 21. letom starosti pa 1400 lir.

—«»—

Nesreča pri igranju

V civilno bolnišnico so včeraj ob 15. uri prepeljali z avtom Zelenega križa 10-letnega Aida Piccardija iz Ul. Balilla št. 13. Fant se je včeraj igral s sestro na dvorišču, ko je tako nerodno padel in se potolkel po obrazu in glavi. V bolnišnici so mu rane obvezali in ga poslali domov. Ozdravel bo v petih dneh.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna «Al Corso», Korso Italia št. 89, tel. 21-43.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 16.2 stopinje ob 14.30, najnižja 9.2 stopinje v sredo ob 23. uri. Vlage 85 odstotkov. Včeraj do 17.30 je padlo 8 mm dežja.

Seja pokrajinskega odbora

Pomnožili bodo ribji zarod s 3000 postrvmi

Tudi letos bodo za božič obdarili 70 otrok pokrajinskih uslužbencev

V torek zvečer je bila seja pokrajinskega odbora, kateri je predsedoval dr. Polesi. V začetku so sprejeli več sklepov, ki se tičejo pokrajinskih uslužbencev, potem pa je odbor naročil ekonomatu, naj organizira božičnico za otroke pokrajinskih uslužbencev. Na tej prireditvi, ki je že prejšnja leta zabavala starejše in mlajše bodo obdarili okoli 70 otrok.

En milijon lir so dali na račun prispevka pokrajinski ustanovi za turizem za leto 1960. V zvezi s pomočjo umobolnim in nezakonskim otrokom, za katere skrbi pokrajinska uprava, so sklenili kupiti 500 odej za psihiatrično bolnišnico v skupni vrednosti 850.000 lir. Odobrili so nekaj nujnih del v karabinjerski vojašnici v Tržiču za 220.000 lir in nekaj manjših del v karabinjerski vojašnici v Medeji. Kupili bodo dve črpalki na paro, ki ju bodo montirali na peči v umobolnici; napravi bosta stali 338.000 lir.

Na predlog odbornika za javna dela Zarettija so sporočili tehnikom naj čimprej zaključijo svoje delo na pokrajinskih cestah Fogliano-Pieris, in Mariano-Villesse. Izdali so dovoljenje za nove avtobusne proge, ki se tičejo naše pokrajine. Odbornik Grigolora je nato predlagal, naj se na podlagi načrta, ki se že več let izvaja, pomnoži ribji zarod v naših vodah z novimi soškimi postrvmi. Ta vrsta postrvi je zelo cenjena in polagoma izginja zaradi križanja. Predlog odbornika Grigolora, ki ga podpira tudi pokrajinska posvetovalna komisija za ribolov, so odborniki sprejeli in sklenili, da bodo še v tem letu poskusno pomnožili ribji zarod s 3000 mladimi postrvmi, dolgimi od 6 do 7 cm.

Po anketi vladnega komisariata o delovni sili

Še vedno okoli 18 tisoč brezposelnih na Tržaškem

Poleg tega obstaja obsežna skrita brezposelnost, ki je statistika ne more odraziti

V zadnjem «Statističnem biltenu Tržaškega ozemlja» za mesec september-oktober, ki ga izdaja urad za statistiko, popise in proučevanja vladnega generalnega komisariata, so v prilogi objavljeni rezultati ankete o delovni sili, ki so jo napravili 8. maja 1957. leta. Te ankete prirejajo od časa do časa tako, da posebni uradniki obiščejo 4.486 po znanstvenih načelih izbranih družin in na osnovi njih odgovorov izračunajo število zaposlenih, brezposelnih itd. za celotno tržaško prebivalstvo. Kljub temu, da je anketa narejena na osnovi odgovorov samo dela tržaških družin, pa so končni zaključki vendarle dokaj točni, ker so narejeni po načelih moderne statistike in o čemer tudi priča, da so na osnovi teh odgovorov prišli do dokaj točnega zaključka o celotnem številu prebivalstva, ki so ga po rezultatih ankete ocenili na 303.550 oseb.

Po anketi je bilo zaposlenih 114.450 oseb, pri čemer so upoštevani seveda tako oni, ki so v delovnem razmerju, kot pripadniki svobodnih poklicev, podjetniki, trgovci itd. Brezposelnih je bilo 13.950, poleg tega pa še 4.150, ki so iskali zaposlitev in je torej skupno število stvarnih brezposelnih doseglo 18.100 oseb. Statistična anketa torej potrjuje ocene sindikalnih organizacij, da se giblje stvarno število brezposelnih na našem področju okoli 18 tisoč oseb, ker je treba upoštevati ne samo okoli 13 tisoč stalno registriranih brezposelnih na uradu za delo temveč tudi od 4 do 5 tisoč oseb, ki iščejo prvo zaposlitev.

Zlasti mlajši delavci in delavke, ki iščejo prvo zaposlitev, namreč v veliki večini primerov niti ne vedo, kje je urad za delo in se seveda ne prijavijo kot brezposelni, saj tudi nimajo nobenega upanja, da bodo na tem uradu delo našli. Praktično se torej prijavljajo v veliki večini samo tisti, ki so sami delo že našli in njim je potrebna delovna knjižica, ali tisti, ki so delo izgubili in bodo na uradu za delo prejeli po zakonu predvideno podporo.

Dejanski pritisk brezposelnosti pa je celo nekoliko hujši, saj je treba med podatki, ki jih navaja anketa, razbrati še nekatere druge kategorije oseb, ki formalno sicer niso brezposelne, ki pa bi se kaj rade zaposlile, če bi zato obstajale možnosti. To velja za 3.450 oseb, ki so zaposlene samo od časa do časa in zlasti za obsežno kategorijo 85 tisoč gospodinj in končno za 42.925 oseb, ki so vpisane pod rubriko «razno». Večina gospodinj v nobenem primeru ne bi iskala zaposlitve, vendar pa bi pomemben odstotek prijel za delo, če bi to seveda bilo mogoče. Zlasti to velja za mlajše osebe, ki jih je do 30 let starosti deset tisoč

—«»—

Jutri enotna skupščina vseh železarjev

Jutri bo v kinu v Škednju enotna skupščina delavcev in uslužbencev tržaških železarn. Skupščino sklicujeta oba sindikata kovinarjev v okviru vsedržavnega sindikalnega gibanja za dosego moderne delovne pogodbe železarjev. Razpravljali bodo o rezultatih zasedanj treh sindikalnih organizacij glede obnove delovne pogodbe, o zahtevah in o načinih borbe, za katero se predvideva, da bo dokaj ostra, ker delodajalci ne nameravajo popustiti.

Predvideva se, da bo v kratkem prišlo do ostrega stavkovnega gibanja, ki na našem področju zanima več podjetij, ki skupno zaposlujejo okoli 1.300 delavcev in med njimi vse zaposlene v železarni ILVA.

—«»—

Kos železa delavcu na glavo

Ko je včeraj okrog poldne 25-letni Lauro Pompilio iz Ulice Docce 11 delal v neki mehanični delavnici, mu je na glavo padel kos železa in ga poškodoval po čelu. Delavca so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na opazovalni oddelek. Zdraviti se bo moral dober teden.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

VPRAŠANJE: V zadnjem času se v zvezi z volitvami in njihovimi izidi slišijo razni izrazi posebno v italijanščini, kot n. pr. «težki odbori» (giunte difficili») in podobno. Za kaj pri vseh teh izrazih pravzaprav gre?

ODGOVOR: Najbolj pogosti izrazi v zvezi s sestavljanjem občinskih in pokrajinskih odborov so: «težki odbori», prefekturni komisar, globalna (celotna) rešitev, «primer za primerom» («caso per caso»). Ni prvič, da smo priča pravi poplavi novih izrazov ob kakšnem političnem dogodku. Spomnimo se le na besedo «dorotejec», ki je nastala potem, ko se je skupina demokristjanov sestala v samostanu sv. Doroteje ali sv. Dore v Rimu in pustila Fanfanija na cedilu. Ta skupina se je potem razdelila v «pravoverne» dorotejce, to je odločne nasprotnike politike vsake usmeritve KD na levo in na «morotejce», to je na nekakšne kompromisarje, ki so dobili svoje ime po tajniku KD Moru.

«Težki» odbori so občinski in pokrajinski odbori v raznih mestih in pokrajinah, ki jih je težko sestaviti, ker nimajo določene sorodne skupine strank toliko glasov oziroma svetovalcev, da bi lahko z njimi prevagale: nimajo torej absolutne večine, to je polovico svetovalcev in še enega povrhu. Tak «težki» odbor imamo na primer tudi v tržaški občini, saj se za časa glasovanja o proračunu le na las reši z glasovi indipendentistov in «Slovenske liste», ki niso v odboru zastopani.

Ker je te odbore težko sestaviti, jim pravijo v italijanskem italijanska «težki» odbori. Primere takih odborov smo imeli tudi v velikih mestih kot na primer v Florenci, Benetkah itd., kjer so morali zaradi občinskih kriz imenovati prefekturnega komisarja, kot se je zgodilo pred štirimi leti tudi pri nas. Ker smo že pri prefekturnem komisarju, naj mimogrede omenimo, da gre za državnega upravnega funkcionarja, ki ga imenuje prefektura in ki opravlja naloge, ki pripadajo občinskim ali pokrajinskim odborom. Tak komisar bi smel po zakonu opravljati le omejene posle, dejansko pa ravna drugače. Ze sam zakon predpisuje, da sme prefekturni komisar upravljati občini, ali pokrajino največ leto dni, toda vlada je često podaljšala njegovo delovanje in je sprejemal sklepe tudi na daljšo dobo.

Konkretno se v sedanji razpoveditvi političnih sil v državi težko sestavijo odbori v tistih občinskih svetih, v katerih ne morejo doseči polovice števila svetovalcev plus enega niti tako imenovani «center» (KD, PSDI, PRI in PLI) niti levica (KPI in PSI) niti desnica (MSI in PDI, to je fašisti in monarhisti). Ce se hoče v teh primerih sestaviti odbor, se mora ena izmed teh treh skupin združiti s kako drugo. V tem primeru pa se ni KD razen res redkih izjem (kot na primer v Agrigentu) nikoli usmerila na levo marveč skoraj vedno na desno, to je, povezala se je s fašisti in monarhisti, kot v Palermu, Rimu, Barju itd. KPI predlaga «antifašistične» odbore, ki naj prebrodijo težkoče s sporazumom levice s socialdemokrati in republikanci, ki pa le redkokdaj pristajajo na takšno rešitev. PSI pa smatra, da je bolj stvarno, da se te težkoče premostijo s sporazumi v duhu levega centra, to je s sodelovanjem med PSI, levim krilom KD, PSDI in PRI, kar je tako slovenska politika «odprtja v levo». KPI odklanja takšno rešitev, medtem ko PRI in PSDI sicer teoretsko pristajata nanjo, v praksi le poredkoma izvajata. Najhujša zapreka takšno rešitev pa sta Cerkev in kapitalistični monopoli, od katerih je Krščanska demokracija popolnoma odvisna.

Da se prepreči imenovanje prefekturnih komisarjev v večjih občinah, kot na primer v Milanu, Genovi, Benetkah, Florenci in Neaplju ter v mnogih glavnih mestih pokrajin predlaga na primer PSI edino rešitev za vsa mesta, v katerih je težko sestaviti odbore, to je rešitev «levega centra». Takšno rešitev imenujejo globalno (celotno, splošno).

Krščanska demokracija zagovarja rešitev, ki ne bila splošna, to je globalna, marveč na podlagi posameznih krajih. V posameznih primeru bi sprejela levi center, v drugem pa desni center. Seveda je doslej vedno izbrala le desni center. Taka rešitev se v sprotju s socialistično, ki splošna, imenuje «primer za primerom» ali «po posameznih primerih».

Stroge zaporne kazni trem mladim roparjem

Eden je bil obsojen na šest let zapora, dva pa vsah na štiri leta - Žrtvi bodo morali plačati tudi veliko odškodnino

Pred porotnim sodiščem, ki mu predseduje dr. Rossi, se je sinoči zaključila obravnava proti trem mladim roparjem, in sicer 24letnemu Luigiju Zangrandu iz Ulice Felice Venezian 7, 24-letnemu Mariu Dubricichu iz Ulice Marchesetti 45/4 in 19-letnemu Giovanniju Contarinu iz Ulice Damiano Chiesa 109, ki so bili obtoženi, da so oropali 54-letnega stavbarskega podjetnika Silvia Bruna. Po eno in pol urnem posvetovanju v sejni dvorani je sodišče izreklo naslednje obsodbe: Zangranda je obsodilo na 6 let zapora in 90.000 lir globe. Poleg tega je odločilo, da bo moral Zangrando po prestani kazni ostati eno leto pod policijskim nadzorstvom ter da za dobo petih let ne bo mogel biti sprejet v javne službe; Contarina in Dubricicha pa je obsodilo vsakega na 4 leta zapora ter na 60.000 lir globe. Razen tega bodo morali obsojeni poravnati vse sodne stroške, plačati zastopniku zasebne stranke 221.000 lir, a zasebni stranki samj 180.000 lir kot odškodnino za materialno škodo ter 500.000 lir za moralno

S to razsodbo je sodišče spoznalo za kriva ne samo Contarina in Dubricicha, ki sta svoj zločin priznala že ko o ju zaslišali karabinjerji, temveč tudi Zangranda, ki je zmeraj trdil, da ni imel prstov vmes pri ropu. To tezo je včeraj skušal zagovarjati tudi Zangrandov branilec dr. Morgera, ki je govoril na jutranjem zasedanju. Obtoženčev zastopnik je najprej izjavil, da ga je pričevanje policista Luciana Babinija pustilo popolnoma ravnodušnega. Kot je znano, je Babini pričal predvčerajšnjim na sodišču na izrecno zahtevo Zangrandovega branilca. Iz tega pričevanja pa je bilo razvidno, da priča ni bila gotova, ali je videla obtoženca tekom tiste noči, ko se je zgodil rop, ali pa kake druge noči. Vendar pa je Babini trdil, da je pri srečanju Zangrando nosil plašč iz kamelovine. Ta okoliščina je seveda zelo slabo vplivala na branitelјevo tezo. Zato je dr. Morgera skušal spodbiti to pričevanje s tem, da je poudaril njegovo negotovost glede datuma. Poleg tega pa je še opozoril na dejstvo, da je Babini srečal Zangranda v tisti noči kar trikrat ter da je v svoji izpovedi poudaril, da mu je Zangrando že pri prvem srečanju povedal, da je pustil svoj plašč v nekem lokalu. Ta okoliščina potrjuje, da ni hotel Zangrando s svojim pogovorom s policistom pripraviti neki alibi, ker v tistem trenutku ni mogel v nobenem primeru vedeti, ali bo prišlo do ropa ali ne. Zangrando ni namreč poznal podjetnika Bruna ter se je z njim seznanil šele v baru precej časa kasneje.

Poglavitni poudarek pa je dal Zangrandov branilec v razvijanju svoje teze poskusu, da bi izpodbil Contarinovo razlago dogodkov, ki so jo preiskovalni organi sprejeli kot nekako verodostojno.

Po mnenju odv. Morgere ni Contarinova razlaga verodostojna, temveč bi bilo treba verjeti žrtvi ropa, se pravi Silviu Brunu. Ta je namreč prepoznal takoj v Dubricichu mladeniča, ki mu je iztrgal aktovko iz rok. Te svoje trditve Brun ni nikoli spremenil. Da bi še bolj podkrepil pravilnost svoje teze, je branitelj poskušal oprati Bruna madeža homoseksualnosti. Dejal je, da v vseh primerih, kjer gre za homoseksualce, žrtve niso nikoli prijavile zločincev policiji. V tem primeru pa je Brun nastopil kot zasebna stranka, kar po branilčevem mnenju dokazuje njegovo mirno vest. Glede osebe, ki je iztrgala Brunu aktovko iz rok, pa je Contarino podal drugačno razlago. Rekel je najprej da je šlo za Zangranda in potem za tako imenovano «tretjo osebo», katero so istovetili z Zangrandom.

Odv. Morgera je zaključil to del svojih izvajanj s trditvijo, da ne obstajajo nikakršni dokazi, da bi Zangrando sodeloval pri ropu.

Pred odv. Morgero je govoril odv. Presti, ki je zagovarjal Dubricicha.

Predsednik Rossi, sodnik Ligabue, tožilec De Franco, zapisnikar Magliacca, zastopnik zasebne stranke Antonini, obramba Stradella, Presti in Morgera.

Izpred kazenskega sodišča

Kavo za občinske ustanove je prodajal raznim trgovcem po «konkurenčnih» cenah

Goljufija je prišla takoj na dan in mož bo moral sedeti v zaporu skoraj dve leti - Obsojen nasilni pijanec

Na kazenskem sodišču, ki mu predseduje dr. Edel, se je moral včeraj zagovarjati 44-letni Francesco Rusi iz Ul. Gozzi 5. Obtožili so ga, da se je upril javnim funkcionarjem ter da je bil pijan. Sodniki so ga spoznali za krivega ter ga obsodili na 6 mesecev zapora in 3.000 lir denarne kazni.

Dogodek, ki je pripeljal Rusija pred sodišče se je odigral 2 avgusta lanskega leta, in sicer v prvih jutranjih urah. Rusi se je vrnil pred zavetišče potem, ko je dalj časa popival po raznih gostilnah. Ker je bil zelo dobre volje, je začel razgrajati in zahtevati, da mu vratar odpre vrata. Da bi ta preprečil nadaljnje razgrajanje, je poklical policijske agente, ki so Rusija odpeljali na kvesturo. Tam je Rusi nadaljeval s svojim početjem ter je med drugim poskušal udariti nekega agenta s pestjo.

***

Pred istim sodiščem se je zagovarjala tudi večja skupina oseb, ki bi sicer morala sedeti na zatožni klopi v dveh različnih obravnavah. Sodišče pa je obe obravnavi združilo v eno samo, ker je bil glavni obtoženec v obeh ena in ista oseba.

Pri prvem kazenskem prestopku so sodelovale naslednje osebe: 34-letni Umberto Petrucci iz Ul. Pondares 35, Giovanni Carigliano s Trga Libertà 9, 47-letni Luigi Spallino iz Ul. Giulia 10, 60-letni Cesare Augusto Antonante iz Miramarskega drevoreda 13 in 40-letna Maria Sila por. Consoli iz Ul. Torrebianca 21.

Petrucci je bil obtožen, da je 13. januarja lanskega leta ukradel švicarskemu državljanu Ernestu Ruoschu budilko iz neke sobe v hotelu Vittoria v Ul. XXX. oktobra. Ruosch je bil oškodovan za 25.000 lir, toda na srečo je bil zavarovan. V zvezi s tem so dolžili Carigliana, da je posredoval pri prodaji ure ostalim obtožencem. Slednje so bili obtožili namernega nakupa ukradenega blaga.

Poleg tega so dolžili Petruccija, da si je nezakonito prisvojil v maju 1958. leta 267.050 lir, ki so bile last podjetja Sirius ter da je v istem obdobju ponaredil razne zasebne listine.

Nekega dne se je Petrucci oglasil pri upravitelju podjetja Sirius ter mu zagotovil, da bi kot občinski uslužbenec lahko priskrbel podjetju razne odjemalce za večje količine kave. Upravitelj je ponudbo sprejel ter izročil Petrucciju nekaj stotov kave. Po dobrih dveh tednih je trgovec Umek iz Ul. Coroneo telefoniral upravitelju, da Petrucci prodaja kavo po zelo nizki ceni. Tako je prišlo na dan, da je prodal 269 kilogramov kave ter s tem oškodoval podjetje za omenjeni znesek. Petrucci je namreč prinašal v podjetje lažna potrdila, da bi prikril svoje početje. Med drugim je prodal trgovcu Brainichu, ki je včeraj skupaj z njim sedel na zatožni klopi zaradi nakupa kave, 220 kg po 1.200 lir za vsak kg.

Sodišče je obsodilo Petruccija na 1 leto 11 mesecev in 15 dni zapora ter 15.500 lir globe, Brainicha pa pogojno in brez vpisa v kazenski list na 8 mesecev zapora in 12.000 lir globe. Od ostale skupine obtožencev je sodišče obsodilo Carigliana na 23 dni zapora in 4.500 lir globe, a vse druge oprostilo, ker niso zakrivili nobenega prestopka.

Sodnik Edel, tožilec Maltese, zapisnikar Rachelli, obramba Padovani, V. Bologna in Camber.

—«»—

Nesreča mladega kolesarja

Ob 11.20 so sprejeli na I. kirurški oddelek 13-letnega Franka Gustina iz Ulice Moreri 17, ki se bo moral zdraviti dober teden, ker se je pobil po čelu in je zgubil spomin. V bolnišnico ga je z avtom pripeljal 39-letni Ivan Malalan iz Ulice Commerciale 31, ki je povedal, da je fanta našel na tleh v Ulici Boccaccio. Guštin se je peljal s kolesom, pa je na nekem ovinku padel in se poškodoval. Kmalu nato je privozil mimo Malalan, mu priskočil na pomoč in ga odpeljal v bolnišnico.

—«»—

Nezgoda na delu

Med delom v pekarni Floridan v Ulici Crispi se je včeraj zjutraj ponesrečila 20-letna Lucia Rismondo iz Lonjerske ceste štev. 1. Z mize je namreč padla plošča ter ji poškodovala in ranila desno nogo. Z rešilnim avtom so delavko odpeljali v bolnišnico, kjer so ji nudili prvo zdravniško pomoč. Zdraviti se bo morala od 10 do 40 dni.

—«»—

Z motorčkom v avto

Ko se je včeraj dopoldne 29-letni Sergio Papo z Vrdele 1791 peljal s tovornim motorčkom po korzu proti Borznemu trgu, je trčil ob avto, ki ga je z nasprotne strani privozila neka ženska in je hotela kreniti v Ulico Imbriani. Papo je zletel na tla in se nekoliko pobil po levi nogi in prsnem košu, zaradi česar se bo moral zdraviti nekaj dni.

Dirigent pevskega zbora iz Celja Egon Kunej sprejema la prosvetnega društva in mladine s Proseka in Kontovelu

Pogled na del občinstva na koncertu komornega pevskega zbora iz Celja v dvorani Kontovelu

Tolmači - važne osebe v OZN

…delegatov so uprte v …nika na odru velikan… dvorane generalne skup… Združenih narodov. To… je tudi napet. Iz …, ki jih imajo delega… opazovalci na ušesih, … prevod v ruščini, an…, francoščini, španšči… italijanščini.

…steklenih kabinah sedi… tolmači s slušalkami na … in prevajajo. Menja… Njihovo delo je na… odgovorno in — za… …ro. Tolmači so moški in …, še mladi, vseh na…sti. Ti ljudje imajo ze… …ber spomin, vsaj v za… trdne živce, izredno … refleks. Predvsem pa … dobro vsaj dva jezika … svetovna jezika. …mači niso literati, niti …lu prevajalcev literar… del. «Zapomnite si, da … gramofonske plošče,» je … predstojnik visoke šo… tolmače v Ženevi svo… …cem na predavanjih. …vaša stvar kaj izpušča… dodajati. Vaša dolžnost … tolmačiti to, kar drugi …jo.»

…te «gramofonske plo… nikakor niso pasivni … ampak ljudje z iz… veliko inteligenco, …em pa temeljiti pozna… jezika, v katerega in …erega prevajajo. Toda … poznavalci jezika, … tudi poznavalci knji… v istem jeziku, zgo… in gospodarstva, raz…

…jih doseže samo ne… Morda izmed sto ka… …et slušateljev. Vrh pa …tem-le izpitu: po kon… šolanju poslušati več … dolgo besedilo in ga … — v celoti in brez … napake — prevesti v … jezik. To ni tako …sto, posebej če je be… težko. «Odličnjaki» in … dobri» gredo po nava… Združene narode, dru…, ki so «izdelali», je … zadnjega zagotovljena … kjer koli. Tolmačev … še zmerom prema… … dokler ne pridejo …

…aktivnega «simultane… tolmača, to je takega …, ki sproti prevaja … je tako naporno, da … povprečno šest let na … delovnem mestu. Po… …veda preide na manj «pismeno» prevaja…

…da ima tudi ta stroka … junake, fenomene in … Pred vojno je tol… … Društvu narodov ne… (vedno je imel rožo … …nici), ki si je od pol… … govora morda zabele… … čačk v svojo be… Toda ko je brez… prevajal, ni izpustil ni… besede, niti ene mi… … glas in kretnje go… … je posnemal.

…ati po navadi ne upo… konvencionalne ste… … Vsak ima svojo …fijo, ki pa je za vsa… drugega nečitljiva. To… …tem igra najpomemb… vlogo spomin. Ko so … spraševali, kaj je … prevejati, so se na… strinjali, da je naj… prevajati pregovore in … ki so značilna za po… … jezike. Nekdo je po… … resnično anekdoto: … delegat je med govorom … primero mačke, ki … hiši. Tolmač je na… …kaj podobnega v svo… …ku, le da je name… … nastopil pes. Toda … je svojo primero da… …vijal: mačka mu je … iz hiše in plezala … Tolmač pa je se… …moral s svojim psom … pod drevesom, ker psi … znajo plezati po …

… pogovorni jezik skri… druge, hujše nevarno… … posebno kadar gre za … med dvema blokoma.

Tukaj so ušesa zelo občutljiva in dobesedno tolmačenje je lahko usodno. Ko je ameriški sogovornik premiera Hruščeva na ameriški televiziji (v času bivanja sovjetskega državnika v New Yorku) dejal, da Hruščev «laja v mesec», je tolmač Oleg Trojanovski dobesedno prevedel to reklo in ogenj je bil v strehi. Američan je hotel reči, da si želi Hruščev nekaj, kar je nedosegljivo.

Do nekoliko drugačnega incidenta je prišlo v novinarskem klubu v New Yorku, ko je Hruščev nekje po naključju imenoval ameriške novinarje «tovariše». Sovjetski premier se je takoj zavedel «razrednega» pomena te besede in je napravil besedno igro: «Seveda niste tovariši, drznem pa si trditi, da ste si nekateri med seboj tovariši». Tolmač Trojanovski je spet nerodno in dobesedno prevedel, da je zvenelo, kot da so med poslušalci komunisti. Zdaj je bil ogenj v nasprotni strehi.

Pri tem je treba poudariti, da je Oleg Trojanovski odličen poznavalec angleškega jezika, da pa po naključju ni znal ali ni zaradi utrujenosti mogel primerno prevesti izraza «lajati v mesec». Takih primerov je dosti in dokazujejo prvič, kako občutljiv instrument je jezik, posebno na gladkem parketu diplomatskega dialoga, in koliko se zahteva od poklicnega tolmača. Ta namreč nikakor ni robot, ampak je večkrat tisti, ki lahko dobesedno zasuče položaj in ustvari določeno vzdušje. Še pred leti je neki delegat obtožil delegata druge države v OZN, da «laže». Tolmač je samo za hip pomislil in prevedel: — «...spoštovani delegat ni navedel resničnih dejstev.» Ali je imel tolmač prav? To je lahko sporno vprašanje, drži pa, da je s takim prevodom omilil debato. Toda tolmač mora natanko premisliti, kdaj si dovoli to svobodo In drobec sekunde po navadi ne zadostuje za zrel premislek.

Tolmač ima potemtakem včasih lahko pomembno vlogo pri ustvarjanju vzdušja v mednarodnem sporazumevanju. Od njegovega znanja in natančnosti je odvisno, če bodo pogajanja potekala brez prepirov zaradi izrazov in pojmov, brez zastojev in nerodnosti, vsaj kar zadeva tehnično plat razgovorov. Toda tudi najboljši tolmač ne more zbližati stališč in ustvariti razumevanja tam, kjer ga ni. Za to je potrebna dobra volja državljanov in politikov, je potreben aktiven boj za mir. Tolmač je, tukaj posrednik in stoji v ozadju. Toda njegovo neumorno, pošteno in spretno delo je tisti most, ki povezuje narode najrazličnejših jezikov in narečij. In pomena njegovega dela morda bolje ne dokazuje nič drugega kot dejstvo, da bo potreben tudi takrat, ko ne bo več vojn in ne politike sile. Njegovega znanja v vseh odtenkih ne bo mogel nikoli zamenjati robot.

Zadovoljstvo po razgovoru

Predsednik republike Gronchi in britanski ministrski predsednik Mac Millan se poslavljata po razgovorih na Kvirinalu

Vandalski akt mladih fašistov v Rimu

Odstranili so spominsko ploščo na Matteottijevem spomeniku

Policiji je uspelo takoj najti sled za malopridneži; eden je aretiran in vsi trije se bodo morali zagovarjati pred sodiščem

RIM, 23. — Preteklo noč so se trije moški z avtom «600» pripeljali do marmornega spomenika na Lungotevere Arnaldo da Brescia. S spomenika so odstranili ploščo z napisom, jo naložili na avtomobil ter se naglo odpeljali. Toda nekateri ljudje, ki so dogodek videli, so si zapomnili evidenčno številko avtomobila ter o tem takoj obvestili leteči oddelek. Potem ni bilo več težko ugotoviti, kdo je lastnik avtomobila. Policija ga je prijela, še preden se je vrnil domov.

Že pri prvem zaslišanju je 24-letni mož, ki se imenuje Alessandro Puccinelli, izjavil, da je vpisan v MSI. Odpeljali so ga na kvesturo, kjer bo imel z njim opravka politični oddelek. Policija je zasledila tudi druga dva malopridneža, ki sta 18-letni študent Sergio Te ter 20-letni uradnik Paolo Tulli. Medtem ko je bil Puccinelli aretiran in bo odgovarjal pred sodiščem, bosta druga dva ostala na svobodi, vendar se bosta morala tudi zagovarjati pred sodiščem.

Brž ko je Saragat zvedel za vandalski akt nad spomenikom Matteottija, je odšel k spomeniku ter počastil spomin socialističnega mučenca. Izjavil je, da je to vandalski akt, ki kaže na surovo duševnost, s katero so nekateri mladi Italijani po krivdi reakcionarnih sil še vedno okuženi. Izrazil je tudi zahtevo po pravični kazni.

Oglasil pa se je že tudi tiskovni urad MSI, ki pravi, da je vandalski akt «neodgovorna gesta ter v nasprotju z navadami in duhom stranke». In če se bo izkazalo, je še rečeno v tem sporočilu, da je kdo od odgovornih vpisan v MSI, ga bodo brez nadaljnjega izključili.

«»

«Atlantski inštitut»

PARIZ, 23. — Italijanski poslanec Vedovato, ki se je udeležil debate v komisiji za informacije in kulturo na parlamentarni konferenci NATO, je izjavil, da bodo ustanovili «Atlantski inštitut», ki bo nevladna mednarodna organizacija. Vzdrževal se bo s privatnimi prispevki in njegov proračun je bil določen za prvih pet let na poldrug milijon dolarjev. Tajništvo ni še spopolnjeno. V njem so trije italijanski predstavniki: Gaetano Martino, Ivan Matteo Lombardo in prof. Valletta. 12. decembra bo upravni svet imenoval glavnega ravnatelja in bo dokončno izbral sedež organizacije, ki bo verjetno v Milanu.

«»

Nov razgovor Kreisky-Guidotti

DUNAJ, 23. — V političnih krogih se je zvedelo, da sta imela avstrijski zunanji minister Kreisky in italijanski veleposlanik Guidotti danes nov razgovor. Domnevajo, da sta govorila o obnovitvi pogajanj o Južni Tirolski. Sedaj gre še za upanje, da se dogovorijo o obliki pogajanj.

Še en ameriški satelit

Tiros II že pošilja fotografije iz vesolja

Satelit tehta 127 kg in dvignila ga je tristopenjska raketa Thor-Delta

CAPE CANAVERAL, 23. — Davi so iz Cape Canaverala izstrelili satelit Tiros II, težak 127 kg in opremljen s televizijskima kamerama. Izstrelitev spada v program ZDA, ki hočejo ustvariti satelit, sposoben dajati meteorološke informacije v svetovnem merilu. National Aeronavtics and Space Administration (NASA) bo sporočila podatke o krožni poti satelita 15 državam, da jim s tem pomaga pri njihovih poskusih. Satelit Tiros II je izpopolnjena verzija satelita Tiros I, ki so ga izstrelili aprila meseca in ki je oddal 22.952 meteoroloških fotografij iz vseh področij sveta s SZ vred.

Znanstveniki v Cape Canaveralu so izjavili 15 minut po izstrelitvi, da so se vse tri stopnje rakete v redu vnele, kmalu nato pa je bilo sporočeno, da je satelit nastopil svojo krožno pot okrog Zemlje, ki traja blizu 100 minut in je od Zemlje oddaljena približno 640 km. Tiros II bo oddajal zbrane podatke po petih oddajnih aparatih.

NASA je sporočila, da je satelit že poslal nekaj fotografij oblačnih plasti. Fotografije je posnela manjša kamera, medtem ko večja še ni začela oddajati.

Znani znanstvenik Werner von Braun je danes izjavil, da bodo ZDA sposobne poslati človeka na polet okrog Lune leta 1967, omogočiti pa, da bo človek lahko na Luni pristal, do leta 1970. Izrekel pa je tudi mnenje, da bodo lahko ZDA poslale človeka v krožno pot okrog Zemlje že prihodnje leto. Rekel je še, da bi mogli Rusi prehiteti Američane pri pristanku na Luni. Na koncu je dejal, da Amerika ne bo poskušala poslati človeka na Luno, dokler ne bodo popolnoma razrešena vprašanja povratka na Zemljo.

SIOUX FALLS (Južna Dakota), 23. — Ogromen sferičen balon je davi izpustila v Sioux Fallsu skupina znanstvenikov z michiganske univerze. Balon je velik kakor kaka 16-nadstropna stavba. V njem so meteorološki instrumenti, ki bodo uporabljeni, ko jih bodo dokončno izpopolnili, za umetne satelite tipa Tiros.

«»

GVATEMALA, 23. — Uradno javljajo, da so ministri gvatemalske vlade včeraj sporočili svoj odstop, da omogočijo predsedniku preosnovo vlade.

Hude poplave v Piemontu in Liguriji

S helikopterjem so rešili 14 delavcev z otoka sredi reke

V Frejusu, kjer se je dogodila pred letom znana katastrofa, je tudi letos nastopila poplava

NOVI LIGURE, 23. — Po 30 urah neprestanega dežja je nehalo padati, toda položaj je v vsej pokrajini kljub temu zelo resen. Cesta med Novi Ligure in Cassano Spinola je prekinjena zaradi plazu in vode, ki je ponekod visoka nad 30 cm. Vsi potoki in reke so polni in ponekod je voda prekoračila bregove ter zalila polja. Mnogo telefonskih linij je pretrganih.

Tudi v Paviji dežuje že 24 ur. Če bo tako vreme trajalo še naprej, bo poleg že nastale škode na koruzi in rižu ogrožena setev pšenice.

Kraj Pancarano, kakih 10 km od Voghere, je preplavila reka Staffora. Voda je okrog in okrog kraja, le srednji, najvišji del vasi je še izven vode, ki ponekod dosega 1 m višine.

Promet po mostu, ki vodi čez reko Scrivia kilometer pred Tortono, je zaprt za promet tudi za pešce. Promet za vozila so zaprli že včeraj zvečer, ko je voda porušila štiri oboke stranskega železniškega mosta.

Ker je reka Scrivia takoj narasla, je skupina delavcev, ki so na nekem otoku sredi reke nalagali na kamion prod, ostala blokirana. Zaradi prevelike vode je bil povratek bodisi peš bodisi s kamionom nemogoč. Da bi delavce rešili, so poklicali helikopter iz Genove. Helikopter je še ponoči odletel, toda zaradi slabega vremena ni mogel preleteti Apeninov in se je moral vrniti. Helikopter, ki so ga poklicali iz Milana, pa ni mogel v Novi Ligure zaradi zelo goste megle. Reka je med tem časom nekoliko upadla, tako da je minila najhujša nevarnost za delavce, ki so vso noč dajali znamenja z lučmi kamiona.

Ob štirih zjutraj pa so helikopter iz Milana pripeljali na vozilu in ga ob reki blizu otoka zopet sestavili. Ker pa je bilo še temno, ni bilo mogoče takoj pričeti reševanja. Ob deveti uri je vendar bilo prvih pet delavcev rešenih. Bili so vsi izčrpani zaradi mraza, vlage in živčne napetosti. Kmalu so prepeljali na kopno vseh 14 delavcev. Zadnji je zapustil otok vodja skupine.

Ko pa so ponoči gasilci skušali priti na otok, so bili pri tem trije ranjeni in odpeljati so jih morali v bolnišnico. Spustili so v vodo velik čoln ter skušali napeljati vrv z brega na otok. Toda voda je čoln prevrnila z gasilci vred, ki jih je bilo mogoče rešiti le s precejšnjimi napori.

FREJUS, 23. — Še manj kot leto po grozni katastrofi, ko se je porušil jez Malpasset in je izgubilo življenje nad 400 oseb, je mestece Frejus znova prestalo precej strahu. Narasla voda Reyran je podrla nasip in poplavila nižji predel mesta. Nasip se je zrušil včeraj zvečer. Komaj se je zaslišal zamolkel grom in je voda začela drveti po cestah Frejusa, je nastala silna panika. Ves nižji del mesta je poplavljen in voda dosega ponekod 3 m. Mnogo prebivalcev novih hiš, ki so jih zgradili po lanski katastrofi, je moralo zapustiti hiše s pomočjo čolnov. Pri reševanju je pomagalo 500 vojakov. Žrtev ni bilo. — Davi se je položaj znatno zboljšal. Škoda pa je vsekakor zelo velika.

«»

Ker ni povozil psa je prejel zlato medaljo

RIM, 23. — Strojevodja Vittorio Fantuzzi iz Bologne, ki je lani ustavil potniški vlak, da ne bi povozil nekega psa, ki se je na neki način zapletel sredi tira, je prejel za to svoje dejanje zlato kolajno. Pobudo za nagrado sta dala dva argentinska zakonca, italijanska emigranta, ki sta vest o Fantuzziju in psu brala v listih. Dala sta kovati zlato medaljo, na posebnem pergamentu pa sta zbrala podpise številnih kinofilov iz Buenos Airesa. Vse skupaj sta izročila letalski družbi Alitalia in voditeljica tiskovnega urada družbe dr. Quilici je danes v Bologni izročila medaljo in pergament Fantuzziju.

«»

MANILA, 23. — Ni vesti o nekem letalu DC-3 filipinske letalske družbe, na katerem je bilo, kot menijo, 28 potnikov ter 4 člani posadke. Odletelo je iz Ila in namenjeno je bilo v Manilo. Zadnji stik po radiu so z letala dobili, ko se je nahajalo 170 km južno od Manile.

«»

JERUZALEM, 23. — Nadškof iz Canterburyja Geoffrey Fisher je danes z letalom prispel v Jeruzalem, kjer namerava ostati šest dni.

V Genovi je na nekaterih cestah voda zaradi silnega naliva dosegla do 1 m višine

Ugrabljeno tri tedne staro deklico so po celodnevnem iskanju našli mrtvo

LONDON, 23. — Medtem ko se je nahajala tri tedne stara Linda Caroline Jeffs v svojem vozičku, ki ga je mati za nekaj trenutkov pustila brez nadzorstva pred neko trgovino v Eastbournu, jo je neznana oseba ugrabila. Po celodnevnem iskanju so našli trupelce otroka zvečer v nekem parku nekaj sto metrov od trgovine, kjer je mati otroka pustila. Otrok je bil najbrž zadavljen. Voziček pa so našli tri ure po ugrabitvi v nekem gozdiču nedaleč od mesta, kjer so pozneje našli trupelce.

Vse policijske postaje v Angliji so prejele ukaz, naj iščejo neko mlado žensko približno dvajsetih let, visoko približno 1.60 m, z barvasto ruto na glavi. Sumijo jo, da je sodelovala pri ugrabitvi.

«»

Kje sta ubežnika Lucidi in Piermatino?

NEAPELJ, 23. — Domneva, da bi mogel biti nenavaden čoln, ki so ga pred dnevi našli blizu obale pri Posillipu, sredstvo, s katerim naj bi se ubežnika Lucidi in Piermatino pripeljala na kopno, se je razblinila, ko se je ugotovilo, da pripada omenjeni čoln motorni ladji «Albania». Ker je bilo morje v soboto precej razburkano, se je vrv, s katero je ladja vlekla za seboj čoln, utrgala in čoln so valovi odnesli.

Trenutno pa prevladuje mnenje, da je otok Ischia zatočišče obeh ubežnikov. Zlasti je iskanje skoncentrirano okrog Epomea, ker je še neka oseba izjavila, da je naletela na dva neznanca, ki bi lahko bila ubežnika Lucidi in Piermatino. Ta oseba je dejala, da je bil eden od neznancev plavolas in nosil je delovno obleko. Pred dnevi pa sta dva kmeta srečala dva neznanca, ki sta prosila vode, nato pa sta takoj izginila.

Na Ischio se je odpravilo veliko število karabinjerjev ter agentov javne varnosti. Samo davi jih je odšlo kakih 300. Karabinjerjem poveljuje kap. Messina, agentom javne varnosti pa vicekvestor dr. Avallone.

Tudi na kopnem preiskujejo področje pokrajin Salerno in Avellino.

«»

Maria Callas se vestno pripravlja

MILAN, 23. — Po sestanku s švicarskim režiserjem Herbertom Grafom, ki bo namesto Viscontija zrežiral opero Poliuto, s katero se bo 7. decembra pričela sezona v Scali, je Maria Callas izjavila časnikarjem, da je vesela povratka v Scalo. Rekla je, da se za nastop vestno pripravlja, ker hoče izraziti svoje prijateljstvo do milanskega občinstva s tem, da mu bo nudila dobro interpretacijo Donizettijeve opere.

S tržaškim Planinskim društvom na izletu v Idriji

(Nadaljevanje s 3. strani)

Podvizali smo se, da se poslovimo še pred mrakom. Hoteli smo si namreč ogledati še skoro pošastno romantično Divje jezero kaka 2 km navzgor ob Idrijci, blizu tam, kjer priteka daljši tok Idrijce iz doline Bele in se vanj steka naša znanka Zala. Temnomodro okroglo jezerce, ki ne meri niti 100 m v premeru, je obdano okrog in okrog z navpično steno, ki se navzgor preko stotih metrov zliva v črnovrško visoko planoto. Pa še nekaj, Divje jezero ni morda samotno idilično pokojno jezerce za romantične zaljubljence, marveč resnično dela čast svojemu imenu s skrivnostnim izvirom ogromnih vodnih gmot, ki tu silovito privro na dan iz neznanih globin. Divje jezero je namreč po svojem značaju kraški izvir že mogočne reke, morda nič šibkejši po vodni množini kot sam Timav, je pravzaprav pravi izvir Idrijce, ki je povprečno močnejši kot daljši tok, ki priteče po dolini Bele od svojih izvirov v Mrzli rupi pod Vojskim.

Tudi slap pri Kobili smo si ogledali. Res veličasten je pogled na slap drugega pritoka Idrijce, nekaj minut hoje navzgor ob reki po dolini Bele. Po dolgotrajnem deževju se vale mogočne modričaste vodne gmote čez umeten jez v razpenjeno globino. Kdo ve kolikokrat je bil v stoletjih že obnovljen ta jez, odkoder se del voda odvaja v približno 2 km dolge «Rake», v umetno zgrajeno strugo. Ta vodi prav do Idrije in je pod jaškom pod «Kajzer» poganjala ogromno leseno kolo, «kamšt» (tudi to kolo v lastni prvotni zgradbi, je danes predmet tehničnega muzeja), ki je gonilo staro dvigalo v jamo v časih, ko svet še ni poznal parnega stroja, da niti ne govorimo o drugih vrstah motorjev. Kdor je preživel vsaj leto dni v Idriji pač ne bo pozabil romantičnih sprehodov skozi gozd po Rakah, pa četudi nima s tem povezanih sentimentalnih spominov.

Globoko na dno gozdne doline Zale je že legal mrak. Vendar ko smo se dvignili na široko planjavo okrog Godoviča, nam je nenadno skozi jasnino posvetila večerna žarja in nam posijala prav v dno duše.

Pri martinovanju v Črnem vrhu v elegantni sobi, opaženi z leseno oblogo po načinu planinskega ali lovskega «chaleta», res ni bila na jedilnem listu kaka lovska posebnost iz bližnjih gozdov. Vendar pa je bila izbira precej naporna tudi za sladokusca: med kranjsko klobaso z zeljem, rižoto s piščancem, pa teletina na razne načine, da niti ne omenjam prostaške govedine ali drugih bolj postranskih jedi, le da ne pozabim «ferdinanda», nekam avstrijskega spomina, a vsekakor zelo okusnega in celo — dietičnega.

Zase moram priznati, da me ni niti malo motila plazeča megla na povratku, ki nas je večkrat zalila že gori kje v trnovsko-nanoškem gozdu, v Vipavski dolini ali na senožeškem Krasu. Nam je pač s padajočim listjem otožen spomin na lep jesenski izlet.

Igralčeva kronika

(Odlomek)

…sezona je bila za… …mnogo bolj razgi… …mnogo bolj pestra. …sem imel gaže 70 … (35 goldinarjev) me… … počitniških mesecih … 30 Kron (15 goldinar… … tantacije. Vseh na… …sem imel v tej sezo… Za šestmesečno sezo… … ogromno število. Med … vlogami je bilo tu… … pomembnejših: … ljubimska vloga» v … «Anatolov dvojnik» … …quin-Duval), Mulej v … igri «Rokovnjači» … Govekar), Egej v ro… … bajki «Sen kresne … Shakespeare), Mežon … igri «Deseti brat» … Govekar), Tonče v … «Krivoprisežnik» (An… …ber), Eržen v narod… … «Divji lovec» (Fin… … lovec Jelenc v otro… … pravljivi «Rdeča kapi… … papuš v dramatizaci… «Quo vadis» (Sienkie… … Kraljevič Zlatodolski … pravljici «Snegulj… … Raimond v tragediji … Orleanska» (Schil… … v enodejanki «Na kosilu bom pri svoji materi» in še več drugih.

PRVIČ V NAŠI GORICI

Po zaključku sezone, ki se je končala 5.4.1903. l., je sledilo prvo gostovanje slovenskih igralcev v naši Gorici: Takrat še ni bil sezidan naš ponosni «Trgovski dom».

Gostovali smo 2. in 3. aprila pod vodstvom Antona Danila v majhni dvoranici «Slovenske čitalnice», ki se je nahajala v prvem nadstropju hiše poleg slovenskega učiteljišča. Gostovali smo dva večera. Prvi večer smo igrali igrokaz v treh dejanjih «Ženski Otelo» (A. Dumas) z Avgusto Danilovo v glavni vlogi. V ostalih vlogah so sodelovali: Dobrovolny, Danilo, Molek, Nučič, Dobrovolna in Kočevarjeva. Drugi večer smo nastopili z veseloigro v štirih dejanjih «Huzarji» (Pl. Moser) z istim ansamblom, ki je bil spopolnjen še s tovarišem Rasbergerjem. — Odbor «Slovenske čitalnice» v Gorici je izdal goriškemu občinstvu na posebnih tiskanih vabilih sledeči apel: «Goriški Slovenci! Dokažite svoje iskrene simpatije našim ljubljanskim gostom kot gojiteljem in pospeševateljem slovenske dramatike s prav obilno udeležbo!» — Dvorana je bila oba večera nabito polna hvaležnega slovenskega goriškega občinstva, ki je bilo presrečno, ko je slišalo slovensko besedo z odra v srcu Gorice. V zahvalo nas je odlikovalo z ogromnih lovorovim vencem s prekrasno slovensko trobojnico. Goriški slovenski fotograf Jerkič je v navdušenju zaželel, da drugi dan ovekoveči ves naš ansambel s tem mogočnim vencem, kar mu je tudi uspelo. Ta slika še danes glasno govori, da smo slovenski igralci iz Ljubljane opravili s tem gostovanjem važno pionirsko delo, da smo med prvimi budili slovenstvo v Gorici, ki je pozneje, ko je bil dograjen ponosni naš «Trgovski dom» na «Corsu» — vsestransko vzcvetelo v najširšem smislu.

PRVO GOSTOVANJE V TRSTU

Pred tem gostovanjem v Gorici smo gostovali 30. in 31. V. v Trstu na povabilo tržaškega Dramatičnega društva. V soboto 30. V. smo igrali v Narodnem domu v Barkovljah igro «Ženski Otelo», a v nedeljo 31. V. smo sodelovali posamezni člani v Jurčič-Govekarjevi igri «Deseti brat» v gledališču «Fenice». Agilna odbornika Dramatičnega društva v Trstu Franjo Štoka in Matevž Žužek — oba vodilna njihova igralca — sta aranžirala gostovanje osmih članov ljubljanske Drame, da bi z njihovo pomočjo tržaški diletanti mogli uprizoriti «Desetega brata» v Trstu. Od ljubljanskih igralcev smo sodelovali: Dobrovolny (Martin Spak), Dobrovolna (Manica), Danilo (Dolef), Nučič (Kvas), Rasberger (Vencelj), Danilova (Neža), Kočevarjeva (Franica)) in Molek (Matevžek). V ostalih vlogah so nastopili igralci tržaškega «Dramatičnega društva» z Žužkom na čelu, ki je vodil režijo in igral vlogo Krjavlja. Ta kooperacija je bila pravo slavje slovenske besede v Trstu. — Omenjam, da sem igral prvič vlogo Kvasa pri tej prireditvi.

Generalna vaja, ki je bila v petek 29. V. zvečer v tem ogromnem amfiteatrskem gledališču, je trajala do polnoči. Tako nas je navdušila in razgrela, da smo vračajoč se v noči na svoje domove v strnjenih vrstah glasno prepevali slovenske pesmi, «Naprej zastava Slave» in «Hej Slovani», da je močno odmevalo po tržaških ulicah. Trst je bil namreč takrat najmočnejša slovenska postojanka — s svojimi Narodnimi domovi pri Sv. Jakobu, pri Sv. Ivanu, v Rojanu in v Barkovljah — pravzaprav največje slovensko mesto, ker je v njem in v njegovih predmestjih živelo 80.000 Slovencev — medtem je Ljubljana takrat štela komaj 40.000 prebivalcev.

Redkokatere knjige so tako privlačne, kratkočasne in zanimive, kot so knjige spominov nekaterih vidnejših gledaliških igralcev. Poleg tega, da podajajo del zgodovine gledališča in svojega okolja, prinašajo tudi mnogo podatkov, ki bi jih poznejši zgodovinar težko sam odkril, ter osvetljujejo marsikatero ozadje. Vse to velja tudi za prvi del IGRALČEVE KRONIKE, ki jo je napisal igralec in režiser HINKO NUČIČ. Avtor je v tem delu prispel do l. 1908, v drugem delu, ki ga bo prav tako izdala Knjižnica Mestnega gledališča v Ljubljani, bo opisal zadnje štiri sezone svojega dela v Ljubljani in še vrsto gledaliških zgodb iz svojega življenja. Tu objavljamo kratek izvleček, ki se nanaša na Trst. Toda v knjigi so opisani še drugi stiki Hinka Nučiča s Trstom, Gorico in Primorsko in jo že zaradi tega toplo priporočamo našim bralcem.

«DESETI BRAT» V «TEATRO FENICE»

V nedeljo, 31. V. zvečer, je bila pa predstava «Desetega brata» v «Teatro Fenice». Zavedno slovensko občinstvo je napolnilo gledališče do zadnjega prostora. Pri predstavi je bilo 2.000 obiskovalcev, ki so sprejeli igro s takšnim navdušenjem, ki so nas — goste — pozdravljali z brezkrajnimi aplavzi tako prisrčno, da smo bili vsi zatrdno prepričani, da je Trst naš, da bo v doglednem času postal glavno mesto vseh Slovencev.

C. KR. RUDNIŠKO GLEDALIŠČE V IDRIJI

Pod vodstvom A. Danila smo 21. V. 1903 gostovali tudi v Idriji s tremi enodejankami «Poljub» (Rossi), «Kdor se poslednji smeje» (Knauf) in «Srečno novo leto» (Trifkovič). Igrali smo v pritličnem starem gledališču z ložami, ki ga je dala sezidati še cesarica Marija Terezija za rudniški kolektiv pod naslovom «C. kr. rudniško gledališče v Idriji». Avditorij z ložami je bil zelo podoben ptujskemu gledališču po prvi svetovni vojni. Pozneje je to staro gledališče doletela kruta usoda: najprej je služilo kot «Gasilski dom», a še pozneje kot «skladišče».

ODER NA PIVSKIH SODČKIH

Gostovali smo potem tudi v Sežani, v Šentpetru na Krasu, v Planini, kjer smo si ogledali zverinjak kneza Windischgraetza, v Postojni in v Vipavi. Najzanimivejše je bilo gostovanje v Vipavi. Zaradi prevelike vročine je Danilo odločil, da se bo gostovanje vršilo na prostornem grajskem dvorišču. Oder je bilo seveda treba postaviti. Ali kako napraviti podij? Iz hotela so nam posodili osem praznih pivskih sodčkov. Sam graščak, lastnik vipavskega gradu, grof Lanthieri, nam je posodil deske s sosednjega dvorišča. V beli platneni obleki s širokim slamnikom na glavi nam je sam pomagal valiti sodčke in nositi deske, na katerih smo improvizirali odrček s kulisami vipavske «Čitalnice». Celo zastor je precej dobro funkcioniral, a dve veliki viseči petrolejki sta razsvetljevali oder in avditorij. Občinstva je bilo mnogo. «Ženski Otelo» je bil sicer podoben operi «Bajazzo» — ali se je vse brez krvi končalo, ko smo potem do jutra sedeli pri izviru Vipave.

MOJE DRUGO GOSTOVANJE V TRSTU

V družbi z A. Verovškom sem na vabilo tržaškega Dramatičnega društva gostoval v Trstu 28. I. 1906 v vlogi pl. Basaja v «Legionarjih». Predstava je bila v krasni dvorani novega «Narodnega doma» (Hotel Balkan) sredi mesta. Hvaležno slovensko občinstvo je napolnilo prostorno dvorano — z ložami in z balkonom — do zadnjega prostora. Odlikovalo me je s krasnim lovorovim vencem, povezanim z veliko slovensko trobojnico. Moja partnerica je bila Tržačanka Zofka Stularjeva. Njena Lavra je bila zelo posrečena. Tržaški kritik piše o tem gostovanju v «Slovenskem Narodu» 30. I. 1906 med drugim sledeče: «O g. Nučiču smo čitali že mnogo hvale, čuli o njegovih vrlinah in bili smo radovedni videti ga. Nučič je zares velesimpatičen igralec in človek zadobi respekt pred njim. Opazi se na njem takoj, da je nekaj izrednega, da leži v njem še mnogokaj... in mislimo pač, da si Ljubljana lahko čestita na tem igralcu. Napravil je Nučič v Trstu najboljši vtis. Gotovo je bil vesel tudi, da je našel tako dobro soigralko v gospe Zofki Stularjevi, katera je pod sugestivnim vplivom svojega odličnega partnerja igrala Lavro v naše občudovanje.» — Prav tako pohvalno je pisal tržaški dnevnik «Edinost» 29. I. 1906: «Istotako zamoremo reči, da si je tudi g. Nučič (v vlogi Basaja) na včerajšnjem svojem nastopu osvojil srca poslušalcev, žel je tudi on obilno pohvale, zlasti na zvršetku igre.» — Razumljivo je, da je tudi A. Verovšek s svojim Ježem na tem gostovanju dosegel najlepši uspeh. — To moje drugo gostovanje v Trstu me je na novo prepričalo, da je Trst največje slovensko mesto s svojimi šestimi kulturnimi trdnjavami, s svojimi šestimi gledališkimi dvoranami: «Trst - centrum» in predmestja — Barkovlje, Rojan, Opčine, Sv. Jakob in Sv. Ivan.

Šport Šport Šport Šport

Ob nocojšnjem občnem zboru S Ž Bor

Pomemben obračun

Danes bo športno združenje Bor polagalo obračun o svojem prvem poslovnem obdobju. Od ustanovitve pa do prvega rednega občnega zbora je poteklo približno leto in pol dni. V tem času je preživelo združenje mnogo lepih in tudi težkih ur, za neuspehi so se vrstili uspehi in obratno. Pogoji, v katerih je Bor zastavil delo ob svoji ustanovitvi so bili vse prej kot rožnati. Odbor se je znašel praktično brez vsega, razpolagal je le z odločno voljo svojih članov in skoraj fanatičnim prepričanjem, da mora v svojem poslanstvu uspeti. Pred seboj je imel vrsto nalog, od katerih so se nekatere zdele tako težke, da so bile videti skoraj nepremostljive. Toda nekdo je pred časom izjavil «kjer je volja, tam je pot» in po tem reku se je skušalo ravnati tudi Borovo društvo. Točen pregled nad vsem delovanjem združenja bo dal nocojšnji občni zbor. Obračun bo nedvomno pozitiven. Če so bile storjene nepravilnosti je prišlo do teh v glavnem zaradi neizkušenosti odbornikov, ki so bili zelo mladi in so v več primerih prvič nastopali v vlogah društvenih voditeljev. Pred letom in pol si je Bor poleg obilice manjših (sicer ne manj pomembnih) nalog zadal predvsem dve veliki: razširiti športne vrste med našo mladino do čim večje možne mere, in pa vzgojiti kakovostne športnike, ki bi lahko združenje dostojno zastopali tudi v srečanjih z boljšimi društvi.

Lahko rečemo, da sta oba zastavljena cilja v glavnem izpolnjena. Za prvega je dokaz zadnji športni dan, ki je privabil na športna bojišča nad 260 aktivnih tekmovalcev in tekmovalk, kar bi bil pomemben uspeh tudi za marsikatero drugo bolj znano društvo. Za drugega pa imamo potrdilo v nastopih izbranih Borovih tekmovalcev ne-le proti jugoslovanskim športnikom, ampak tudi proti italijanskim. Najboljši Borovi tekmovalci in tekmovalke so namreč dosegli tolikšno kakovostno stopnjo, da lahko brez vsakega občutka manjvrednosti nastopajo v odgovarjajočih italijanskih ligah. Že samo s tema izpolnjenima točkama svojega programa bi Bor zadostno upravičil svoj obstoj in dokazal nujnost takega društva med zamejskimi Slovenci. Razen teh pa je Bor dosegel še vrsto drugih uspehov, o katerih bomo slišali podrobnejša poročila prav na nocojšnjem prvem rednem občnem zboru.

Nogometno prvenstvo rezervnih moštev

Neodločen izid srečanja Triestina B-Lanerossi

Gostje boljši od domačinov, ki so morali večji del drugega polčasa igrati brez poškodovanega Cazzanige

Tudi v drugi tekmi na domačih tleh Triestina B ni mogla preko neodločenega izida. Njen včerajšnji nasprotnik iz Vicenze ne samo, da je nudil organiziran odpor v obrambi, temveč je bil celo večkrat tako nevaren, da mu je le malo manjkalo do zmage.

V vrstah Triestine je vsak igral po svoji zamisli. Prav zaradi tega so bile sistematične akcije domačih napadalcev prava redkost. Sicer je Triestina, verjetno v bojazni pred nasprotniki, šla na igrišče s taktiko previdnega kritja ozadja. V napadu so ostali le trije, medtem ko je Cazzaniga igral v ozadju in je kot četrti mož ojačil krilsko vrsto. V tej pa je igral tudi Sauer, katerega smo do sedaj vedno videli na krilu. Kljub ojačenju pa večkrat ni bilo o krilski vrsti ne duha ne sluha, zaradi česar je žoga postajala na središču igrišča vedno plen nasprotnikov.

O gostih lahko rečemo, da so imeli jasen pregled nad igro in so se napadalci vedno znašli. Njihova glavna vrlina je hitrost in predvsem vigranost. Kljub temu pa niso mogli prodreti skozi tržaško obrambo, ki se je le redkokdaj zmedla. Vratarja sta imela malo dela. Le De Min je moral večkrat pokazati svoje vrline in njemu gre tudi zasluga, da ni šla Triestina z igrišča s porazom v žepu. To se je sicer zgodilo proti koncu igre, ko se je zveza nasprotnikov Fusato rešil obleganja tržaških branilcev in je poslal proti De Minu sicer šibko žogo, ki pa bi lahko končala v mreži, če se ne bi De Min v zadnjem trenutku zleknil na tla in jo komaj zadržal.

Po sodnikovem žvižgu so gostje nemud ma pokazali svoje zobe, vendar uspeha niso mogli doseč. predvsem, ker je bila tržaška obramba vedno na mestu. Tržačani so se nekoliko zbrali in so hoteli odgovarjati, vendar s precej raztrganimi akcijami. Napadalci se niso znašli, še posebno ker Trevisan ni s krila dosti pomagal osamljenima Demenii in Gregoriju. In končno je moral Trevisan zaradi udarca v kolenu zapustiti igrišče ter je prepustil svoje mesto Penni, ki je igral s precejšnjim strahom.

Nevarnih akcij v tem delu igre ni bilo. Morda najlepšo je osebno izvedel Demenia po Cazzanigovem predložku. Demenia se je spustil ob levi strani igrišča in je s preigravanjem prevaril nasprotne branilce, toda tržaški srednji napadalec je trmasto vztrajal v svoji nameri in se je nevarno približal vratom moštva Lanerossi. Končno je sprožil strel, toda vratnice so odbile žogo v out.

V drugem polčasu je Triestina izvedla nekaj zamenjav, a s temi ni dosegla izboljšanja igre. Nasprotno pa so nasprotniki postajali iz trenutka do trenutka nevarnejši posebno po zaslugi Fusata, ki je pokazal, da pozna sistem igranja modernega nogometa. Po obojestranskih neuspešnih napadih, ki so se včasih končali s posego vratarja, si je Cazzaniga zaslužil priznanje gledalcev: iz razdalje 30 m je spustil silovit strel, toda žoga ni bila pravilno usmerjena in je šla mimo vrat.

Po 25' igre je moral Cazzaniga zaradi poškodbe zapustiti igrišče, kamor se ni več vrnil. Bolečine mu namreč niso več dovoljevale, da bi pomagal svojim klubskim tovarišem, ki so skušali z vsemi silami zajeziti silovite in hitre prodore gostov. Tržaški napadalci so bili le redkokdaj nevarni in kadar so imeli ugodno žogo, so se znašli sredi branilcev, ki jim niso dovoljevali strela. Le Sauer je nekako na sredi polčasa resno zmedel obrambo, toda njegov strel je branilec gostov prestregel in je žogo poslal v kot.

V zadnjih minutah je igra postala napeta in razburljiva in pojavile so se prvi grobosti. Gostje so množično navalili na zmedene Tržačane, ki so le s težavo odbijali njihove nevarne napade. Končni žvižg je rešil že utrujene Tržačane trpljenja in zaradi odsotnosti Cazzanige neenake borbe.

Triestina je šla na igrišče v naslednji postavi:

De Min; Modolo, Simoni; Cossar, Marangon, Sauer; Trevisan, Gregori, Demenia, Cazzaniga in Gimona. Kasneje je Penna zamenjal poškodovanega Trevisana. V drugem polčasu je Fontanot šel na mesto Modola, ki se je premaknil na levo.

Danes občni zbor Š Z BOR

DANES, 24. t. m. ob 20.30 na stadionu «Prvi maj» občni zbor športnega združenja «Bor» s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav
2. Poročilo predsednika
3. Poročilo tajnika
4. Poročilo blagajnika
5. Poročilo gospodarja
6. Diskusija
7. Razrešnica odboru in določitev volilne komisije
8. Volitev novega odbora
9. Razno.

Nogometno prvenstvo koprskega okraja

Izola-jesenski prvak

V odločilni tekmi so Izolčani premagali moštvo Tomosa - Pivka brez točk na dnu jesenske lestvice

V zadnjem kolu nogometnega prvenstva koprskega okraja je Izola premagala Tomos z 2:1, Ilirska Bistrica je zmagala v Postojni s 3:2, medtem ko je Tomos B premagal Sidro v Piranu brez boja (3:0 p.f.), ker domačinov ni bilo na igrišče. Tekmo Pivka - Tabor so odložili zaradi poplavljenega igrišča.

Odločilna tekma za prvo mesto je privabila na igrišče Izole okrog tisoč gledalcev, med katerimi je bilo tudi precej Koprčanov Tekma je bila od prve do zadnje minute tipično prvenstvena. Obe moštvi sta vložili maksimum naporov, da bi si zagotovili dve točki in naslov jesenskega prvaka. Sreča je bila naklonjena Izoli, čeprav bi glede na dogodke na igrišču bolj ustrezal neodločen izid.

Prvi polčas je bila igra v glavnem enakovredna. Domačini so dosegli vodilni gol po Cendaku, ki je izkoristil nesporazum med branilci. Koprčanov to ni zmedlo. Vrgli so se z vsemi silami v protinapad in kmalu izenačili. Strelec je bil Jermanič, ki je iz kota istreljano žogo z glavo spretno poslal v mrežo.

Drugi polčas je imela sicer Izola rahlo terensko premoč, vendar so bile akcije napadalcev prepočasne, da bi predstavljale nevarnost za koprski gol. Nasprotno pa so Koprčani imeli v hitrih protinapadih več priložnosti in so kar dobro zaposlili odličnega izolskega vratarja Lesjaka. Petnajst minut pred koncem je padla odločitev. Izola je streljala kot in nepokriti Muzenič je poslal žogo z glavo v spodnji desni kot vrat. Koprčani so sicer poskušali izenačiti, toda bilo je že prepozno. Težko, blatno igrišče je igralce tako zmučilo, da niso bili več kot resno ogrožati nasprotnikova vrata.

Rekli smo že, da bi neodločen izid bolj ustrezal poteku dogodkov na igrišču. Toda kljub temu ne bomo trdili, da zmaga Izole ni bila zaslužena. V odločilnih trenutkih, ko se je bližal konec tekme in ko so igralci imeli že «svinec v nogah» so Izolčani zbrali več volje in dosegli zmagoviti gol.

Če bi na kratko ocenili igralce, potem moramo na prvem mestu povedati, da prav vsi zaslužijo priznanje zarad borbene in požrtvovalne igre Takega nogometa si še želimo, čeprav je igra sem pa tja prešla meje dovoljenega. Škoda je le, da je z blatom pokrito igrišče preprečilo kakršne koli kombinacije ali tehnične finese.

O tekmi v Postojni ne kaže izgubljati besed, saj smo o krizi Postojnčanov že dovolj napisali v prejšnji številki. Igra sama pa je žal večkrat prešla v grobosti, za katere ne bi želeli, da bi se ponavljale.

Zdaj sta na sporedu še dve zaostali tekmi, ki pa skoraj gotovo ne bosta vplivali na spremembo na lestvici. Malo je namreč verjetno, da bi Tabor premagal Pivko z dvoštevilčnim izidom ter prehitel Tomos A.

Če skozi jesenski del prvenstva ocenimo kvaliteto nogometa v koprskem okraju, potem moramo povedati, da smo lahko le delno zadovoljni. Tri enajstorice (Izola, Tomos in Tabor) so približno enakovredne in pri vseh lahko zaznamujemo rahel napredek v primerjavi z lanskim letom. Najlepše perspektive za osvojitev prvega mesta in za uvrstitev v slovensko ligo ima vsekakor Izola, ki se bo spomladi močno okrepila z igralci, ki bodo prišli od vojakov.

Največje presenečenje je vzpon Ilirske Bistrice, ki se je v prejšnjih tekmovanjih stalno držala zadnjega mesta. Močno pa sta razočarala Sidro in Postojna, ki sta bila v lanskem primorskem prvenstvu zmeraj med vodečimi enajstoricami. Morda gre le za trenutno krizo in zo na spomlad bolje?

LESTVICA

Izola	7	6	0	1	23:8	12
Tomos A	7	5	1	1	24:7	11
Tabor	6	4	1	1	20:10	9
Tomos B	7	4	0	3	19:18	8
Il. Bistrica	7	3	1	3	15:21	6
Sidro	6	1	1	4	5:13	3
Postojna	7	1	0	6	14:21	2
Pivka	5	0	0	5	4:28	0

ZA LJUDSKO TEHNIKO

Veliko zanimanje mladine iz Kopra

V nedeljo je bilo v Kopru posvetovanje mladih tehnikov iz vseh krajev koprskega okraja. Pregledali so preteklo delo ter se pomenili o prihodnjih nalogah. S ponosom so ugotovili, da je bilo letošnje leto izredno uspešno. Priredili so več sto predavanj, tečajev, tekmovanj itd., ki se jih je udeležilo nad 14 tisoč mladih ljudi. Zlasti so tabor spela so tekmovanja v jamarskih veščinah, nadalje v je dralnem modelarstvu in v okviru prometne vzgoje.

Med problemi, ki najbolj tarejo razne krože mladih tehnikov, je vsekakor pomanjkanje instruktorjev, sem pa tja pa tudi materiala. Na posvetovanju so posamezni predstavniki oblasti in političnih organizacij naglasili, da bo potrebno nuditi tehnični vzgoji mladine več pomoči. Predvsem bodo poskrbeli za več instruktorjev, v Kopru pa bodo skušali ustanoviti poseben servis s tehničnimi pripomočki, ki jih bodo prodajali po znižanih cenah.

NOGOMET

KOPENHAGEN, 23. — V povratnem četrtfinalnem srečanju za pokal velesejemskih mest sta domači Boldklub in gostujoče moštvo Birmingham City igrala neodločeno 4:4 (1:1). Povratno srečanje bo v Birminghamu 7. decembra.

Sedmo kolo goriške nogometne podzveze

Toča golov v Tolminu

Branik, kljub porazu v zadnjem kolu, jesenski prvak - Megla preprečila srečanje Anhovo-Primorje

V nedeljo so bili v zadnjem kolu prvenstva goriške nogometne podzveze doseženi naslednji rezultati:

Tolmin — Branik	7:6
Adria — Vipava	2:0
Anhovo — Primorje	odložena zaradi megle.

Osrednja tekma tega kola je bilo srečanje starih rivalov Tolmina in Branika iz Nove Gorice. V izredno napeti in borbeni tekmi je zasluženo zmagala enajstorica Tolmina s tesnim rezultatom 7:6. Skoraj rokometni rezultat dokazuje, da sta bili v obeh moštvih najboljši napadalni petorici, ki sta kar trinajstkrat spravili usnje v mrežo. Pri ocenah obrambe pa moramo ugotoviti, da je bila tolminska boljša od Branikove, saj je ustavila vrsto levih in nevarnih napadov gostov. Z zmago nad jesenskim prvakom goriške nogometne podzveze je Tolmin ponovno dokazal, da se je, dasi malce pozno, spet vrnil v staro formo, ko je zanesljivo pobiral točke na domačem in tujih igriščih.

Poraz Branika v Tolminu je prvi njegov poraz v jesenskem delu tekmovanja. Zaradi prejšnjih zmag je Branik vseeno osvojil naslov jesenskega prvaka goriške nogometne podzveze.

Adria je na domačem igrišču odpravila Vipavo z rezultatom 2:0. Mirenski usnarji so se morali na blatnem igrišču krepko potruditi, da so uklonili požrtvovalne in borbene Vipavce. Gostje so zaslužili vsaj častni gol, saj je njihov napad zaradi neizkušenosti zapravil več lepih priložnosti za dosego gola. Blatno igrišče je onemogočalo hitro igro, ki je pa bila kljub temu napeta, borbena in zanimiva.

Tekme Anhovo — Primorje ni bilo, kljub temu da sta bili obe enajstorici na igrišču. Izredno gosta megla, ki po «kvaliteti» ni prav nič zaostajala za londonsko, je preprečila pomembno srečanje, ki bi dokončno odločilo o vrstnem redu v zgornjem delu lestvice goriške nogometne podzveze.

Ker je idrijski Rudar odstopil od nadaljnjega tekmovanja, so bile vse tekme z njim razveljavljene. Nepopolna lestvica jesenskega dela prvenstva goriške nogometne podzveze je naslednja:

Branik	5	4	0	1	32:8	8
Tolmin	5	3	1	1	16:10	7
Anhovo	4	3	0	1	10:10	6
Adria	5	1	2	2	7:12	4
Primorje	4	1	1	2	5:12	3
Vipava	5	0	0	5	3:19	0

V lestvici niso upoštevani rezultati doseženi na tekmah z Novo Gorico B, ki je igrala izven konkurence.

Za dokončno razvrstitev na lestvici bo zelo pomembna zaostala tekma Anhovo — Primorje, ki bo v nedeljo v Anhovem. V primeru zmage domače enajstorice, se bo Anhovo povzpelo na drugo mesto z istim številom točk kot prvak Branik. V primeru, da se bo tekma končala neodločeno ali pa še celo s porazom, bo Anhovo obdržal tretje mesto za Branikom in Tolminom. V tem srečanju je domača enajstorica favorit, vendar pa presenečenje ni povsem izključeno.

SLOVENSKA CONSKA LIGA

Bo Nova Gorica ostala neporažena doma tudi s Krimom?

V nedeljo bo enajstorica Nove Gorice sprejela v goste moštvo ljubljanskega Krima. Tekma bo zelo zanimiva, ker Nova Gorica v jesenskem delu prvenstva SCL doma še ni izgubila nobene tekme. Tako je premagala Kladivarja in Nafto, a je igrala neodločeno z Ljubljano in Mursko Soboto. V nedeljo bodo Novogoričani dobili v goste požrtvovalni Krim, ki je prejšnjo nedeljo gladko odpravil Ljubljano na njenem igrišču z rezultatom 3:1, kljub temu, da je bila Ljubljana favorit!

Ker je tekma Nova Gorica—Krim zadnja tekma letos na igrišču Nove Gorice, bo le-ta napela vse sile, da bo ohranila tradicijo domačega igrišča in si priborila nadvse potrebni točki.

Za navedeno srečanje, ki bo na nogometnem stadionu v Šempetru pri Gorici s pričetkom ob 14.30 uri, vlada na Goriškem veliko zanimanje.

Ocenjevanje telesnovzgojnih društev Partizan v Sloveniji

Tolminskemu društvu največ točk za uspehe

Ob dnevu republike bodo izročili vodstvu društva pokal «Dela» in 100.000 din nagrade

LJUBLJANA, 23. — Kot redno vsako leto, tako je uredništvo ljubljanskega dnevnika tudi letos organiziralo ocenjevanje delovanja telesnovzgojnih društev «Partizan» za pokal «Dela». Ocenjevanja se je širom Slovenije udeležilo nad 300 društev z več kot 65.000 pripadniki. Najboljšo oceno je dobil «Partizan» iz Tolmina, ki bo tako dobil častno darilo za požrtvovalno delo, ki ga je vložil za vzgojo mladine.

Za tekmovanje se je prijavilo veliko število društev in okrajne zveze «Partizana» so imele precej dela, da so predlagala svoja najboljša društva, tako da se je v ožjem izboru zbralo 40 kolektivov. Teh 40 najboljših se je potegovalo za čast, da se ob Dnevu republike 29. t. m. uvrstijo med najboljšo desetorico v Sloveniji in si obenem pridobijo lepe in praktične nagrade.

Posebna komisija je nato s pravilnikom v roki podrobno točkovala dejavnost vsakega društva posebej. Takoj se je videlo, da so se točke večale prav za tista društva, ki so zlasti skrbela za stalno vadbo in redno delo. Močan poudarek daje pravilnik tudi posebni vadbi in tekmovanjem (20 točk kot za redno vadbo) in to zato, ker ravno petrost v vadbi najbolj privlačuje mladino in zadovoljuje težnje vsakega posameznika. Isto velja tudi za tekmovanja, ki ne samo spodbujajo k nadaljnjemu delu temveč so najboljši odraz napredka posameznika, vrste ali celotnega društva.

Pri tem sta se najbolj izkazali društvi iz Tolmina in Kopra, ki sta pridobili 17 točk. Pri rednem delu pa se je najbolj izkazalo društvo s sedežem v Narodnem domu v Ljubljani. Tudi Tolmin je napravil skok naprej, ker si je pridobil 16 točk.

Komisija pa je morala upoštevati še vrsto okoliščin, predvsem koliko ima posamezno društvo članov glede na število prebivalcev v območju, dalje udeležbe na tekmovanjih višjih partizanskih enot in na množičnih nastopih. Pri ocenjevanju je igralo precejšnjo vlogo število nastopov in akademij prirejenih v okviru društva, dalje sodelovanja društva z drugimi telesnovzgojnimi enotami, s političnimi in družbenimi organizacijami ter končno upravno dejavnost v društvih.

Po skrbni ocenitvi so se izmed 40 izbrancev, ki so jih predlagali okrajni partizanski forumi, med enajstorico najboljših letos uvrstila naslednja društva:

1. *«Partizan» Tolmin — 89 točk (od 100 doseglјivih,*
2. *«Partizan» Tabor (Ljubljana) — 88 točk,*
3. *«Partizan» Narodni dom (Ljubljana) — 84 točk,*
4. *«Partizan Novo mesto — 84 točk,*
5. *«Partizan» Maribor - Železničar — 79 točk,*
6. *«Partizan» Spodnja Šiška (Ljubljana) — 79 točk,*
7. *«Partizan» Idrija — 76 točk,*
8. *«Partizan» Vič (Ljubljana) — 75 točk,*
9. *«Partizan» Slovenske Konjice — 72 točk,*
10. *«Partizan» Dornberk — 72 točk,*
11. *«Partizan» Koper — 71 točk.*

Društvo «Partizan» Tolmin bo torej letos ob Dnevu republike prejelo pokal uredništva «Dela» in nagrado 100 tisoč dinarjev, ostala društva pa bodo od uredništva «Dela» in Zveze «Partizan» Slovenije prejela diplome in denarne nagrade, ki jih bodo porabila za nakup telovadnega orodja.

Za evropski nogometni pokal

Barcelona-R. Madrid 2:1

Prvi poraz Real Madrida po petih letih prevladovanja

BARCELONA, 23. — Real Madrid, ki je do danes zmagal v vseh petih tekmovanjih za evropski pokal, je bil danes izločen iz nadaljnjega turnirja. Premagal ga je Barcelona z 2:1, medtem ko se je prvi polčas končal z 1:0 v korist domačinov.

Barcelona je dosegel gol v 33' prvega polčasa z Vergesom. V 37' drugega polčasa je Evaristo povečal rezultat, medtem ko je Puskas v 41' dosegel častni gol za goste. Real Madrid je sicer dosegel še dva gola, a sodnik je oba razveljavil.

***

LUZERN, 23. — V četrtfinalu nogometnega turnirja za pokal prvakov je Fiorentina premagala Luzern s 3:0 (2:0). Gole sta dosegla Hamrin in Da Costa (2).

***

AUE, 23. — V povratnem srečanju četrtfinala za evropski pokal je Wismut iz Karl-Marx Stadta premagal z 2:0 (0:0) dunajski Rapid. Ker se je prvo srečanje končalo s 3:1 za Dunajčane, je stanje po golih in točkah izenačeno, zaradi česar bo potrebna tretja tekma.

***

SOFIJA, 23. — Nocoj je pred 45.000 gledalci bolgarska nogometna reprezentanca premagala Zahodno Nemčijo z 2:1 (0:1).

Za nogometni turnir UEFA

Jugoslavija prijavila mladinsko reprezentanco

BEOGRAD, 23. — Nogometna zveza Jugoslavije je prijavila udeležbo mladinske nogometne reprezentance na mladinskem nogometnem turnirju UEFA, ki bo od 28. marca do 21. aprila prihodnjega leta na Portugalskem. Doslej je bilo 13 turnirjev UEFA. Jugoslovanska mladinska reprezentanca se je udeležila le sedmih. Največji uspeh je mladinska reprezentanca Jugoslavije dosegla v četrtem turnirju 1951. leta, ko je z zmago nad Avstrijo (3:2) zasedla prvo mesto.

Za naslov evropskega prvaka srednjelahke kategorije

V petek v Rimu D. Loi-M. Auzel

Oba boksarja sta se za odločilni nastop vestno pripravila

RIM, 23. — V petek bo v Rimu toliko pričakovani dvoboj za naslov evropskega prvaka srednjelahke kategorije med sedanjim prvakom in svetovnim prvakom welter junior kategorije Duiliom Loijem ter njegovim uradnim izzivačem Francozom Mauricom Auzelom.

Čeprav so vse prognoze v prid Italijana, se je Loi skrbno pripravil za dvoboj. Loi sicer že pozna Auzela, ker se je z njim srečal že leta 1959 in ga je tudi premagal. Toda tedaj njegova zmaga po točkah ni prepričala in še manj zadovoljila nikogar.

Sedaj seveda bo šlo za naslov in prav zaradi tega je bil trening Italijana natančen in zelo resen. Ob koncu tega se lahko brez skrbi reče, da je Loi kljub svojim 31 letom dosegel zavidljivo formo.

Njegov nasprotnik nima sreče. Naslov francoskega prvaka je zgubil prav na podlagi čudne in neprepričljive razsodbe Peskus, da si ponovno osvoji naslov, je ravno tako propadel iz istih razlogov. Dobil pa je morda največje zadoščenje v svojem življenju, ko ga je evropska boksarska zveza določila za Loijevega izzivača. Za ta nastop se je Francoz vestno pripravljal, ker ve, da bo Loi, še posebno sredi svojih navijačev, trd in morda tudi pretrd oreh zanj. Kakšno bo razmerje sil v ringu, pa bo pokazalo petkovo srečanje, za katero vlada v Rimu ogromno zanimanje.

ZA NASTOP V PRAGI

V Miljah priprave univerzitetne odbojkarske reprezentance

Od včeraj se italijanska univerzitetna odbojkarska reprezentanca pripravlja za nastop na mednarodnem turnirju, ki bo od 30. t. m. do 4. decembra v Pragi Priprave so v Miljah pod vodstvom zveznega trenerja Ivana Trinajstića. Vsi povabljenci razen enega se bodo za turnir pripravljali dnevno od 10. do 12. ter od 16. do 18. ure.

V soboto zvečer bo v športni palači prijateljsko srečanje med univerzitetno in tržaško reprezentanco, v nedeljo pa v Prago do igralci odpotovali v Prago.

JUTRI V MILJAH

Karlovški Železničar na košarkarskem turnirju

V organizaciji ENAL-Euphon bo v petek 25. t. m. v miljski občinski telovadnici košarkarski turnir z mednarodno udeležbo. Osrednja točka tega enovečernega turnirja bo srečanje med moštvom po domačega Hausbrandta in KK Železničarja iz Karlovca.

Gostje imajo zelo močno ekipo, ki igra v prvi jugoslovanski ligi in jo sestavljajo tudi številni državni reprezentanti. Naj samo navedemo, da bodo nastopili v vrstah Železničarja Kolaković, Stojković in sum, Jeličić, Stojković so Karlovčani gi. Brez dvoma za končno zmago ni favoriti vendar smo lahko gotovi, da jim bodo domačini nudili precejšen odpor. Seveda je do igrali tako kot v prvem srečanju avgusta meseca, se je zaključil z zmago Železničarja za razliko petih To srečanje bo ob 21. uri.

Še prej pa bosta ob 19. nastopili ženski ekipi phona in Acegata. To nje bo precej zanimivo predvidevajo, da se bo lo z zmago prve ekipe nastopila v turnirju nice in je že premagala Ginnastice, CMM, Julie, brandta itd.

Ob 20. uri pa bo košarkarsko moštvo Muggesane nastopilo pred lastnim stvom. Nasprotnik domačega moštva bo Don Bosco, bo letos udeležil košarkarske ga prvenstva A lige.

Organizatorji so tudi da bodo za ta večer res ljudske cene.

Karlovčani so obvestili, da bodo Trst danes zjutraj, že dobili in tako priti v naše mesto predvidenim rokom.

BORIS PAHOR: 4.

Onkraj pekla so ljudje

Roman

Ko je odšel skozi veliki vhod, se je neodločen ustavil, ker ga je obšel občutek, da je prehitro postal človek kakor drugi ljudje na pariških ulicah. Stal je na pločniku in čutil, da je čudaški samo zaradi obleke, na kateri se ustavljajo pogledi mimoidočih. Takò se domisli Rdečega križa, vpraša stražnika za naslov ter ga začne iskati po pariškem labirintu. Gneča na podzemeljskih hodnikih ter množica v metroju, ki drvi po brezkončnih rovih, to je morda najbolj prikladen kraj za sprejem povratnika, si misli. Ne utrip velemesta tam zgoraj po avenijah in bulvarjih, ampak prav predor tu, pod mestnim tlakom. Tako povratnik lahko nadaljuje svojo anonimnost in svoje brezdomovinstvo, pri tem pa mu hiteči živi ljudje samo potrjujejo njegovo skrito posebnost. Moti ga v tem seveda obleka. A v tesni gneči je ni dosti opaziti. Čimprej jo mora sleči. A nato je bilo v metroju manj ljudi in je vprašal dekle, ki je stalo ob mladem moškem in ga opazovalo, če mora že izstopiti. Pritrdila je. A naprej je gledala njegovo obleko in vprašala, kaj je črka v rdečem trikotniku na prsih, in ko ji je odgovoril, da je začetnica za narodnost, se je nasmehnila in rekla, da je Rusinja. In še je rekla, da je mladi človek, ki je z njo, Francoz, potlej pa vprašala o taborišču. Tedaj se je nasmehnil in rekel, da je nemogoče kar na kratko povedati, in zamrmral je nekaj po rusko bolj sam sebi, kakor nji. A ona je zardela in se je komaj tedaj zavedel, da ne bi smel v Parizu pred dekletom rabiti ruskih izrazov, ki jih je rabil Vaska, ko sta nosila mrtvece s prepojenih slamnjač. In zadovoljen je bil, da mora že izstopiti in rešiti svoj svet pred njeno sramežljivo rdečico.

Na trgu Trocadero ni bilo dosti avtomobilov in zato so bile videti širine avenij, ki so se stekale vanj, zapuščene arterije izumrle Evrope. Ko da redki avtomobili odhajajo po katraniranem veletoku na pot, ki takò zapuščena in tiha vodi na konec sveta; in kakor da bi na tistih samotnih svetovnih poteh upali najti živo bitje, ki bi jim razložilo smisel človeških naselij, mest in bivanja sploh.

Palais de Chaillot je bil podoben dvema kriloma monumentalne grobnice, a spomnil se je dekletove zadrege v metroju in se zavedel, da gleda vse skozi prizmo svojega sveta. Tista njena rdečica pa, si je rekel, bi skoraj vzbudila v človeku podobo rahle rožnate zarje, ki je morala spremljati rojstvo vesolja; a to rojstvo je takò daleč, da ni več resnično. A potem se je razgrnil pred njim Pariz in v prsih se mu je oglasil utrip. Takò najbrž utripne srce utopljenca, ko ga predrami umetno dihanje; kajti samo potuhnilo se je bilo, ni bilo še umrlo. Tudi naša so se morda samo potuhnila, si je rekel, ko je šel čez široki marmornati oder, ki loči krili palače Chaillot, Hodil je po gladkih ploskvah, a istočasno je od daleč kakor z očesom filmske kamere opazoval sam sebe; pojava v zebrasti obleki sredi terase v majskem soncu. In nič ne more najti zveze med svojo podobo ter med svetlim, rahlo rumenkastim tlakom pod njo, še manj pa s prostranostjo pariškega mesta onstran Eiffelovega stolpa. In takò stoji ob kamnitni ograji in čuti, da se bo verjetno nekoč v njem vzbudil pravi zanos ob tem razgledu, a ta hip ne more dojeti smisla te neskončne širine in veličastnosti. Vse je kakor pripravljeno za plemenite in sončne ljudi, ki morajo od nekje priti, da bi zaživeli v čudoviti brezmejnosti parkov, avenij, bulvarjev, spomenikov in palač. A ne more si misliti, od kod bodo ti novi stanovalci prišli, in čeprav ve, da so stoletja zgodovine zgradila tisto neskončnost, kot povratnik gleda nanjo s pazljivostjo, ki je skoraj uporen hlad. Ne, ne prikaže se mu nobena podoba iz taborišča, a mu je, ko da tisti hip gleda vse taboriško ozračje skozi njegove oči. Zato sam, nalašč, išče prikazen, ki bi jo lahko primerjal s tem razgledom. Vendar ne more najti nobene. Pač. V Dori je takò gledal z griča navzdol na široko pot, ki je skozi barake peljala k izhodu. Tudi po gričih so bile seveda razmetane, barake, a spodaj so bile uravnane ob isti cesti vse do izhoda. Bil je širok, tisti izhod, in ker je bil na koncu ravne in široke ceste, je še večal občutek daljine; tudi zato, ker je videti cesto ki se nadaljuje tam zunaj, onkraj izhoda. Tam prihajajo in odhajajo kamioni in straža stoji tam kakor pod obokom vzdižnega mosta. Zjutraj in zvečer pa korakajo postrojene vrste na delo skoz vhod, in če jih gledaš z daljave, z griča nad taboriščem, so to dolge vrste apokaliptične pehote; sivkaste in modre proge oblek dajejo še svoj ritem poklapanim telesom. Obenem pa tam spredaj, pred to dolgo procesijo, zjutraj in zvečer godba ob vhodu; koračnice v spodbudo delu zjutraj ter koračnice na čast delu zvečer. Kolone se pomikajo in so vodoravna reka sivomodrikastega blata, ob vhodu pa, ko ob pokopaliških vratih, četica pogubljenih duš piha v svoje instrumente. Seve, da imajo tisti suhci vso pravico poskusiti, da si rešijo življenje z dodatkom hrane za svojo glasbo, za to, kar je bil nekdaj njihov poklic. A vendar prihajajo iz glasbil rezke, piskajoče note. Tisti kamioni namreč, ki čez dan in ponoči neprenehoma drdrajo skozi vhod, vozijo suhe, z apnom poškropljene ostanke. Te nato jemljejo iz kamionov nosači s črnimi, gumijastimi rokavicami do komolca ter jih nosijo po bregu navzgor na grič. Ker tam na vrhu gori sedem metrov visoka kopa iz lesenih teles in v dimu postava z dolgim kajfežem popravlja kakor ogljar roke in noge, ki visijo iz goreče grmade. Da, a skoraj bolj pretresljiva je tista vodoravna cesta, kajti kljub godbi jo objema širina in neskončnost niča.

Ne, tisti razgled z griča ni prav nič v zvezi s tem razgledom, si je rekel in se spustil po stopnicah navzdol. A bi moral biti v zvezi.

TRETJE POGLAVJE

Z novo obleko v zguljenem kovčku in z zavestjo, da gre v ulico Leonarda da Vincija, človek za spoznanje drugače hodi po pločniku. Predvsem zaradi tega, ker ga ljudje še zmeraj opazujejo, ko gre, recimo, po aveniji Kleber ali po aveniji Victor Hugo, a vendar ima zavest, da nese drugega samega sebe v kovčku in da ju bo v kratkem zamenjal. A morda tudi zaradi imen Leonardo da Vinci in Victor Hugo, kajti takò mu je, ko da ga bodo spremljali zdaj na poti dobri in naklonjeni simboli.

Avenija Victorja Hugoja je bila še tišja ko druge, ker na nji skoraj da ni bilo prometa. Sredi trga je očak Hugo, ujet hkrati v tišino poldneva in hkrati v liki mož, ki je legal na svet ko na ocean po blaznih uri. Ulica Leonarda da Vincija pa je ozka, dosti prekratka za takšno ime, in prekratka; to je bolj klanec ko ulica, ker je na desno zid z zelenjem na vrhu. Skoraj na sredi ulice, na levi, se široka vrata odpirajo na dvorišče, je štirikotno in ima kratek podaljšek z drevjem v ozadju. Tam za dolgimi mizami sedijo družine z otroki in njihovi fantje. Ti pojejo o dalmatinski brigadi in njihovi četrti so doneč, bučen razvrat v spokojni pariški ritem ribiško čisto življenje je v njih in morda še veslajo ali ko vlečejo jadro na jambor.

Začutil je, da udarjajo valovi zdravja vanj iz grl, ko je prisedel k mizi. Pogledali so ga, se namrdnili kakor češ, slaba ti je predla, tovariš, in še močneje, skoraj nekako zanj, da bi ga moč vrela ob plavila. On se je zavedel te moči, a bolj se je bal, da bo zavedal, da je njegov svet neprenosljiv in da bo ljudem prav takò nerazumljiv in tuj kakor drugim ljudem njim še bolj nedostopen, ker oni so se s sovražnikom padli in uveljavili svojo možatost, medtem ko je bil ranče vo ponižanje podobno onečaščenju dekleta, ki ga držijo za roke in noge, da jo četa zapovrstjo poseduje dobno, a huje. Nerazumljivo huje.

«Bucheanwald-» je vprašal plavolasec s širokimi ko so odpeli.

«V eni izmed njegovih podružnic,» je rekel in poskušal da bi se nasmehnil.

(Nadaljevanje sledi)